ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
1. 10. 1982 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIII • 20 ДИН
БРОЈ 1605

ЗАКОН КОЛТА:

НЕМИЛОСРДНИ РЕНЦЕРИ

СТР. 10-11

Веровали или не!

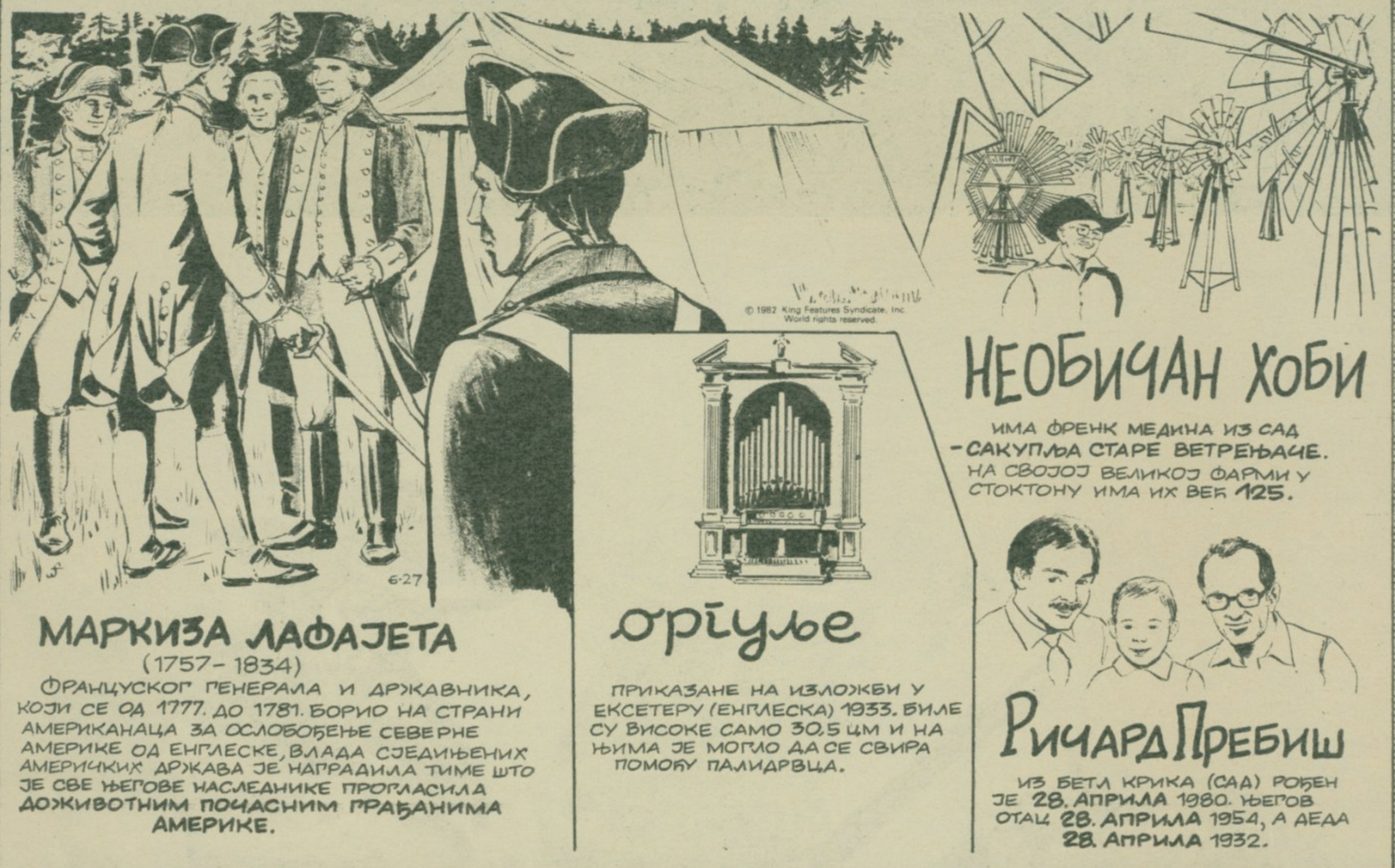

МАРКИЗА ЛАФАЈЕТА

(1757–1834)

ФРАНЦУСКОГ ГЕНЕРАЛА И ДРЖАВНИКА, КОЈИ СЕ ОД 1777. ДО 1781. БОРИО НА СТРАНИ АМЕРИКАНАЦА ЗА ОСЛОБОЂЕЊЕ СЕВЕРНЕ АМЕРИКЕ ОД ЕНГЛЕСКЕ, ВЛАДА СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА ЈЕ НАГРАДИЛА ТИМЕ ШТО ЈЕ СВЕ ЊЕГОВЕ НАСЛЕДНИКЕ ПРОГЛАСИЛА **ДОЖИВОТНИМ ПОЧАСНИМ ГРАЂАНИМА АМЕРИКЕ.**

ОРГУЉЕ

ПРИКАЗАНЕ НА ИЗЛОЖБИ У ЕКСЕТЕРУ (ЕНГЛЕСКА) 1933. БИЛЕ СУ ВИСОКЕ САМО 30,5 ЦМ И НА ЊИМА ЈЕ МОГЛО ДА СЕ СВИРА ПОМОЋУ ПАЛИДРВЦА.

НЕОБИЧАН ХОБИ

ИМА ФРЕНК МЕДИНА ИЗ САД – **САКУПЉА СТАРЕ ВЕТРЕЊАЧЕ.** НА СВОЈОЈ ВЕЛИКОЈ ФАРМИ У СТОКТОНУ ИМА ИХ ВЕЋ **125.**

РИЧАРД ПРЕБИШ

ИЗ БЕТЛ КРИКА (САД) РОЂЕН ЈЕ **28. АПРИЛА** 1980. ЊЕГОВ ОТАЦ **28. АПРИЛА** 1954, А ДЕДА **28. АПРИЛА** 1932.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● најмања птичја јаја полаже једна врста колибрија (Melligusa helenae), која је уједно и најмања птица на свету. Једно њихово јаје нађено недалеко од Сантјага де Кубе 1906. било је дугачко 11,4 mm, обима 8 mm а тешко свега 0,3 gr.

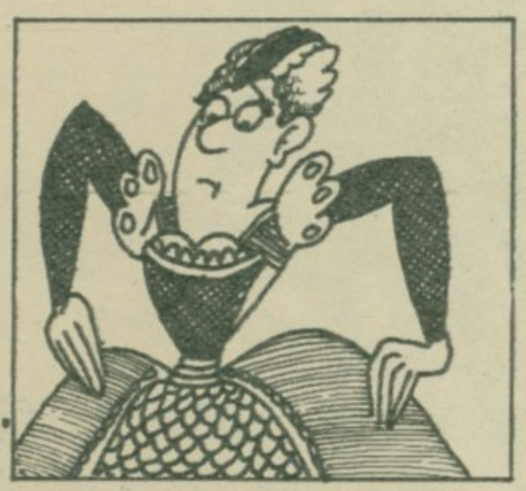

●●● француска краљица Катарина Медичи (1519—1589) наредила је да њене дворске даме не смеју да имају обим струка већи од 33 cm.

●●● на мускулатуру човечијег тела отпада око 40 одсто укупне тежине тела. Од свих 639 мишића, колико их човек има, највећи је мишић који покреће бедро.

●●● научници су проценили да сваке године свет потресе око милион земљотреса, довољно јаких да их региструју сеизмички инструменти. Од тих милион земљотреса човек може својим чулима да региструје 100 хиљада, а 1000 су толико снажни да изазову веће или мање штете.

●●● новац од папира измислили су Кинези. Иако неки историчари спомињу 119. годину пре наше ере као датум када су се у Кини појавиле прве папирнате новчанице, већина сматра да се оне нису појавиле пре владавине династије Танг, тј. у 7. веку.

●●● спортиста који је највише пута био државни репрезентативац је југословенски ватерполиста Озрен Боначић. Боје југословенске репрезентације бранио је 244 пута и досад га није надмашио ниједан спортиста света.

●●● у Јужној Кореји је забрањено да се двоје који имају исто презиме венчају. Проблем је у томе што се сваки шести становник ове земље презива Ким. А постоје још и бројне породице с презименом Ли, Парк и Чои који, заједно с Кимовима, чине више од половине целокупног становништва.

●●● прву епидемију грипа за коју се зна описао је 412. пре наше ере Хипократ, један од најпознатијих и најзначајнијих лекара старих Грка.

●●● највиши човек на свету о чијој висини постоје непобитни докази био је Роберт Першинг Вадлов. Родио се у Алтону (САД) 1918. а јуна 1940. када је последњи пут измерен (умро је 18 дана после тога), био је висок 272 cm. Овај дугајлија носио је ципеле дужине 47 cm, док је његова шака од зглоба до врха средњег прста износила 32 cm, што је такође својеврстан светски рекорд.

●●● данас толико популарне котураљке изумео је још 1760. Јозеф Мерлин из града Хуја у данашњој Белгији, али су прве заиста употребљиве и задовољавајуће котураљке настале 1866. када је Њујорчанин Џејмс Плимптон конструисао данашњи модел.

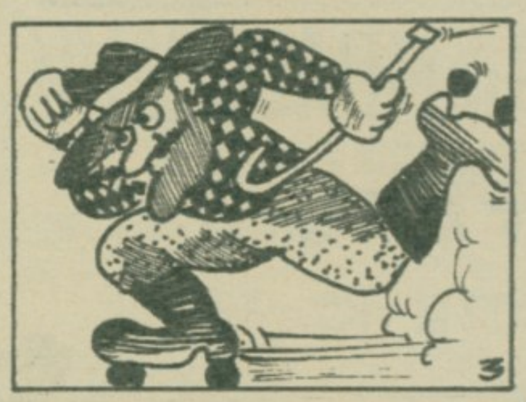

ЕЛ ЋИЋОН ИЗНЕНАДИО НАУЧНИКЕ

ВУЛКАНИ МЕЊАЈУ КЛИМУ

ВЕЛИКА КОЛИЧИНА ВУЛКАНСКЕ ПРАШИНЕ ИЗБАЧЕНЕ У АТМОСФЕРУ МОЖЕ ДОВЕСТИ ДО НОВОГ ЛЕДЕНОГ ДОБА НА НАШОЈ ПЛАНЕТИ!

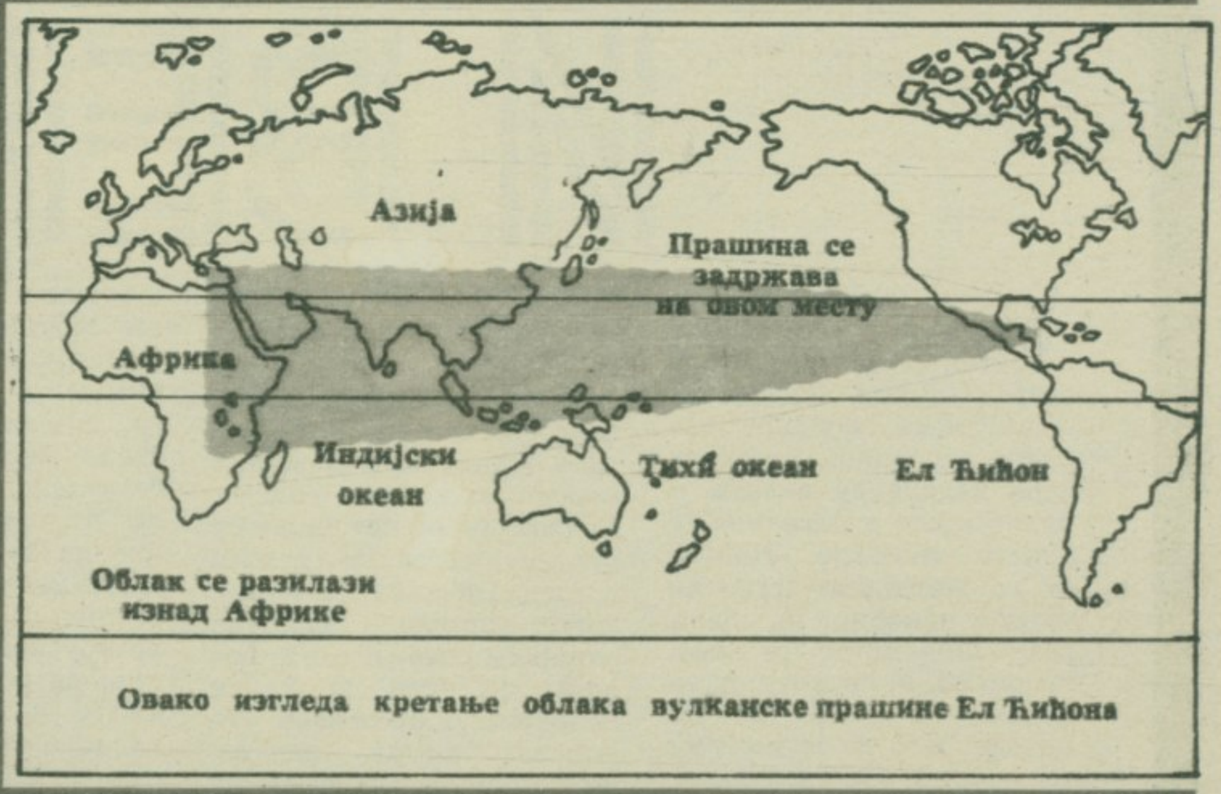

Овако изгледа кретање облака вулканске прашине Ел Ћићона

Када је марта ове године изненада проradио мексички вулкан Ел Ћићон (Громадина) после више од стотину година мировања страдало је 187 људи, а на хиљаде је морало да напусти своје домове. Вулкан је опустошио огромно пространство на југоистоку Мексика. Некада висок 1.135 метара, Ел Ћићон се обрушио, али је још неко време после ерупције испуштао пламенове вреле паре. Сада, кад се опет умирио, постао је мета помног испитивања научника јер је у горње слојеве атмосфере избацио више вулканске прашине него иједна ерупција у свету после 1912. године. То ће се, тврде вулканолози, одразити на климу целе Земље.

У историји постоје случајеви који поткрепљују ово мишљење. Забележено је да је 1783. године, после ерупције вулкана Лаки на Исланду, наступила изузетно оштра зима. Тада је Бенџамин Франклин, амерички државник, филозоф и физичар (изумео је громобран), тврдио да облаци вулканске прашине могу делимично да заклоне Сунце. У америчким метеоролошким архивама чува се и податак да је после ерупције вулкана Тамбора у Индонезији, јуна 1815, наступило тако влажно и кишовито време да су је људи касније помињали као „годину без лета".

Данас неки научници сматрају да велика количина вулканске прашине чак може бацити Земљу у ново ледено доба!

Таква опасност тренутно не прети од ерупције Ел Ћићона. Али, он је ипак издувао изузетно велики облак прашине који је примећен са многих места на

Земљи. Астрономи из америчке опсерваторије у Таксону кажу да је тај облак умањио сјај звезда за 40 одсто! Физичар Џемс Полак из истраживачког центра НАСА који је специјалним авионом сакупљао узорке прашине Ел Ћићона изјавио је да је овај вулкански облак највећи у последње две деценије.

Пљуштало је прошлог лета

Ерупција Ел Ћићона изненадила је научнике и по домету: мада мање снажна од ерупције америчког вулкана Маунт Сент Хелен из 1980. године, избацила је много више прашине, пепела и сумпор-диоксида и то на много већу висину — на најмање 30 километара! Мексички вулкан је испалио своју врелу садржину као из топа усмереног под правим углом увис и зато је и постигао толики домет, објашњавају научници. Облак су дочекали ветрови и понели га на запад преко Хаваја, Јапана, Индијског океана све до Африке.

Рачуна се да је облак вулканске прашине Ел Ћићона велики као четвртина, па и нешто више, површине Земље! Док је пролазио изнад екватора тај облак који непрестано мења облик умањио је зрачење Сунца за десет одсто што је веома много. У НАСИ кажу да је то изазвало ниже температуре овог лета за степен или два, као и честе пљускове. Али, ово још није све: у пет наредних година посматраће се промене изазване овом ерупцијом и тек тада ће моћи да се говори о свим последицама!

Аларм у Калифорнији

Амерички научници, међутим, најављују још једну могућу ерупцију и то у Калифорнији, где је у области Мамутских језера од 1978. године забележен низ земљотреса умерене јачине. У почетку су научници сматрали да сва опасност лежи у могућем јачем земљотресу, али сада не крију да ови мањи потреси можда најављују ерупцију вулкана!

Како то објашњавају? Сеизмолог Ален Рајал са универзитета у Невади каже да су 1980. године најплићи земљотреси забележени на 2,8 километра испод површине земље, а да јој се од тада епицентри непрестано приближавају. Узрок томе може бити лагано пењање језика магме, врелих растопљених стена од којих настаје лава. Још један знак који говори у прилог овој бојазни су повремена пробијања топле паре на неким местима у овој области.

У Калифорнији је већ упућен (најнижи) трећи степен аларма због „потенцијалне вулканске ерупције". Јер, не треба сметнути с ума да Мамутска језера леже у огромној долини елипсастог облика која је настала пре 700 хиљада година — вулканском ерупцијом и то јачом од свих осталих које су се догодиле на Земљи за тих седам хиљада векова.

М. К.

МОЈ КУЋНИ ЉУБИМАЦ

СРНДАЋ И ВЕРА

Негде с пролећа 1943. у концентрациони логор у Смедеревској Паланци доспео је један мали срндаћ, заправо младунче. Тог пролећа падале су велике и плахе кише а Јасеница је просто дивљала. Нашли су га жандарми-логорски чувари немоћног на обали реке: није могао ни тамо, ни овамо. У наручју су га донели у логор, где би другде? Као да је у свему томе било неке симболике: младе стрпали иза бодљикавих жица и отели им слободу. И младоме срндаћу су узели слободу и довели га овде у логор да живи са нама. А сви смо ми безгранично волели слободу, борили се за њу и баш зато смо доведени овде на „превоспитавање".

У логору се тада налазило четири до пет стотина младића и девојака испод осамнаест година. Услови за живот били су сурови: логорски режим и глад. Па ипак, за нашег новог логораша срндаћа одвајали смо покоји залогај од уста да би се опоравио и преживео. Ни управа логора, зачудо, није пропуштала прилику да докаже своју „љубав" према срндаћу. Одредили су му чак и неговатељицу, чувара да брине о њему, да га води на пашу, да га поји. Ту дужност поверили су једној шеснаестогодишњој девојчици из Јагодине или Крушевца. Не сећам се тачно из кога је града доспела у логор, ни имена, али ми се чини да се звала Вера. Изгледала је безазлено, детињасто, мало говорила о себи и као да је на неки начин хтела да убеди управу да се она случајно нашла у логору и да нема никакве везе са покретом. У томе као и да је успела, па је то и био разлог да јој повере срндаћа на чување. Вера је тако стекла статус слободњака. Срндаћу нисмо дали неко посебно име, али смо Веру прозвали Срнда.

Срндаћ је брзо стекао наше поверење, зближио се са нама, свакоме прилазио, лизао нам руке, боцкао тек израслим рошчићима, скакао на леђа. Логорски режим је подносио исто као и ми. Као да све разуме, схвата. Ма колико деловао наивно, ипак му се у очима огледала чежња за изгубљеном слободом. Често је тужно гледао кроз бодљикаву жицу према Космају, блекутао, као да је некога имао тамо у дубини плаве шуме. Није умео то да каже али смо то осећали по себи.

Срндаћ је растао, постао већ велики. Вера га је свакога дана водила на испашу на Рудине и у подне враћала. На то смо се били већ навикли а и Вера је постала веселија.

Али, једнога дана Вера се није вратила. Са Рудина се вратио сам срндаћ, стао пред логорску капију и заблечао. Стражари су га пустили унутра. У логору је настала паника. Ми смо се питали шта је с Вером а управа је послала потеру, распитивали су се по кућама начичканим око Рудина, али им нико ништа није умео рећи о њој. Или можда није хтео. Најзад, постало је јасно: Вера је побегла у шуму, прикључила се партизанима. Та безазлена срндаћева неговатељица искористила је свој тренутак и нашла се онде где јој је место.

Управа логора била је бесна и разочарана, стражари такође. Уосталом, бекства су била скоро свакодневна али да Вера побегне било им је неосхватљиво. Истог дана отписали су и срндаћа и више није био њихов миљеник, није био весео као раније. Туговао је за Вером и слободом. Сви смо се чудили зашто се уопште вратио у логор сам. Касније смо схватили: Вера се сигурно неопажено одвојила од њега, а он се вратио у логор верујући да ће је ту пронаћи. То је једино било могуће.

За срндаћа је пооштрен режим. Као да је он био саучесник у Верином бекству. Више га нико није неговао. Срндаћ је морао да „схвати" своју грешку и уместо да се и даље шета логором, одредили су му притвор. Уз бодљикаву жицу изградили су му тор и ту га сместили.

ЗОВ ДИВЉИНЕ

Похађала сам осми разред основне школе и као увек преко распуста ишла с мојима у мало сремско место Врдник где смо имали кућу и мало баште око ње. Не могу рећи да смо сестра и ја биле одушевљене одласком тамо. Било нам је досадно: копање баште, одласци у шуму по воду и многи други послови. Ипак, било је начина да се време прекрати одласком на базен или нечим другим. Те 1977. године догодило се нешто што је оставило печат на цело моје детињство.

Сећам се да је био леп сунчан дан. Сестра и ја пошле смо у шуму по воду. Нешто смо биле посебно расположене, трчале смо познатим стазама носећи балоне за воду. Када смо стигле до извора Лазин вир, како га мештани зову, сагла сам се да наточим воду, док је моја сестра отишла до оближњег водопада да види има ли воде на њему. Тргли су ме неки необични шумови. Ни сама не знам шта ми је све у том тренутку прошло кроз главу. „Змија или каква дивља свиња?"... У првом тренутку нисам имала храбрости да се окренем, али како су шумови били све ближи, окренула сам се и погледала право у пар крупних очију и искежене вилице из којих су блештали оштри очњаци. Брзо ме је прошао страх када сам схватила да је то пас, али нисам знала шта даље да чиним. Не, нисам се бојала паса, напротив, они су били моји љубимци још од раног детињства. Али, ово није био обичан пас, већ неки дивљи, у ствари дивљакуша.

Била је сва црна, само је испод главе на врату имала једну белу пругу. Очи су ми биле прикована за њу, гледала сам је и дивила јој се, била је прелепа. Покушавала сам да је дозовем пружајући руке ка њој, али она се још више искезила и зарежала. Сестри која је у међувремену стигла рекла сам да се понаша природно и не обраћа пажњу на њу, што није било лако јер се она одувек бојала паса. Налиле смо воду и кренуле кући. Она нас је мало пратила а онда се изгубила у густишу.

Од тада сам стално одлазила у шуму, чак и по

Срндаћ је данима туговао за Вером и слободом, тужно гледао у шуму у којој царује слобода. Истина, давали смо му покоји залогај хлеба али према ономе за чиме је чезнуо, то је било безначајно.

А једнога дана догодило се ново чудо. Тог јутра тор је освануо празан. Како се извукао из „притвора" и неопажено изгубио поред стражара који су данонoћно са уздигнутих пушкарница мотрили широки простор, нико није могао да објасни. Да ли је срндаћ сам успео да се извуче иза жица или уз помоћ неког од логораша остала је тајна, али је сигурно да је „логораш" срндаћ јездио према слободи. Отишао је да у плаветнилу дубоке шуме потражи Веру која се сигурно са пушком у руци борила за слободу.

Не знам да ли су се срели.

Добривоје Стјеповић
Х. Дејовића 43,
Севојно
(Хонорар 1500,00 дин.)

неколико пута на дан. Од ода сам чула да је то дивљи пас кога су као штене бацили али се он ипак одржао, ко зна како. Рекао ми је још да је се клоним јер је опасна и ловци већ дуго узалуд покушавају да је убију. Нисам га послушала, покушавала сам и даље да јој приђем и припитомим је. Ишло је тешко. Много дана је прошло док нисам успела да спустим руку на њену главу. (Сада се питам одакле ми толико храбрости!) Носила сам јој храну, правила јој друштво, док ме је она само гледала оним својим крупним очима. Још није имала довољно поверења у мене, али сваког дана све је више продужавала пут ходајући за мном све док не бисмо стигли до излаза из шуме. Чинило ми се да никада неће прећи ту границу и поћи до моје куће. Као да изван шуме даље није било света за њу.

Када сам већ почела да губим сваку наду, мој труд је урodио плодом. Имала сам осећај да ме дивља лепотица чита као „буквар", зна шта мислим, шта осећам. Што смо се више приближавали кући, ишла је све спорије. Бојала се сусрета са људима, са животом села... Најзад смо једног дана дошле до куће у којој сам живела а после два дана дивљакуша је ушла и у двориште. Моји су јој се истински дивили јер је била право савршенство, али сам из њихових очију читала забринутост.

Никоме није дозвољавала да јој се приближи, одмах би се кезила и режала као да је тиме хтела да каже да може лако променити расположење ако јој неко било шта учини нажао. У мени је, чини ми се, видела све оно што јој је у том њеном псећем животу још требало — љубав, искрену и праву. Постала је моја љубимица. Родитељи су ми често пребацивали што сам је уопште довела, стрепели су за мене а и бојали су се да не донесе неку заразу јер је у предвечерје одлазила у шуму и враћала се тек зором. Свега тога сам била свесна (или ми се тада чинило да сам била) али нисам могла да јој ускратим њене одласке, знала сам да је вуче „зов дивљине". Сваки пут би из шуме доносила „трофеје" (змије, јежеве, зечеве, птице...) и као да хоће да ми се похвали, стављала ми их пред ноге. Не могу рећи да ми је било баш лепо да гледам те трофеје. У селу је владала нека заразна живинска болест и моји родитељи би само завртели главом гледајући час у „трофеје", час у наше кокошке. Ипак, исувише су ме волели да би ми ускратили то задовољство. Дала сам јој име Цаца, то ми се некако најбише свидело...

Ближио се крај школског распуста, морала сам поћи за Нови Сад где смо тада живели. Први пут се нисам обрадовала почетку школе, више ме није привлачило ни друштво, ни књиге, само сам о Цаци мислила. И она као да је осећала да ћу отићи, па је све време лежала поред мене и тужно ме гледала као да пита: „Шта ће бити са мном кад ти одеш?" Погладила сам је по глави и одговорила јој: „Долазићу ја сваке недеље да те видим, немој се бојати, овде ти нико ништа неће лоше урадити". Затворила је очи као да ме је разумела.

Заиста, сваке недеље сам долазила и доносила јој храну (пошто више није ишла у шуму). Увек сам је налазила на истом месту на ком сам је оставила. Били су то незаборавни сусрети, пуни радости и игре... Једне недеље била сам заузета и нисам могла да одем у Врдник. Када су се моји вратили, мама је имала завијену руку и избегавала је сваки разговор са мном. Тата ми је тада објаснио да је хтела Цацу да завеже, а она се отела и ујела је. Следеће недеље, исто то покушала сам и ја. Није се чак ни померила! Само ме је некако тужно гледала. Целе ноћи је цвилела. Нисам могла да издржим, изашла сам, скинула јој ланце и покушала да је отерам у шуму — заувек. Веровала сам да јој мама и тата неће више дозволити да одвезана иде по дворишту, јер никоме није дозвољавала ни да се примакне огради. Погледала сам је, очи су јој биле некако чудно влажне, (да ли заиста пас може да плаче?) Погледала ме је и почела да цвили. Пошла сам у кућу и правила се да је не примећујем, али низ образе су ми клизиле сузе. Целе ноћи нисам спавала. Шта ће превладати, моја љубав или „зов дивљине?" Осећала сам се бедно што уопште о томе размишљам. Како могу бити толико себична? Па ја немам право да се мешам у њен живот — пасји живот... Сутрадан кад сам устала, тата ме је сачекао на вратима, погладио по коси.

Пустила си Цацу — рекао ми је — али твоја љубав је победила. Чека те напољу твоја љубимица.

Истрчала сам напоље, загрлила је и почела да је љубим и мазим. Када сам је мало боље загледала, приметила сам да јој је стомак некако чудно опуштен као да се угојила.

— Имаћемо принову! — викнула сам.

Једне недеље када смо отишли у Врдник имала сам шта да видим. Моја Цаца била је у друштву три чупава кучета. Нигде краја мојој срећи. Одмах смо их поделили, једно мами, једно сестри, а једно мени. Ово моје било је црно, лепо као и она.

Једно јутро када сам устала ње више није било. Испред куће су се три чупавца с нечим играла. Када сам пришла ближе приметила сам делове змије. После толико времена Цаца је поново донела „трофеј", сада су се њиме кучићи надвлачили. Она као да је тиме хтела да каже: „Ја припадам дивљини али ти остављам нешто моје да те подсећа на мене".

Посматрала сам ове мангупе како се играју, била сам срећна. Поглед ми је на час одлутао према брдима у шуми, учинило ми се да тамо видим њу, чујем њен глас, а онда је све нестало. Три мангупа су ме вукла за панталоне и кад сам спустила главу према њима, нисам могла да задржим сузе.

Загорка Гардашевић
Кладово
Ул Ново насеље АИ/1
(Хонорар 1500,00 дин.)

БИТКА ЗА АТЛАНТИК

„ОРАО" СЛОМЉЕНИХ КРИЛА

САМО ЈЕДАН ТОРПЕДО БИО ЈЕ ДОВОЉАН ДА НЕМАЧКА ПОДМОРНИЦА НАПРОСТО ПРЕСЕЧЕ ЈУГОСЛОВЕНСКИ ПАРОБРОД КОЈИ ЈЕ НАТОВАРЕН ПШЕНИЦОМ ПЛОВИО ЗА ЛОНДОН. БРИТАНСКИ ВОЈНИЦИ ОДБИЛИ СУ ДА НАПУСТЕ БРОД.

На пучини Атлантика, у рано поподне 12. октобра 1940. одвијао се потресан обред. Погнутих глава посада у расушеном чамцу, из кога је сваки час понеко морао избацивати воду, стајала је гологлава слушајући говор капетана Јурја Сузанића.

Пред њима су били посмртни остаци бразилског поморца, ложача Пабла Бисоа Оливиере. По закону људи који живе од мора и на мору, његово тело морало је бити предато дубинама океана. Покоја топла реч, последње што се у тим тренуцима чини, изговорена је и као последњи помен на младића палубе Харија Вестерлунда, финског поморца, кога је само пола сата раније разнела граната на другом чамцу за спасавање.

Све се ово догађало посади југословенског парода „Орао" од 5.135 бруто регистарских тона, власништво „Југословенске пловидбе д.д. Сушак". Наши морнари бацили су за Бразилцем његов појас за спасавање и нагло, гоњени страхом који није тешко објаснити, почели да веслају. После несреће коју су преживели на 35-41 степени северне ширине и 10—53 западне дужине, подједнако су им били недохватљиви Рабат, Казабланка, Тангер, Кадиз...

Хтели су само да се склоне са тог страшног места, са неме и равнодушне пучине која се превлачила тамом: ту су изгубили свој брод и — ко зна — можда почињу да губе све...

Провокатори насрћу

Поморац Шанто Жувић, из Велог Ижа, упркос томе што му је преко осамдесет година, сећа се и данас сваког детаља трагедије парода „Орао".

— Био је то стари брод, грађен чак 1919, један из групе средњака по носивости, каквих је највише и било у трговачкој флоти старе Југославије. На њега сам се укрцао као кормилар почетком те године у Венецији. Већ сам имао дужи стаж поморца. Пловио сам од своје седамнаесте године и на мору се осећао као код куће.

— Рат који је грмео западном Европом испрва није превише узбуђивао људе — сећа се Шанто. — Већина је мислила да је то посао других и да Југославија, као неутрална земља, нема ништа с тим. Мањи део је контао и овако: да угради прву добру прилику па да се искрца у некој ваневропској луци где ће — мислило се — мир бити вечит. Немали број је тако и учинио али их дуги пипци рата ипак нису мимоишли.

— Наше је да радимо поштено свој посао — говорили су први официр Иван Тичац, трећи официр Иван Коман, вођа палубе Мато Вичевић, кормилари Јосип Хржић, Јаков Зорић, Блаж Марцелић... — сви. То је значило да се клоне провокатора који су их пресретали, нарочито у лукама неутралних земаља.

— Не пловите за рачун Британаца, доста је њиховог господарења светом.

— Немачки фашизам нуди вам само логоре, убиства, мрак — чуо се понеки усамљен глас морнара.

Зато су на „Орлу" удахнули када су узели смер из италијанских вода Јадрана према далекој Индији. У Бомбају су укрцали товар памука и кренули одмах кроз Суец назад.

Међутим, закони рата били су неумољиви: у Порт Саиду је Јуре Сузанић, капетан дуге пловидбе, добио наређење британских колонијалних власти да не сме наставити самосталну пловидбу. Мора у конвој! Нису вредела никаква објашњења да Југославија није у рату и да њеном броду не треба таква заштита.

— Учините онако како смо вам наложили — одрезао је Британац суво, не упуштајући се у објашњења.

Посада бежи

Четрдесетак теретњака, сличних „Орлу" под најразличитијим заставама, пратили су преко Средоземног мора два разарача — британски и француски. Као два пса чувара уз бело стадо. Подморнице, срећом, нису напале.

Прошавши Гибралтар, „Орао" је требало да скрене према Авру, великој француској луци на Атлантику, али Немци су били бржи! Освојили су тај део Француске... „Орао" је зато скренуо према Ливерпулу а убрзо се запутио на другу обалу Атлантика, у Аргентину, по товар пшенице.

Зле слутње почеле су да обузимају посаду кад је наш брод одмакао стотинак миља од британских острва на запад. На хоризонту су приметили стуб дима и пламена.

— Помозимо им — куражио је људе капетан Сузанић, журећи према буктињи. — Ено, неки авион кружи изнад њих...

Био је то дански брод. На крми олупине која је тонула прамцем још се вијорила застава. На води колутови и појасеви за спасавање, даске и сандуци. Само људи нигде. Где су? — питали су се Југословени, смркнуто. Дозивали су преживеле и давали знакове паробродском сиреном. Мук. Прогутало их је море.

Није чудо што је више од пола посаде „Орла", тачније њих 18, просто побегло с брода чим су се домогли латиноамеричког копна: главом без обзира, престрашени пакленим призорима битке за Атлантик која је тутњала свом жестином.

— Ја нисам хтео са њима јер сам знао што значи бити радник-пролетер у Јужној Америци — прича Шанто. — Већ сам окусио тај крух од 1929. до 1933. у Уругвају. Боље је било чак и на броду...

Али, капетан Сузанић се нашао на мукама: како да попуни посаду без које не може да плови? Обратио се чак и Де Головом комитету „Слободна Француска" у Буенос Аиресу, али узалуд. Једва је успео некако да састави крај с крајем, укрцавши шарену гомилу од осам људи, осам различитих националности. Међу њима је било највише авантуриста. У Бахију Бланки један од тих момака, Аргентинац, просто је полудео па су морали да

га искрцају. Половина посаде је претрпела нервни слом после оркана код Санта Катарине који је витлао наш брод, као перце. „Орао“ је морао да скрене у Рио де Жанеиро јер је био знатно оштећен... Ипак, осакаћен и изгубљен „Орао“ је некако успео да настави пут према Европи.

Укрцавају се Британци

Пловидба преко Атлантика била је релативно мирна. Истина, радио-телеграфиста Иван Поточник

Бранко Ковачевић, родом из Оребића, управо секстантом одређивао позицију. У том тренутку се следио: за „Орлом“ је журила, великом брзином, нека подморница у површинској вожњи. Није стигао никога да обавести о томе а са подморнице је већ засветлуцао сигнал: „Зауставите брод“.

— У том тренутку нашао сам се за кормилом — прича Шанто Жувић. Истрчао сам и видео исто што и капетан Ковачевић. Одмах смо обавестили заповедника и британске официре а они су наредили да се повећа брзина колико год је то могуће. Покушаћемо да побегнемо!

Стари пароброд је возио једва осам миља на час док су подморнице типа U-47, које су у то време најчешће употребљаване у бици за Атлантик, развијале брзину од чак 17 миља на час. Сва сјајна нашла се бочно поред нашег брода и из једног топа од 88 милиметара испод торња одјекнула је пальба. Немци су гађали у кабину радио-станице из које је Поточник већ давао СОС сигнале.

Посада је покушавала да спусти чамце. Први се зарио у воду и нестао. Други се распрснуо под ударцем немачке гранате. Тек трећи пут је успело и посада је, без игде ичега (само је капетан Бранко Ковачевић успео да понесе своју „матрикулу“, поморску књижицу), брзо напустала брод. Људи су позивали са собом и британске војнике али они су кратко објаснили да ће радије остати на броду и сачекати торпедовање, него да изазову Немце да их просто изрешетају аутоматима. — Идите! И ви бисте страдали заједно са нама... — морао је често да носи заповеднику забрињавајуће податке о вршљању немачких ратних бродова и потапањима трговачких лађа без обзира под којом заставом плове. Ипак, на нашем броду као да се усталило самопоуздање: имају Немци доста других, вреднијих циљева. Неће трошити торпедо на овакву старудију...

Седамнаестог дана путовања, 11. септембра увече, посада је запалила неко светло на пучини. Био је то савезнички конвој. Један разарач из пратње издвојио се и, уверивши се да је све у реду, оставио сдељење војника са два официра, под пуном ратном спремом, који су одмах преузели навигацију, управљање стројем, радио-станицом.

— Југославија је неутрална — протестовали су наши поморци.

— Да, али је терет намењен Великој Британији. Пловите за Гибралтар а одатле за Лондон...

Сутрадан је избила крвава тучњава: Бразилац, први официр строја, навалио је на Финца, трећег стројара. Чак су британски војници морали да се умешају. Стрпали су их обојицу у бродски затвор.

У људе се опет увукао немир: шта се то догађа? Је ли ово, можда, најава трагичних збивања?

Несрећа је стигла већ сутрадан око 14,30 часова.

Као џиновским маказама пререзан

Било је време ручка. На мосту је други официр Тако се и догодило. Само триста метара успели су бродоломци са „Орла“ да одмакну кад је одјекнула страшна експлозија.

— Рикнуло је, чини ми се, до неба — сећа се Жубић. — Торпедован, наш брод је био за секунд, чудовишном снагом која не трпи опирање, пререзан, као неким дивовским маказама. Морнари су плакали. Зашто су то Немци учинили? Ми смо само превозили храну, а наш стари брод није крив што је неко пшеницу прогласио робом која се мора штитити суровим мерама против такозваног контрабанда.

Подморница је одмах после тога бешумно заронила. Блеснуо је кукасти крст на торњу. Упутила се у нови лов а британски војници су тек онда могли да скачу у море с „Орла“ који је, напуњен пшеницом, ипак брзо тонуо. Срећом, сви су се спасли.

Шта Југословени нису смели да знају

СОС сигнал ухватили су британски ратни бродови из оног конвоја који ипак није далеко одмакао. Стигли су убрзо, покупили наше и своје људе, затим три дана безуспешно трагали за немачким подморницама и на крају искрцали посаду „Орла“ у Гибралтару.

— Два и по месеца смо ту чекали да нас неко пребаци у домовину — сећа се стари кормилар. — Упутили су нас у Лисабон као да ћемо отуда лакше отићи. Опет 75 дана чекања и коначно нам се отворио пут: авионом до Барселоне па до Штутгарта, а онда возом у Југославију. Све до аустријско-југословенске границе пратили су нас будно немачки полицајци у цивилу.

Тек тада су неки наши листови, са закашњењем од пола године могли да објаве што се доиста догодило са „Орлом“. Наш брод је потонуо са теретом пшенице, торпедован од подморнице „непознате народности“ — писало је сплитско „Ново доба“. У земљи се тек тада сазнало да је у Гибралтару и наш пароброд „Анте Матковић“ који није хтео да пробија блокаду за рачун оне Француске која се приклонила Немачкој, заустављен испод гибралтарске стене и да чека угаљ. Али, Британци не дају гориво, у рату вредније од злато...

У Гибралтару има доста Југословена — писале су наше новине. То су претежно бродоломци, чији су бродови такође торпедовани или на неки други начин уништени...

Будни цензори педантно су састругали сав оловни слог у већ преломљеним странама из кога би се могло сазнати ко потапа наше бродове на Атлантику. Немачка ратна морнарица? То се тада није смело рећи — сећа се Шанто. Ипак, убрзо се све дознало.

Он је, као и огромна већина Ижана, постао 1941. године — партизан.

Радован Ковачевић

МОЋ »ТРЕЋЕГ ОКА«

Кад се каже „златни кавез“, обично се мисли на неког ко живи у изобиљу али без праве слободе. Сада се појавила идеја и да живот у „светлосном кавезу“ може да буде јадан. На Минстерском универзитету у СР Немачкој научник Фриц Холвич изнео је теорију која је научнике поделила у два табора. По њему, светлост упућује сигнале не само у центар вида у мозгу него и у центре који управљају нашим емоционалним и физичким здрављем.

Када светлост допре у око, каже Холвич, њени електромагнетни таласи претварају се у нервне сигнале који крећу ка мозгу. У једној тачки свог путовања сигнали се рачвају. Неки стижу до видног центра у кори где се ствара одговарајућа слика предмета. Други следе другачију стазу до можданог дела који се понаша као светломер: он очитава вредност, па затим шаље хормонске поруке.

Овај светломер је у ствари позната жлезда епифиза коју научници називају и „треће око“ јер је осетљива на светлост. Она укључује у рад друге жлезде, а хормони које они производе имају значајан утицај на мозак и тело. Природне промене светлости у области у којој појединац живи, каже Холвич, могу делимично да буду узрок што су се увређили изрази „меланхолични Швеђанин“ или „ватрени Италијан“.

„Природна светлост“, мисли овај научник, елемент је од животног значаја, као вода и ваздух. Она прати човека онолико часова у току дана колико допушта годишње доба. С друге стране, хладна бела светлост неонске цеви представља „светлосни кавез“ који изазива слабе али ипак мерљиве промене у крви. Нервни систем детета које се још развија може директно да трпи од „спектралног мањка“ светлости из катодне цеви телевизора. Природна сунчева светлост састављена је од здраве мешавине зрака разних фреквенција, док телевизор емитује опасно ограничен спектар.

Многи фото-биолози могли би да се сложе са Холвичом. Лековито дејство природне светлости испитује се на многим местима широм света. Неки истраживачи верују да би она чак могла да буде корисна и у лечењу неплодности. Претпоставља се исто тако да би природна светлост

могла да се употреби за враћање у нормалу поремећеног биолошког ритма код људи који често путују млазним авионима с континента на континент.

Е. Ј.

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ДА ЛИ ТИ ИКАД РАЗМИШЉАШ О БУДУЋНОСТИ, СТРИЧЕ?

НАРАВНО, ДЕЧАЧЕ, О БУДУЋНОСТИ МОЈИХ ХОТЕЛА, РУДНИКА И ИЗВОРА НАФТЕ!

ВОЛЕО БИХ ДА САЗНАМ ШТА МЕ ЧЕКА У ЖИВОТУ...

...АЛИ НЕ ЗНАМ КОГА ДА ПИТАМ...

ДА ЛИ ЧИТАЧА МИСЛИ...

...ИЛИ ОСОБУ КОЈА ГЛЕДА У ДЛАН!

Copyright © 1982
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ДА САМ НА ТВОМ МЕСТУ, ЈА БИХ ВИШЕ ВЕРОВАО ДЛАНУ!

А ШТО?

ЗАТО ШТО ЧАК И ВРАЧАРА МОРА ДА ГЛЕДА У **НЕШТО!**

Distributed by King Features Syndicate.

3/5
30

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

МАМИЦЕ... НЕ МОГУ ДА ДИШЕМ...

Није му видела лице. Притешњен гредом, малишан је само болно стењао. Да ли је то Тревор, питала се избезумљено...

Недељно поподне као многа друга у кући тридесет шестогодишње Мери Џонс: док је она у кухињи припремала вечеру, шеснаестогодишња Мишел и њен младић Гери седели су у дневном боравку и тихо разговарали.

Склупчан поред штедњака, породични љубимац неодређене расе и сумњивог порекла, четворомесечни мешанац Кинг задовољно је с времена на време њушио ваздух испуњен мирисима хране.

Нешто раније, деветогодишњи Тревор одлучио је да се мало провоза бициклом, а то је значило да ће у кући, бар за кратко, владати мир...

Пријатну тишину одједном је нарушила страшна експлозија од које се читава кућа затресла. Не обазирући се на цигле, црепове и комаде дасака што су уз тресак улетели у ходник кроз стакло на предњим вратима, Мери је потрчала напоље. У тренутку када је отворила врата, на њу се сручила киша поломљеног стакла: оштре иглице засекле су јој се у лице и главу.

У тренутку експлозије Мери је с кухињског прозора угледала блесак и пламен који је сунуо из куће Фосетових, њених првих суседа... Од куће — само црн костур и стравична гомила цигала, греда и испретураних и разнесених комада намештаја...

Тревор! Где је он?... помислила је ужаснута и потрчала ка живој огради која је делила две баште.

Онда је зачула нечије запомагање!

— Извуците ме одавде! Помозите ми!

Био је то дечји глас... Глас дечака...

У следећем тренутку из костура уништене куће искрснуо је малишан. Лица унакаженог ватром трчао је право ка њој избезумљено вичући:

— Мој брат и друг... остали су унутра...

Мери је без оклевања почела да се пробија кроз хрпу цигала и сломљеног стакла ка месту одакле је допирало запомагање једног од унесрећених дечака. Није му видела лице. Лежао је непокретан, притешњен гредом.

— Не брини, помоћи ћу ти. Како се зовеш?

— Мамице... мамице... не могу да дишем — простењао је малишан.

Није то био Тревор.

Морађу да подигнем греду, помислила је Мери. Знала је да су Мишел и Гери отрчали по помоћ, али није имала времена да чека. Дечак је све теже дисао...

Имала је педесет и четири килограма и била висока метар и шездесет, али и једну телеснуману: десна рука јој је од рођења била дебља и мишићавија од леве. Некада, кад је још била дете, помишљало се на операцију, али су лекари на крају ипак одустали бојећи се да би у случају неуспеха могли заувек да јој онеспособе руку. Колико је само као девојка патила због тога?! Чак је и сада, иако је доба младалачких несигурности остало за њом, и усред лета носила мајице и кошуље с дугим рукавима.

Погледала је греду, а онда руку: успећу, рекла је себи. Обухватила је греду рукама, и док јој се од напора зној сливао низ лице, одигла је таман толико да се ошамућени малишан извуче.

У том часу су на место несреће дотрчали и остали суседи. Зауставили су се и неки аутомобилисти. Иако исцрпљена, Мери се са петорицом мушкараца пробила до места на коме се некада налазила кухиња: оштар мирис гаса штипао их је за очи.

Ту су, под гомилом бетонских плоча, нашли трећег дечака. Ужурбано су почели да са њега скидају плочу тешког бетона. Када су га коначно ослободили, срце им се стегло: нагорелог лица и склопљених очију, малишан је лежао без свести.

Ни то није Тревор. Болничари су малог рањеника трком унели у амбулантна кола. Тек тада, пошто је све било готово, Мери је у гомили света која се окупила угледала сина. Блед и уплашен, држећи бицикл крај себе, нетремице је гледао мајку.

Клонула је на земљу, обухватила главу шакама и грчевито заплакала.

Узрок експлозије утврђен је дан касније. После оштре хладноће, крај новембра 1976. године донео је Лидсу и читавом западном Јоркширу талас неуобичајено топлог времена за то доба године. Велики број породица грејао се и кувао на плин: Од наглог скока температуре многе су цеви попуцале.

Фосетови су управо тада морали да отпутују на неко време. Иако им у неколико првих, најкритичнијих дана цеви нису страдале, бојали су се да би то могло да се догоди у њиховом одсуству, па је Алвин Фосет замолио сестру да с времена на време обиђе кућу.

Двадесет шестог новембра у обилазак су отишла два Фосетова сестрића и њихов друг. Један од малишана је хтео да „помогне": укључио је плинско грејање и тако изазвао експлозију.

Сва три дечака су се брзо опоравила. Пет дана после несреће Мери Џонс је позвана на свечаност коју је у њену част приредио градоначелник Лидса. „За изузетну храброст и пожртвовање", писало је на медаљи која је уручена „малој" Мери.

Иако се све срећно завршило, у дом Џонсонових уселила се туга. Дебељушкасти љубимац Кинг се од шока који је претрпео због експлозије разболео и дан касније нестао. Више га никад нису видели.

М. И.

ЈАХАЛИ СУ КАО МЕКСИКАНЦИ, ТРАГОВЕ ЧИТАЛИ КАО ИНДИЈАНЦИ, ПУЦАЛИ КАО НАЈБОЉИ СТРЕЛЦИ ТЕНЕСИЈА, А БОРИЛИ СЕ КАО САМИ ЂАВОЛИ.

НЕМИЛОСРДНИ РЕНЦЕРИ

Мексички крадљивци стоке задовољно су гонили око триста грла из Тексаса. Требало је још само да пређу реку Рио гранде, па да се нађу на безбедном тлу своје земље. Одједном су приметили да их неко прати. У први мах су помислили да су то војници, а њих би већ лако држали на одстојању. Али, преварили су се. За њима су ишли припадни-

Јуна 1875. ренцери су гонили банду мексичких крадљиваца стоке. Седамнаест бандита је убијено, само је један успео да умакне.

Пушка коју су најрадије носили тексаски ренцери била је „винчестерка 44-50". Овај модел из 1873. имао је посебан задњи нишан ради што веће прецизности.

ци тексаских ренцерских јединица које је предводио капетан Ли Мекнели. Чим су то схватили, крадљивци су се, заборављајући на плен, дали у бекство преко мочваре.

Ренцери су упорно јахали за њима распоређени за напад, удаљени један од другог око метар, ушли су право у мочвару. Капетан Мекенли је издао својим људима наређење да не скидају пушке с рамена и не извлаче револвере док не ступе на чврсто тле. Мексиканци који су већ прешли мочвару, сакривени иза коња, припуцали су на своје гониоце из винчестерки и спенсерки. Меци су фијукали око ренцера, али су они и даље напредовали кроз блато само што су сада сјахали и ходали поред коња.

Чим су ренцери стали на чврсто тле, Мексиканци су узјахали коње и потерали их у галоп. Започела је борба у трку која се водила пуних десет километара преко прерије Пало Алто. И док, су крадљивци панично грабили према реци Рио Гранде, ренцери су их пратили у линији и скидали непогрешиво, једног по једног. На крају је остао само један Мексиканац чијег су коња погодили меци ренцера. Јахач је отпузао у оближње шипражје.

Капетан Мекнели је сјахао и кренуо за њим. Неочекивано, нашли су се удаљени један од другог само неколико метара. Мексиканац се бацио на Мекнелија с ножем у руци баш у тренутку кад је овај извукао шестометни револвер и опалио. Бандит се срушио мртав. Кад је Мекнели проверио свој револвер, открио је да је испалио — последњи метак!

У повратку су ренцери наишли на свог друга који им је објаснио да се у мочвари сакрио један рањени крадљивац стоке, баш он је убио најмлађег ренцера, шеснаестогодишњака коме је то била прва акција. „Платиће нам то", чврсто су решили Мекнелијеви људи и сјахали с коња. С времена на време трска би се заталасала на месту где је рањеник пузио и ренцери би припуцали. Онда је над мочваром завладао мир — освета је извршена.

Седамнаест крадљиваца стоке убијено је тог врелог јунског дана 1875. Само је један успео да побегне и то пошто је оборен с коња — мислили су да је мртав. Од ренцера страдао је само један.

После признања — смрт

Закон који су ренцери увели на граници Мексика и Тексаса био је више него немилосрдан. Да би од ухваћеног бандита сазнали где су вођа и остали чланови, обесили би га наглавачке за дрво и тако држали све док не проговори. После свих мука и признања чекала га је сигурна смрт. Капетани су за то имали своје објашњење: нису располагали довољним бројем људи да би неко остао да чува ухваћеног, а нису смели ни да пусте ухваћеног крадљивца јер би он сигурно из истих стопа одјурио да обавести своје.

Прича о тексаским ренцерима почиње 1823. кад је Тексас још био део Мексика који тек што је добио независност од Шпаније. Бранећи у то немирно време сигурност коју закон није могао да им гарантује амерички насељеници су се организовали у групе које су стално биле у покрету (енглеска реч за „кретати се" гласи „рејнџ" — отуда ренцери) по читавом Мексику прогонећи све врсте „одметника", међу њима и Индијанце јер су ови, оставши без земље која је од памтивека била њихова, били приморани да живе од напада и отимања стоке. С њима су тексаски добровољни одреди разговарали једино преко нишана.

Ренцери Тексаса донели су 24. новембра 1835. пропис којим су проглашени за званичну организацију. Тада је и Тексас почео борбу за независност и отцепљење од Мексика.

Кад су тексасни ренцери званично формирали своју организацију 1835. њихови највећи непријатељи били су храбри Индијанци из племена Команча.

Ни војник, ни полицајац

У то време у Тексасу су постојале три чете ренцера од по 56 људи на чијем су се челу налазили капетан, наредник и поднаредник. Ренцери су били одвојени од регуларне војске и полиције, односно шерифа и његових помоћника. Сами су набављали коње и оружје, држава их у томе није помагала. Нису носили униформе, нису имали своју заставу ни сталне касарне већ су спавали у шаторима или под ведрим небом. Нису ни војнички поздрављали своје старешине. Однос капетана и његових људи није ни по чему личио на онај класичан војник-официр и понајвише би могао да се пореди с понашањем шерифа са својим помоћницима. Па ипак, ренцер је био више од полицајца. Позиван је онда кад је задатак био сувише тежак за шерифа, а пре но што би се ствари толико искомпликовале да је у акцију морала да ступи војска. Тако је и био у могућности да кроји правду по своме и при том не размишљајући много пре потезања револвера и не бројећи мртве.

Говорило се да је ренцер „јахао као Мексиканац, трагао као Индијанац, пуцао као Тенесијанац, а борио се као сам ђаво!" У читавом Тексасу ренцере су поштовали и плашили их се: били су храбри, али нису имали срца. Легенде о њима, које су прећуткивале њихову суровост, а истицале храброст, почеле су да круже не само по Тексасу већ и читавом Америком.

Позната је прича о ренцеру који је стигао у један град да угуши побуну. Кад га је градоначелник упитао где су остали, овај је одговорио да је дошао сам.

— Шта! — узвикнуо је бесан градоначелник. — Овде је побуна а они ми шаљу једног ренцера.

— Једна побуна — један ренцер! — мртав хладан одговорио је самоуверени ренцер.

С. И.

ГЛОБУССШАРЕНИГЛОБУССШАРЕНИГЛОБУССШАРЕНИ

ЧУЈЕШ, ЈА САМ ОВДЕ!

Рајнер Келерер из Висбадена продаје траке за лажове, првенствено брачне... Шта ће лажовима траке? Па да уверљивије лажу. За врло разумну цену муштерије могу да бирају: воља им канцеларијска или аеродромска бука, урлање на фудбалском стадиону, жагор кафеа, забаве или позоришног фоајеа. Посао цвета. Они који измишљају оправдање за кућу само прислоне трачицу на телефонску слушалицу и — друга страна је умирена.

Рајнер се сада спрема за серију број 2 у којој ће надокнадити пропуштено: одлучио је да за звучну позадину телефонских лажи искористи још и звуке забавног парка, сајма, хотелског предворја, робне куће и дискотеке.

ЦРВОЉУПЦИ

Пипав и љигав посао, али и то неко' мора да ради... Једна група за заштиту човекове средине узела је под своје неугледне црве. Реч је о студентима Универзитета северне Аризоне који су основали Комисију за релокацију (у слободном преводу, селидбу) црва. Циљ удружења је да животињице спасу окрутне смрти под ђоновима непажљивих пешака!

Комисија има тридесет чланова, а њен председник је нежна студенткиња новинарства Сју Бонвил из града Тусона која се свечано заклела да ће „на сваком месту и у свако доба, у границама својих моћи, помагти црвима".

Идеја о оснивању друштва потекла је од Џин Стјуарт, учитељице која је прошлог лета, неуобичајено кишног, похађала курсеве на универзитету у Тусону и приметила да недозвољено велики број црвића доживљава страшан крај на плочницима студентског града.

Чланство је добровољно али не и бесплатно. За чланарину од седам долара (око 350 динара) љубитељи чланковитих бескичмењака добијају мајицу са натписом „Спасите црве!" и (бесплатно) упутство да „покупе сваког црва на кога наиђу".

Друштво је, изгледа, само себе крајње озбиљно схватило: побринуло се и да састави комплетну опрему за црволупце. У комплет улазе — конзерва од сардине у којој је нешто мало влажне земље, лопатица, сишушна клешта и „носила" одговарајуће — црвље величине.

МИ СМО ГЛУПИ!

Коефицијент интелигенције им је обавезно испод сто просечних, решавање загонетака им не иде од руке, виц схвате после свих или га уопште не разумеју. Али, баш њих брига: у Енглеској је недавно основано друштво „Денса", једино удружење глупих на свету.

Оснивач и председник овог удружења је двадесет петогодишњи Нигел Фукс. Идеју му је дало друштво по имену „Менса" у које улазе искључиво препаметни... Ако могу они, што не бисмо и ми

„Интелигентни? Учланите се у Менсу", рекламира се друштво бистрих.

„Глупи! Придружите се Денси", оглас је који се од октобра прошле године може прочитати по енглеским новинама. Колико се заинтересованих јавило? До сада три стотине, бедна цифра у поређењу са оних 60 хиљада чланова „Менсе" широм земаљске кугле али, по мишљењу Фукса, охрабрујућа за почетак.

Све се плаћа, па је тако Нигел из сопственог џепа до сада исповртео 600 фунти (пет старих милиона динара) за организацију удружења чије се седиште налази у његовом стану у Лондону.

— Одзив је био изненађујуће добар — прича председник „Денсе". — Већ од првог огласа, телефон није престајао да звони: „Глуп(а) сам. Могу ли да вам се придружим?"

Пошто су се окупили, приглупи сада треба да реше горуће питање: чиме ће то да се бави њихово друштво? Док не смисле нешто боље, одлучили су да издају сопствени лист. Како ће се звати? Е, то још нису измозгали...

„Менсу" су, иначе 1946. године основали Енглези Роланд Берил и др Вер. Друштво има огранке широм света, али су услови пријема свуда исти — чланови могу да буду само срећници, њих два посто од свих смртника који имају оне „нај" коефицијенте — преко 160!

КАД НЕКОГ ПОТЕРА МАЛЕР

Осамнаестогодишња Немица Ирмгард Рајнер требало је да се појави на суду као сведок. Одређеног дана дошла је у суд колима. Ауто је паркирала на месту са паркинг сатом. Не знајући тачно колико ће да се задржи, ставила је новчић само за један сат. Али остала је дуже. Кад је коначно изашла из зграде и пошла према својим колима угледала је полицајца како записује регистарски број њеног аута. Бесно му је пришла и направила примедбу у стилу „ви полицајци увек сте ту кад не треба". Полицајац је одмах поднео пријаву за увреду.

Ирмгард је у суд, из кога је изашла као сведок, морала да се врати као оптужена. Изречена јој је условна казна на месец дана. На крају изрицања пресуде, она се није уздржала да не каже судији:

— Ви заиста не разумете обичне људе и нимало не марите за њих?

Кад је то чуо, судија јој је сместа преиначио казну у — четири дана затвора. Када је чула и ову нову пресуду, Ирмгард је побеснела:

— Ово је лудница а не суд. Сита сам те ваше лажне демократије!

И шта мислите шта је на крају било? Па, наравно, задржали су је у затвору до даљњег. Кад поново дође на ред да се појави пред судијом, ко зна колико ће јој онда дати дана затвора. И шта ће му она после тога рећи?!

ДА УТОЛИ ГЛАД...

Грк Т. Венерадос који се налази на издржавању казне од 20 година затвора због четири оружане пљачке тренутно штрајкује глађу: била је амнестија, а њега нису помиловали.

Случај можда и не би доспео у новине да се штрајком не налази у смртној опасности: хитна операција, одлучио је ле

карски конзилијум. Зашто? Па Венерадос, истина, храну и не пипа, али је зато до сада прогутао четири кашике и две сијалице.

ЗОВУ АУТОБУС ТЕЛЕФОНОМ

Гужве у аутобусима проблем су свих великих градова. Фридрихсхафен у СР Немачкој је мали град (око 36 хиљада становника) и његов проблем је — обрнут: како на исплатив начин одржати мрежу аутобуских линија на којима су путници толико ретки да често на станицама нема никог. Фридрихсхафен је нашао решење у електроници и тако постао један од најмодернијих градова на кугли земаљској — бар што се тиче градског превоза.

Ево како то изгледа. Свака линија је компјутеризована. Путник може да телефоном, од своје куће, најави центру на коју станицу и у које време жели да се аутобус заустави. Може то да уради и са сваке станице. На екрану који се налази изнад тастатуре путник ће истог часа добити податке у ком тренутку ће аутобус наићи као и у које време ће стићи на станицу на којој он намерава да сиђе. Брзо, тачно и, наравно, скупо решење!

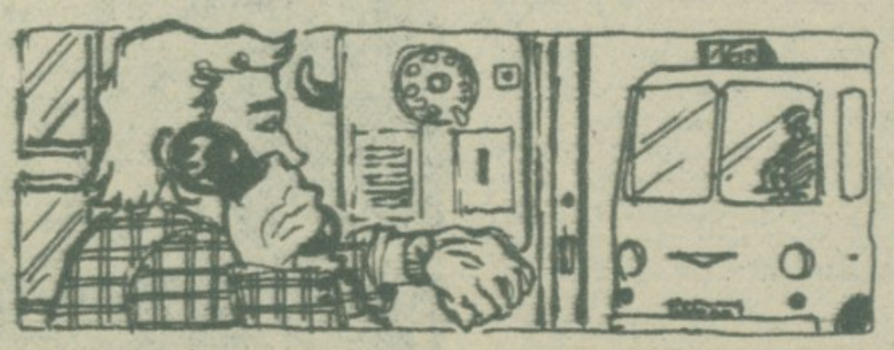

„КРИВИ" СУ ХОРМОНИ

ЗАШТО ЛИШЋЕ ЖУТИ

Јесте ли некад размишљали због чега лишће у континенталној клими с јесени постаје жуто, наранџасто или црвено, а затим опада? Шта би се догодило кад лишће не би пожутело и опало? Тако нешто десило би се једино ако не би дошло до многих али невидљивих промена у дрвећу. Када би стигла зима, хладноћа и ветар нанели би тешка оштећења лишћу, драгоценом снабдевачу дрвећа водом. Корење стабла не би могло да извуче довољно воде из смрзнутог тла да би надокнадило губитак. Лишће би се смрзло и угинуло и по својој прилици никада више не би могло да израсте, па би следеће пролеће било голо и суморно годишње доба.

Хлорофил јачи од осталих

Али, као што можемо да видимо сваке јесени, лишће ипак жути и опада. А у пролеће поново расте...

Промене заправо почињу већ крајем лета. У то време лишће ствара све мање количине енергије и материја које су од суштинског значаја за раст — беланчевина и угљоводоника. Док лето прелази у јесен, све се више смањује и производња хлорофила у лишћу. Хлорофил (на грчком, хлорос — светлозелен, филон — лист) је пигмент који лишћу даје зелену боју. Али он исто тако извршава један задатак који је од битног значаја за живот биљака: хвата енергију сунца и користи је за производњу хране за биљке.

Може се, према томе, очекивати да крајем лета нешто мора да доведе до смањења количине хлорофила који лист ствара, а ту су и други пигменти који се налазе у лишћу. У току пролећа и лета зелени хлорофил „надјачава" остале пигменте. Али када се у јесен смањи количина хлорофила, на видело избијају жуте и златне боје јесени.

Жути и златни пигменти носе име „каротиноиди", од француског назива за шаргарепу, пошто су слични пигменту који даје боју овом поврћу. Каротиноиди помажу хлорофилу да у зеленом лишћу прикупља енергију из сунчеве светлости.

Постепено ишчезавање хлорофила из листа јавора: на увећаном снимку (горе) још увек се види хлорофил дуж жилица, касније жут лист добије златну боју (доле).

Када постане црвено жили загасито, лишће у неким случајевима почиње да ствара потпуно нови пигмент звани антоцијанин. Производе га само неке врсте дрвећа — на пример, јавор или храст. Па чак и код таквог дрвећа потребни су нарочити услови да би антоцијанин дао најјаче црвене боје: доста сунца, суво време, ниска температура.

Ако је јесен кишовита, антоцијанин није у стању да произведе најспектакуларније црвене боје. За разлику од хлорофила, ова супстанца се разлаже у води и млазеви кише, према томе, испирају црвенило са дрвећа.

Киселина — за смрт и живот

Док боје лишћа приказују своје сезонске мене, у стаблима долази и до неких других промена, пре свега у вези са биљним хормонима. Ове сложене материје на разне начине утичу на раст биљака. Када се лишће тек формира у пролеће, неколико хормона заједнички брину о његовом даљем рашћењу. Један хормон, међутим, спречава раст када за то дође време: посреди је апсцисична киселина (од латинског abscissio — одвајање).

Када пролеће пређе у лето, производња хормона за раст лишћа се успорава, а ствара се све више апсцисичне киселине. Крајем лета ова киселина почиње да преовлађује у лишћу, услед чега ће оно брзо угинути и отпасти. Али ова киселина није такав „убица“ какав може да изгледа: један њен део одлази из лишћа у дрвене делове стабла, где ће му помоћи да издржи јесење мразеве и ниске зимске температуре.

У току јесени из лишћа се у дебло и корен стабла пресељавају и друге супстанце — минерали, угљоводоници и још неке хранљиве материје. Када дође пролеће, они ће одиграти значајну улогу у расту пупољака, у повратку стабла у живот.

Научници су током година склопили потпуну слику промена које се дешавају у стаблу док се оно спрема за зиму. Припреме почињу поремећајем равнотеже хормона у лишћу. Затим сви процеси почињу да се успоравају и ствара се мање беланчевина, угљоводоника и енергије. Због смањене количине хлорофила у лишћу појављују се друге боје. Без хлорофила лишће полако одумире, а апсцисична киселина и хранљиве материје премештају се у гране и дебло, оспособљавајући их да преживе зиму.

Имају биолошки сат

Али, шта покреће све ове промене? Откуда стабло „зна“ да долази зима? Истраживачи су установили да промене по својој прилици почињу због опадања дужине дана крајем јула и почетком августа. У северним подручјима са умереном климом, какво је и наше, дужина дана мења се са променом годишњих доба. Од првог дана зиме, па кроз читаво пролеће дани постају све дужи. Затим, током лета и јесени, сваки наредни дан мало је краћи од претходног.

Средином лета лишће на неки начин „добија поруку“ да дани постају краћи. Оно реагује смањивањем производње апсцисичне киселине и хормона раста. Сложена хемија лишћа се мења, а за њом долази и до других промена. Стаблу је за производњу хранљивих материја и енергије потребна сунчева светлост. Скраћивање дана значи и смањење количине сунчеве светлости, а тиме и супстанци потребних биљци. Животни процеси се успоравају и лист ускоро умире.

Лист умире, али стабло живи.

Е. Јакуповић

Промена боја код црвеног храста (лево), букве (у средини) и јавора (десно); киша уништава црвенило,

ДА ЛИ ЈЕ НАПОЛЕОН УБИЈЕН?

ОТКУД АРСЕНИК У КОСИ

Медаљони у којима се чувала коса, као овај са Наполеоновим праменом, имали су оквир од бакра.

ШВЕДСКИ ЛЕКАР СВЕН ФОРШИВУД ВЕЋ ДВАДЕСЕТ ГОДИНА ТВРДИ ДА ЈЕ НАПОЛЕОН ЛАГАНО ТРОВАН ЗА ВРЕМЕ ИЗГНАНСТВА НА ОСТРВЦУ СВЕТА ЈЕЛЕНА. САДА ЈЕ ИЗНЕО НОВЕ ДОКАЗЕ О ТОМЕ, ПА ЧАК И ТЕЗУ — КО ЈЕ УБИЦА.

Брод „Белерофон" пристао је уз енглеску обалу 24. јула 1815. године. Дочекала га је маса света која је, када се на палуби појавио Наполеон Бонапарта, клицањем а не звиждуцима поздравила војсковођу који је долазио после изгубљене битке код Ватерлоа да ту, у непријатељској Енглеској, потражи азил. Император је скинуо шешир и отпоздравио. Недељу дана касније два лорда су му уручила коминике британске владе:

„Било би у супротности са нашим дужностима према домовини и савезницима Његовог величанства ако би генерал Бонапарта добио прилику да поново наруши мир у Европи. Због тога је неопходно да се он лиши личне слободе. Острво Света Јелена одабрано је за његову резиденцију. Генералу Бонапарти допушта се да међу особама које су га допратиле у Енглеску — изузимајући генерале Саварија и Лалманда — одабере три официра који ће, као и његов лекар, добити допуштење да га прате на Свету Јелену и који неће сметати да напусте острво без одобрења британске власти. Пожељно је да генерал Бонапарта без одлагања начини избор особа које ће га пратити".

Постављена ми је замка!

Наполеон је читао одлуку стиснутих зуба, намрштен, сјајна погледа. Гласом пригушеним од љутине изустио је:

— Дошао сам добровољно у окриље ваше нације и затражио гостопримство. Ја чак нисам ни ратни заробљеник! И да јесам, билибисте обавезни да са мном поступате у складу са међународним конвенцијама... Да ме је неко обавестио да ће се са мном поступити као са ратним заробљеником, никада не бих дошао! Ово је, дакле, била замка која ми је постављена...

Замка или не, морао је да поступи према условима које је диктирала британска влада. Али, бившем императору није било нимало лако да начини избор од три официра. Најзад су именовани: велики маршал Бертран — упркос горким сузама његове супруге којој се никако није долазило на удаљено острвце — и генерали Монтолон и Гурго. Наполеон је успео да поведе и генерала Лас Касаса као свог личног секретара. Било му је додељено једанаест чланова послуге на челу са верним собаром Маршаном.

Госпође Бертран и Монтолон са децом такође су се укрцале на брод „Нортамберленд". У архивама тврђаве Џемстаун на Светој Јелени чува се папир на којем је забележено:

„Недеља, 15. октобар. Стигао је брод Његовог величанства „Нортамберленд" који је из Енглеске, под заставом контраадмирала Џорџа Кокберна, довео генерала Наполеона Бонапарту и још неке особе као државне затворенике..."

Из Џемстауна „државни затвореници" пребачени су у Лонгвуд — од тог тренутка Наполеоново боравиште у којем је остао заточеник готово пуних шест година до смрти.

Наполеон је последњих година на Светој Јелени диктирао своје мемоаре генералу Гургоу.

Император плаче

Света Јелена је дупуљасто острвце вулканског порекла у јужном Атлантику. Обале су му стеновите и стрме, а клима изузетно влажна и спарна. Ноћи су хладне, дани жарки, а опет свакодневно пљусне киша. Вода која падне на врело тле одмах испарава и ваздух је непријатно засићен влагом. Ту су магле које се хватају чак и лети и које ни вома јаки и чести ветрови не могу да растерају.

Наполеон и његова мала свита смештени су у једну једину кућу. Императору је одређен невелики простор око ње — за кретање. Около пет стотина британских официра и око две и по хиљаде војника. Једина им је дужност била чување ових двадесетак заточеника!

Није тешко замислити у каквој су монотонији текли дани у Лонгвуду. Међутим, Наполеон који се и даље осећао императором, покушао је да у тој маленој и готово сиротињској згради одржи обичаје Тиљерија. Увече би управник резиденције Сипријани, у зеленој ливреји опточеној сребром, најавио:

— Ваше Величанство, изволите.

Официри у свечаним униформама и даме у балским тоалетама искупљали су се око блештаво осветљеног стола за којим су послуживали ливрејисани пажеви. После вечере прелазило би се у салон где се служила кафа у шољама од порцулана из Севра. Око десет сати Наполеон би устао и уздахнуо:

— Прошао је још један дан.

После кратког времена између чланова његове пратње почеле су зађевице. Свако за себе мислио је само о томе како да напусти ту стену усред океана на јужној хемисфери. Први је у томе успео Лас Касас, потом два члана послуге, а затим се и госпођа Монтолон, под изговором да јој је потребна париска нега после порођаја (родила је кћер Наполеону!), укрцала на брод. Било је то 1. јула 1819. године. Лепа и заводљива Албина Монтолон јецала је док је с брода махала марамицом, али плакао је и Наполеон!

Шта садрже Монтолонова писма

Кажу да су то биле једине сузе које је војсковођа пролио у животу. Шушкало се да је то због осећања која је гајио према супрузи свог генерала, а која му је она по свој прилици и узвраћала.

Монтолон је сада и сам имао јак изговор да од Наполеона тражи допуштење да напусти Свету Јелену. Наполеон га је, не без муке, приволео да остане још две године. Међутим, Монтолон је једном пратиоцу по имену Лев изјавио да „неће продуживати свој боравак на острву више од шест месеци".

Наредних месеци Наполеоново здравље се све више погоршавало. Монтолон је 5. децембра 1819. писао својој жени:

„Императорова болест се

Наполеон на Светој Јелени. Поред њега су Бертран, Монтолон, Гурго и Лас Касас са сином.

весма погоршала. Поред његове хроничне упале сада је оболео и од изразите безвољности тако да је постао толико слаб да ниједну виталну функцију не може да обави без крајњег изнуривања које иде до те мере да каткад изгуби и свест..."

У какве је патње запао Наполеон сведоче и његове речи упућене самом Монтолону у то време:

— Не знам шта то имам у стомаку. Бол који осећам је такав као да ми је неко зарио нож па га врти.

Почетком лета следеће године Наполеон је био већ толико слаб да није скидао спаваћу кошуљу. Ујутро би му само пребацили кућни огртач у коме би изишао у врт и с муком се скљокао у фотељу. Монтолон ипак није отишао. У једном његовом писму Албини тог лета навео је и ово:

„Мој живот тече заједно са његовим откако се разболео. Он захтева да сам непрестано уз њега и неће да узима никакве друге лекове до оне које му ја дајем. Његов лекар због тога не зна шта ће. Само сам му ја још у милости..."

А 5. марта 1821. Албини Монтолон су послате и ове речи:

„Он је сада живи леш који покреће још само дашак у физичком и у моралном смислу. Ова проклета Света Јелена ће га убити".

Агонија је трајала још два месеца: 5. маја 1821. Наполеон је издахнуо.

Албина Монтолон. Да ли је била фаталка за Наполеона?

Тестамент открива убицу?

Извештај лекарске комисије по извршеној обдукцији гласи:

„Унутрашња површина стомака у готово целој својој величини представљала је канцерозну масу где су поједини делови још били карциноми у почетном стадијуму, нарочито у близини желуца. Јетра је била нешто већа од нормалне, а њен леви обли део готово је прирастао уз дијафрагму. Осим оштећења услед овог прирастања, на јетри нису уочени други знаци болести".

Аутопсију је извршио Наполеонов лични лекар уз присуство енглеских колега из гарнизона на Светој Јелени. Претпостављали су да је канцерозни чир који је довео до смрти почео да расте пет до шест година раније, дакле — у време доласка на Свету Јелену.

Према тестаменту који је Наполесн потписао у последњим часовима свог живота Монтолону је припало два милиона златних франака. Томе треба додати да ни Албина није отишла са Свете Јелене празних руку: додељена јој је пензија од 48 хиљада франака и још сто четрдесет хиљада франака одмах. Међутим, све то богатство Монтолонови ће врло брзо проћердати!

Ту лежи и кључ за тезу шведског доктора Свена Форшивуда који каже: генерал Монтолон је убица! Да је реч о убиству за доктора Форшивуда нема сумње. Он је успео да набави прамен Наполеонове косе и да га лабораторијски испита на најсавременији начин помоћу нуклеарног бомбардовања сваке власи. На тај начин могуће је измерити потпуно прецизно количину арсеника у њој. И показало се: све Наполеонове власи биле су просто натопљене арсеником! Садржавале су по 10,38 милиграма овог отрова на килограм тежине, док нормално у коси сме да се нађе само 0,8.

Зашто Монтолон?

Чињенице говоре да тај генерал кога је Наполеон волео као сина није имао баш светлу биографију. Захваљујући протекцији свог моћног очуха, Монтолон је већ као младић добио високе војне чинове, чак и титулу грофа. Међутим, ствари су пошле низбрдо кад се заљубио у прелепу плавооку и плавокосу Албину де Васал — два пута разведену о којој су кружиле свакакве приче у француском високом друштву. Једно је, међутим, било неоспорно. Монтолонови су живели на врло високој нози и запали су у дугове до грла. Млади гроф који је тада био командант департмана Лоаре једноставно је, када се Царство срушило и касарна распустила, пропустио да исплати војнике! Задржао је за себе 5.870 франака...

То није била једина његова махинација. На пример, никада није пронађено његово именовање за генерала дивизије — тврдио је да је проглашен на Ватерлоу, тамо уопште није био!

Зато доктор Форшивуд тврди: Монтолон је из интереса био уз Наполеона на Светој Јелени где је годинама полагано убацивао арсеник у императорово вино!

Ипак, остао је усамљен у тој сензационалној тврдњи.

Шта кажу стручњаци

Француски историчари одбацују такву тезу. Андре Кастело каже:

— Тврдње шведског зубара сведоче о потпуном непознавању свакодневног живота који су водили становници Лонгвуда! Како уопште замислити да је Монтолон могао свакога дана да сипа арсеник у бордо који је император делио са осталима за трпезом? Осим тога, вино доношено из подрума стајало је у просторији кроз коју је непрестано пролазила послуга. Најзад, Наполеон је потписао тестамент тек неколико дана пред смрт. Не би ли онда било крајње неопрезно тровати га пре тога?

Поводом тезе доктора Форшивуда консултовани су многи стручњаци у Француској. Између осталих и професор Универзитета и почасни директор полицијске лабораторије Анри Грифон и судски лекар доктор Кристијан Пједлијевр.

— Нико не може да пружи непобитан доказ о тровању арсеником — каже први — пре него што се, модерним средствима која имамо данас, поново не испитају посмртни остаци. Отуда мој предлог да се отвори ковчег са Наполеоном, мада то може још више да искомпликује ситуацију а да не донесе решење. Наиме, ако су наведене цифре тачне, не може се категорички одбацити претпоставка о убиству, али је могуће да арсеник потиче од лекова или хране. У то време, рецимо, вино се пило из калајних пехара а те две материје хемијски реагују ослобађањем арсеника. Затим, лекови на бази арсеника били су уобичајени, па је и нормално да се он после тога нађе у организму...

Доктор Пједлијевр сасвим је одређен:

— Зашто би неко утрошио шест година на тровање арсеником свог ближњег? Такав случај нити сам сусрео у својој пракси нити у судско-медицинској литератури. Што се тиче симптома које је испољавао Наполеон, они нису карактеристични за већину случајева тровања арсеником, већ указују на разне друге болести, првенствено гастроинтестиналне (желудац и црева). А онда, зашто бисмо занемарили ондашњу аутопсију? Сваки судски лекар и данас би закључио пред онаквом сликом утробе да је смрт наступила услед озбиљних и очигледних патолошких оштећења. Што се тиче анализе прамена косе, ако и доказује велику количину арсеника, она долази вероватно од лекова. Зато останимо на непобитним анатомским описима аутопсије: Наполеон је умро од канцерозног чира, што ниједан ондашњи лекар није могао да спречи.

У прилог Пједлијевровом мишљењу говори и податак да су се прамењови косе раније чували у медаљонима од бакра, па је то био случај и са Наполеоновим. А бакар је могао да доведе до „бомбардовања" косе арсениковим киселинама. Међутим, све остаје неизвесно бар за извесно време док се, евентуално, не донесе одлука о отварању Наполеоновог ковчега зашта се залаже професор Грифон. А тај познати стручњак знао је шта чини кад је написао предговор за књигу Форшивуда. Дакле, мистерија ипак није разјашњена!

М. К.

ДИКАН И ПРЕТЊА СА ОРИОНА

ВЕЛИКИ ДОГАЂАЈИ ИЗ ДАЛЕКЕ БУДУЋНОСТИ

МОРАМ СТИЋИ НА ОРИОН ПРЕ НЕГО ШТО ОРИОНЦИ КРЕНУ НА ЗЕМЉУ!

YU101

ШЕФЕ, АКО СЕ **НЕ БОЈИШ**, ИМА ЈЕДАН ПРОЛАЗ ДА СТИГНЕМО НА ОРИОН ЗА САМО ЈЕДАН ДАН!

YU 101

PUTNIK 5

НИШ-МАРС

ЧЕГА ДА СЕ БОЈИМ? КАКАВ ЈЕ ТО ПРОЛАЗ?

ТО ЈЕ ПРОЛАЗ КРОЗ ЦРНУ РУПУ. ОТКРИЛИ СУ ГА ШВЕРЦЕРИ!

АЛИ КО УПАДНЕ У ЦРНУ РУПУ **НИКАД** ИЗ ЊЕ НЕ МОЖЕ ИЗАЋИ!

ТО ЈЕ ПРОПАГАНДА. ШИРЕ ЈЕ ПРЕВОЗНИЧКЕ КОМПАНИЈЕ...

КАД БИ СЕ ПУТОВАЊА СКРАТИЛА, МАЊЕ БИ ЗАРАЂИВАЛЕ.

ОНДА ТЕРАЈ ПРЕКО ЦРНЕ РУПЕ!

ВАЖИ, ШЕФЕ! ЕВО УСКАЧЕМ ОДМАХ У НАЈБЛИЖУ!

YU 101

ОВИ МЕ И НЕ ПРИМЕЋУЈУ! ПОЧИЊЕМ ДА СТАРИМ...

КОМЕТА МАРИЈЕТА

ШЕФЕ, ОВУ СИЛУ КОЈА **УСРКУЈЕ** БРОД У ЦРНУ РУПУ...

YU 101

...УБАЦУЈЕМ У АКУМУЛАТОРЕ И КОРИСТИМ ПОСЛЕ КАО ЕНЕРГИЈУ ДА ИЗАЂЕМ. ТО ЈЕ ПРЕВОЗ БЕЗ ИКАКВОГ УТРОШКА ПРОТОНСКОГ ГОРИВА.

ОД ПРОПАДАЊА ДОБИЈАМ КОСМИЧКУ БОЛЕСТ.

НАЈБОЉЕ ЈЕ ЛЕЧИ ТАБЛЕТА ПРЕПЕЧЕНИЦЕ!

А МЕНИ?

РЕЗЕРВНИ ДЕЛОВИ

УЈАЧЕ!

ДИКАНЕ, НЕ ЉУТИ СЕ ШТО ИДЕМ С ТОБОМ. **БИЋУ ДОБАР, ВИДЕЋЕШ!**

СТИГЛИ СМО У ЦРНУ РУПУ. ЗАДРЖАВАМО СЕ ДВА ЧАСА ДА СЕ ОХЛАДЕ ГЕНЕРАТОРИ!

ИДУЋЕГ ПЕТКА: КАКО ЈЕ У ЦРНОЈ РУПИ?

1605/18

Бен Болт:

САМОСТРЕЛ

ЗАР НЕ БИ ТРЕБАЛО ДА СИ НА АЕРОДРОМУ, ЏЕРАЛДЕ?

АМОС ШИЛЕР ДОЛЕЋЕ КРОЗ ДВА ЧАСА, ГРОФИЦЕ! СТИЋИ ЋУ НА ВРЕМЕ!

Адвокат Амос Шилер и познати боксер Бен Болт позвани су код тајанствене грофице Флоре Монделеј...

ГРОФИЦА ЖЕЛИ ДА ЈОЈ НАПИШЕТЕ НОВ ТЕСТАМЕНТ! ВЕЋИНУ СВОГ БОГАТСТВА ОСТАВЉА ДОБРОТВОРНИМ УСТАНОВАМА! ЗАР ТО НИЈЕ ШТЕТА?

ЗАШТО, ГОСПОДИНЕ ЏЕРАЛДЕ?

МОЖЕШ ДА РАЧУНАШ НА МЕНЕ, КАО И УВЕК!

ЗАТО ШТО ЋЕ НОВАЦ ТРОШИТИ НЕЗНАНЦИ НЕ ЏЕНЕЋИ КВАЛИТЕТЕ ГРОФИЦЕ ФЛОРЕ!

ЈА САМ ГРОФИЧИН ВЕЛИКИ ПРИЈАТЕЉ И ЗНАО БИХ КАКО ДА УТРОШИМ ТАЈ НОВАЦ! АХ, СТИГЛИ СМО!

© King Features Syndicate, Inc., 1968. World rights reserved

КАКО ТИ ИЗГЛЕДАЈУ, ЏЕРАЛДЕ?

АДВОКАТ ШИЛЕР ЈЕ СУМЊИЧАВ! РЕКАО САМ ИМ ДА ЈЕ ШТЕТА ШТО НОВАЦ ОСТАВЉАШ АНОНИМНИМА, А НЕ МЕНИ!

ЧУВАЈ СЕ, ЏЕРАЛДЕ! ДОГОДИ ЛИ МИ СЕ НЕШТО, ТЕБЕ ЋЕ ПРВО ОСУМЊИЧИТИ!

ЗНАМ, ГРОФИЦЕ!

1605/1 1605/1

УЖИВАЈТЕ У ПРЕДИВНОМ ПОГЛЕДУ ДОК МОЖЕТЕ, ГОСПОДО! УСКОРО ЋЕТЕ ИМАТИ ПУНЕ РУКЕ ПОСЛА ОКО МОГ ТЕСТАМЕНТА!

ЗАШТО НЕ БИСМО РАДИЛИ ОВДЕ НА ТЕРАСИ?

ЗАТО ШТО ЖЕЛИМ ДА СВЕ ОБАВИМО У ТАЈНОСТИ!

И ДОК ЈЕ ГРОФИЦА ЈОШ УПОЗНАВАЛА СВОЈЕ НОВЕ ГОСТЕ...

ОСЕЋАМ ДА ЋУ СЕ РАЗБОЛЕТИ ЗБОГ МОЈЕ ДРАГЕ, ШКРТЕ ГРОФИЦЕ! ОД ТОЛИКОГ БОГАТСТВА МЕНИ ОСТАВЉА САМО МАЈУШНИ ДЕО!

ИЗВИНИТЕ ШТО СЕ МЕШАМ ГРОФИЦЕ, АЛ' КАКО ВАМ СЕ НИЈЕ СТУЧИО ОВАЈ ПОХЛЕПНИК?

ЏЕРАЛД? ОН ЈЕ РАЗМАЖЕН И ЧЕСТО ОКРУТАН...

...АЛИ ВЕОМА ЗАБАВАН! ХОЋЕМО ЛИ ДА НАСТАВИМО С ПОСЛОМ?

© King Features Syndicate, Inc., 1968. World rights reserved.

БОЛЂЕ, У КОЛИМА КОЈИМА ВАС ЈЕ ДОВЕЗАО ЏЕРАЛД, ИМА НЕКИХ МОЈИХ ПАПИРА! ХОЋЕТЕ ДА ИХ ДОНЕСЕТЕ?

КАКО ДА НЕ!

1605/2 1605/2

НЕШТО СИ СЕ ЗАДРЖАО, БЕНЕ? ПОСТОЈИ ЛИ РАЗЛОГ?

ДА? БРИНЕ МЕ ОНАЈ ЦЕРАЛД?

НЕ СВИЂА ТИ СЕ?

А ТЕБИ?

ОЧИГЛЕДНО ЈЕ ЦЕРАЛДОВО ПОНАШАЊЕ УЗНЕМИРИЛО ОБОЈИЦУ..

КАЖЕШ ДА СИ У ГРОФИЧИНОМ АУТОМОБИЛУ ПРОНАШАО НАПУЊЕН ПИШТОЉ?

ДА, АМОСЕ! НАЛЕТЕО САМ НА ЊЕГА ДОК САМ ТРАГАО ЗА ПАПИРИМА!

ЦЕРАЛД СЕ СУВИШЕ НАДМЕНО ПОНАША ПРЕМА ГРОФИЦИ?

СТАЛНО ЈОЈ ЗАМЕРА ШТО МУ НЕ ПРЕПИШЕ ВЕЋИ ДЕО БОГАТСТВА!

МОЖЕШ СВЕ ДА ИМАШ, ЦЕРАЛДЕ, АКО СЕ ОЖЕНИШ СА МНОМ!

ЈА САМ ЈЕДАН ОБИЧАН ПАРАЗИТ, АЛИ ИМАМ КАРАКТЕРА! НЕ МОГУ ДА СЕ ЖЕНИМ ЈЕР ТЕ НЕ ВОЛИМ!

ТО БИ МОГЛО СКУПО ДА ТЕ КОШТА!

ДА НЕЋЕШ ДА МЕ УБИЈЕШ?

© King Features Syndicate, Inc., 1968 World rights reserved.

МОЖДА САМ И НА ТО СПРЕМНА!

РЕКАО БИХ ДА ЋЕ СЕ ОВДЕ ОКУПИТИ СВИ ОНИ КОЈИ НЕШТО ЗНАЧЕ НА РИВИЈЕРИ!

НАРАВНО! ГРОФИЦА ЖЕЛИ ДА СЕ НАЂЕ У ТРАЧ – РУБРИКАМА СВИХ НОВИНА!

НА МАСКЕНБАЛ СУ ПОЗВАНИ И БЕН БОЛТ И АДВОКАТ АТОС ШИЛЕР...

ШТА ЋЕ ГРОФИЦИ СВА ТА ГУЖВА КАД СТРЕПИ ДА ЋЕ ЈОЈ ЏЕРАЛД ЛИР ОДУЗЕТИ ЖИВОТ!

ОБЕЋАО САМ ЈОЈ ДА ЋУ СВЕ ВРЕМЕ МОТРИТИ НА ЊЕГА!

ЧАРЛИ, ВЕЖИ ТИ МАСКУ!

ЈЕСИ Л' ТО ТИ, ЏЕРАЛДЕ?

ЈА, ГЛАВОМ И БРАДОМ! УМЕШ ЛИ ДА РУКУЈЕШ ОВОМ СТВАРЧИЦОМ, БЕНЕ?

НЕ! АЛ' РЕК'О БИХ ДА ЈЕ ТО ОРУЖЈЕ ПРЕЦИЗНО И СМРТОНОСНО!

ГРОФИЦА МИ ГА ЈЕ ДАЛА! МОРАО САМ ДА ЈОЈ ОБЕЋАМ ДА ГА НЕКУ УПОТРЕБИТИ!

ЗНАШ ШТА ТРЕБА ДА ЧИНИШ, ЕМИЛЕ?

БЕЗ БРИГЕ! ОСЛОНИТЕ СЕ НА МЕНЕ!

НЕМАМ НА КОГА ДРУГОГ!

КРВАРИЋЕТЕ, АЛИ НЕ МНОГО, ОБЕЋАВАМ!

© King Features Syndicate, Inc., 1968. World rights reserved.

1605/4 1605/4

НЕ ЗНАМ ЗАШТО, АЛИ ИМАМ УТИСАК ДА ЋЕ СЕ ОВДЕ ВЕЧЕРАС ДОГОДИТИ НЕШТО СТРАШНО!

ВИ ДЕТЕКТИВИ УВЕК СУМЊАТЕ НА НАЈГОРЕ! КОД ГРОФИЦЕ НИКАД НИЈЕ БИЛО СКАНДАЛА!

ПАЗИ, ПУЦАЋЕШ У МЕНЕ...

... АЛИ, САМО ЋЕШ ДА МЕ ОКРЗНЕШ! ОНДА НЕСТАНИ, ЕМИЛЕ!

У КОЈЕ ВРЕМЕ ЖЕЛИШ ДА СЕ ТО ДОГОДИ?

ЈЕСТЕ ЛИ ВИДЕЛИ ГРОФИЦУ, ЏЕРАЛДЕ?

НЕ! НЕКУД ЈЕ НЕСТАЛА!

ХЕЈ! ЈЕ ЛИ ТО ЊЕН ГЛАС?

ДА! ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ У НЕВОЉИ!

ДА ЛИ СТЕ ВИДЕЛИ КО ЈЕ ПУЦАО?

ДА... ДА... СТАЈАО ЈЕ НЕКОЛИКО МЕТАРА ОД МЕНЕ... МИСЛИЛА САМ ДА СЕ ШАЛИ... ЦИЉАО ЈЕ У МЕНЕ ОНИМ СТРАШНИМ ОРУЖЈЕМ...

© King Features Syndicate, Inc., 1968. World rights reserved.

... И - ОПАЛИО! МИСЛИЛА САМ ДА СМО ПРИЈАТЕЉИ! ЏЕРАЛДЕ, КАКО СИ МОГАО?

ЈА?!

1605/5 1605/5

АЛИ, ЈА НИСАМ МОГАО ДА ПУЦАМ У ЊУ! БИО САМ СВЕ ВРЕМЕ С БЕНОМ!

ТАКО ЈЕ!

ИНСПЕКТОР ЈЕ ВРЛО БРЗО СТИГАО И САСЛУШАВАЊЕ ЈЕ ПОЧЕЛО...

ЏЕРАЛД ЈЕ ПРАВИО ГРУБЕ ШАЛЕ О МОЈОЈ СМРТИ, АЛИ НИКАД НИСАМ ПОВЕРОВАЛА ДА ЋЕ ТАКО НЕШТО И ПОКУШАТИ!

И НИСАМ!

АЛИ, ДОКАЗ ЈЕ ТУ! КО ЈОШ ДАНАС УПОТРЕБЉАВА ОВАКВЕ САМОСТРЕЛЕ? МАЛО ЊИХ!

ГРОФИЦА ЈЕ РАЊЕНА ИЗ ОВАКВОГ ОРУЖЈА, А ЈА САМ ВАС ЗАТЕКАО С ЊИМ У РУКАМА!

ИНСПЕКТОРЕ, МОГУ ЛИ ДА ПОГЛЕДАМ ТАЈ САМОСТРЕЛ?

© King Features Syndicate, Inc., 1968. World rights reserved.

БЕНЕ, МОЛИМ ТЕ, ПУЦАЈ ИЗ ОВОГ ОРУЖЈА У МЕНЕ!

АМОСЕ, НЕ ПАДА МИ НА ПАМЕТ!

ОНДА ЋУ ЈА У ТЕБЕ!

ШТА ВАМ ЈЕ? ЈЕСТЕ ЛИ ПОЛУДЕЛИ? СТАНИТЕ!

1605/6

ОБАВЕШТЕНИ СТО ДА СЕ ОВДЕ ДОГОДИО ПОКУШАЈ УБИСТВА?

ПОЛИЦИЈА

ПОЛИЦИЈА ИЗ СЕНТ ДЕНИСА ЈЕ ВЕЋ ОВДЕ? ИСПИТУЈЕ ОСУМЊИЧЕНЕ?

ЏЕТ-СЕТ ДРУШТВО ЈЕ ПОЧЕЛО ДА СЕ УБИЈА ЗАБАВЕ РАДИ?

А НА ИНСПЕКТОРОВЕ ОЧИ ...

У ОВОЈ КУЋИ СУ СВИ ЛУДИ? ЗАР ВАМ НИЈЕ ДОСТА ГУЖВЕ И ПАНИКЕ?

ГЛЕДАЈТЕ, ПОВУКАО САМ И ...

... НИШТА? РАЗУМЕМ СЕ У ОВО ОРУЖЈЕ? ОДМАХ САМ ВИДЕО ДА ЏЕРАЛД ДРЖИ ВЕШТО НАПРАВЉЕНУ КОПИЈУ ПРАВОГ САМОСТРЕЛА!

Е, САД СЕ ПОСТАВЉА ПИТАЊЕ КО ОД НАС ИМА ПРАВИ САМОСТРЕЛ?

ГЛЕДАЈТЕ! ГОРЕ НА ЗИДИНАМА?

ОБУЧЕН ЈЕ К'О ЈА?

БЕНЕ, НЕМОЈ? НЕ ПОЗНАЈЕШ ОВЕ ВОДЕ?

АКО ОН МИСЛИ ДА МОЖЕ ДА СКОЧИ, ОНДА МОГУ И ЈА?

ng Features Syndicate, Inc., 1968. World rights reserved

1605/7 1605/7

БЕНЕ, НЕМОЈ ! УДАВИЋЕШ СЕ, А МОЖДА И РАЗБИТИ О СТЕНЕ !

БЕЗ БРИГЕ, АТОСЕ !

НАША ПТИЧИЦА ЈЕ ИСПЛИВАЛА ! МОРЕ ЈЕ, ЗНАЧИ, ДОВОЉНО ДУБОКО !

ГРОФИЦЕ, АКО БЕН УХВАТИ ТОГ НАЗОВИ УБИЦУ, ШТА МИСЛИТЕ - КАКВА ЋЕ БИТИ ЊЕГОВА ПРИЧА ?

ОТКУД ЈА ТО ДА ЗНАМ ?

КАКВА СЛУЧАЈНОСТ ! И ЦЕРАЛД И ТА ОСОБА НОСЕ ИСТИ КОСТИМ ! МИСЛИМ ДА ТО НИЈЕ БЕЗ РАЗЛОГА !

НЕ РАЗУМЕМ ВАС, АТОСЕ !

НАГОВЕСТИЛИ СТЕ НАМ ДА ВАМ ЈЕ ЖИВОТ У ПИТАЊУ ЗБОГ ЦЕРАЛДОВЕ ПОХЛЕПЕ ЗА ВАШИМ БОГАТСТВОМ !

УПОМОЋ ! НЕ МОГУ ДА ПЛИВАМ ! КОСТИМ МИ ЈЕ ТЕЖАК !

ИЗДРЖИ ЈОШ МАЛО !

ОНА МЕ ЈЕ НА ТО НАТЕРАЛА ! ОБЕЋАЛА МИ ЈЕ ДА НЕЋУ ИМАТИ НЕПРИЛИКА !

А ЈА ТИ ОБЕЋАВАМ ДА ЋЕШ ИХ ИМАТИ !

© King Features Syndicate, Inc., 1968, World rights reserved.

1605/8 - 1605/8

БЕН ГА ЈЕ ИЗВУКАО!

КО ЈЕ ОВАЈ, ГРОФИЦЕ? И КАКО ТО ДА ИМА ИСТИ КОСТИМ К'О ЈА?

ДРЗАК СИ, ЦЕРАЛДЕ!

ЗАШТО СИ ИЗРЕЖИРАЛА СВЕ ОВО? МИСЛИШ ДА ЖЕЛИМ ТВОЈ НОВАЦ?

МОЖДА ТИ МОЖЕШ ДА РАСВЕТЛИШ СТВАР?

ПЛАТИЛА МИ ЈЕ ДА УЧИНИМ ОВО ДА БИ НЕКОМ ДОКАЗАЛА ДА У ЊЕГОВОМ ЖИВОТУ ТРЕБА ДА ПОСТОЈИ САМО ОНА!

ЗАТО ШТО ВАМ ЦЕРАЛД НИЈЕ УЗВРАТИО ЉУБАВ, ОДЛУЧИЛИ СТЕ ДА МУ СЕ ОСВЕТИТЕ, ЗАР НЕ?

НАВИКЛА САМ ДА ИМАМ СВЕ ШТО ПОЖЕЛИМ!

АЛИ, ГРОФИЦЕ, ЈА НЕ УМЕМ ДА СЕ ПРЕТВАРАМ! НЕ ВОЛИМ ТЕ И НЕ ЖЕЛИМ ДА ИЗГУБИМ СВОЈУ СЛОБОДУ! ЗАТО... ЗБОГОМ!

ДРАГИ МОЈ БОЛТЕ И ШИЛЕРУ, ДА НЕ БЕШЕ ВАС, САД БИХ ЧАМИО У НЕКОМ ЗАТВОРУ!

© King Features Syndicate, Inc., 1968. World rights re

1605/9

С ФРАНЦУСКЕ РИВИЈЕРЕ, БЕН БОЛТ СЕ ВРАТИО У АМЕРИКУ...

ЗДРАВО, КИТЕ? ИЗВИНИ ШТО КАСНИМ?

ВАЖНО ЈЕ ДА СИ ДОШАО!

ДОБАР ДАН, БОТ'ТЕ!

ВИНС ВАРГА ЈЕ МОЈ СТАРИ ПРИЈАТЕЉ! ЈА САМ ГА НАТЕРАО ДА ЗАТРАЖИ ТВОЈУ ПОМОЋ!

О ЧЕМУ СЕ РАДИ?

ВИНС ИМА ПРОБЛЕМА СА СВОЈИМ ГЛАБИМ БРАТОМ! АЛ' НЕКТИ ОН ОБЈАСНИ!

РОНИ ЈЕ ДОБАР МОМАК, АЛ' МРЗИ ЦЕО СВЕТ, ПОГОТОВО МЕНЕ!

ЉУБОМОРАН ЈЕ ШТО САМ ЗАВРШИО ФАКУЛТЕТ, ПОСТАО ДОКТОР, А ОН НЕМА НИ СРЕДЊУ ШКОЛУ!

ЦООВ КЛУБ

ПЕРИ ОНИЦА

САД ТВРДИ ДА САМ МУ ПРЕОТЕО ДЕВОЈКУ!

ЦООВ КЛУБ ВЕЧЕРАС БОКС

ПА, ЈЕСТЕ ЛИ ?

ТАКМИЧЕЊЕ У ТЕШКОЈ КАТЕГОРИЈИ

ЛИЗ НИКАД НИЈЕ БИЛА ЊЕГОВА ДЕВОЈКА!

АЛ' ОН ЈЕ ТО СЕБИ УВРТЕО У ГЛАВУ?

1605/10 1605/10

ЕНО РОНИЈА? РАДИ К'О ВОЗАЧ КАМИОНА ДА БИ ПРЕЖИВЕО? У БОКС ЈЕ ЗАЉУБЉЕН!

ДА ЛИ ЈЕ ДОСАД ИЗЛАЗИО НА ТАКМИЧЕЊА?

НИЈЕ!

РОНИ ТВРДИ ДА САМ ЈА КРИВ ШТО СЕ НЕ СЛАЖЕ С ФАМИЛИЈОМ!

И САДА ПОКУШАВА ДА ПОСТАНЕ ДОБАР БОКСЕР И ДОКАЖЕ ДА ЈЕ БОЉИ ОД ВАС?

ДА, АЛИ РОНИ НЕ СМЕ ДА БОКСУЈЕ!

НЕ ВОЛИТЕ БОКС?

НЕ! БОКС МОЖЕ ДА БУДЕ ПОГУБАН ЗА МОГ БРАТА! ПРОШЛЕ НЕДЕЉЕ ЈЕ ЦЕЛА МОЈА ПОРОДИЦА ДОШЛА КОД МЕНЕ У БОЛНИЦУ НА ПРЕГЛЕД!

ГОВ КЛУБ

ЕЛЕКТРОКАРДИОГРАМ ЈЕ ПОКАЗАО ДА РОНИ ИМА ПРОБЛЕМА СА СРЦЕМ!

ЈЕСТЕ ЛИ МУ ТО КАЗАЛИ?

НИСАМ СМЕО! РЕКАО БИ МИ ДА САМ ТО ИЗМИСТИО ДА НЕ БИ ПОСТАО БОГАТ И СПАВАН!

© King Features Syndicate, Inc., 1968. World rights reserved.

БРАТ ВАМ ЈЕ ПРИЛИЧНО ОКРЕТАН ЗА БОЛЕСНОГ ЧОВЕКА!

У ТОМЕ И ЈЕСТЕ ПРОБЛЕМ! ЊЕГОВУ БОЛЕСТ ЈЕ ТЕШКО УОЧИТИ!

КАД ЈЕ ЛЕКАР УСТАНОВИ, ТО МОЖЕ ДА БУДЕ РОНИЈЕВ КРАЈ!

КЛУБ ВЕЧЕРАС БОКС

АЛИ, РОНИ СМАТРА ДА ЋЕ БОГАТСТВОМ ПРИДОБИТИ МОЈУ ДЕВОЈКУ ЕНЦИ!

КАСНИЈЕ...

ШТА ЈЕ, ДОВЕО СИ БЕНА БОЛТА ДА ТЕ ОДВРАТИ ОД БОКСА? АЛИ, ТРУД ТИ ЈЕ БИО УЗАЛУДАН! ИМАМ БОЉУ ИДЕЈУ!

ТИ СИ ТОЖДА МОЗАК НАШЕ ФАМИЛИЈЕ, АЛ' ЈА ИМАМ МИШИЋЕ! БОРИБЕТО СЕ ЗА ЕНЦИ!

РОНИ, НЕ БУДИ ЛУД! У КОМ ТИ ВРЕМЕНУ ЖИВИШ?

© King Features Syndicate, Inc., 1968. World rights reserved.

ДА ТЕ САД ЧУЈЕМ, ВИНСЕ!

НЕ СВИЂА ТИ СЕ, ДОКТОРЕ? ХАЈДЕ, ВРАТИ МИ АКО СИ МУШКАРАЦ!

НЕ ПАДА МИ НА ПАМЕТ ДА СЕ БИЈЕМ С ТОБОМ!

РОНИ, ПРЕСТАНИ ДА СЕ ПОНАШАШ КАО БАЛАВАЦ!

ГРЕШИШ, ЕНЦИ! ПОКУШАВАМ ДА ДОКАЖЕМ ДА САМ **ЈА** ПРАВИ МУШКАРАЦ...

... А НЕ МОЈ БРАТ ВИНС?

ЉУБОМОРАН ЈЕ И ЗАО? ТВРДИ ДА ИМАМ СЛАБО СРЦЕ САМО ДА НЕ БИХ ПОСТАО СЛАВАН? **БОРИ СЕ!**

НЕБУ!

ПРЕКИНИ, РОНИ! КОРИСТИ МАЛО СВОЈУ ГЛАВУ, А НЕ САМО МИШИЋЕ! ТИ МИСЛИШ ДА ЈЕ ТВОЈ БРАТ КУКАВИЦА И ДА ЗАТО НЕЋЕ ДА СЕ БИЈЕ С ТОБОМ?

ПА... ОВАЈ... НЕ...

ВЕРУЈЕШ ЛИ ДА БИ СЕ ОВАКО ПОНАШАО И ПРЕД НЕКИМ ДРУГИМ?

ЗНАМ! ОН САДА ИЗИГРАВА ХЕРОСА ПРЕД ЕНЦИ!

СВИ СТЕ НА ЊЕГОВОЈ СТРАНИ, ВИДИМ!

РОНИ, ГРЕШИШ! БРИНЕ ТЕ ТВОЈЕ СРЦЕ, ВЕРУЈ МИ!

© King Features Syndicate, Inc., 1968. World rights reserved.

КАСНИЈЕ, У КАНЦЕЛАРИЈИ ДИРЕКТОРА СПОРТСКЕ САЛЕ...

ДА БИ ИЗИШАО НА РИНГ, ВАРГА, МОРАШ ДА ПЛАТИШ СТО ДОЛАРА!

ДОБИЋЕТЕ ИХ!

1605/13 1605/13

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ...

ЏООВ КЛУБ

ЏООВ КЛУБ

УЛАЗ ЗА БОКСЕРЕ

КОЛИКО ЈОШ ИМА БОКСЕРСКИХ ДВОРАНА У ГРАДУ, БЕНЕ?

ОВА ЈЕ БИЛА ПОСЛЕДЊА! БОЈИМ СЕ ДА НЕ РОНИ БОКСОВАТИ НА ДИВЉЕ!

ТО ЈЕ РАВНО САМОУБИСТВУ!

УБРЗО, У АМАТЕРСКОМ БОКСЕРСКОМ САВЕЗУ...

НЕ, ИМЕ РОНИЈА ВАРГЕ НИЈЕ НА НАШОЈ ЛИСТИ! ПРОВЕРИТЕ КОД ДУНИЈА!

ЕБА ДУНИЈА, ЧЛАНА ПОДЗЕМЉА КОЈИ ОРГАНИЗУЈЕ БОКС-МЕЧЕВЕ У МАЛИМ КЛУБОВИМА ИЗВАН ГРАДА?

КАСНИЈЕ...

КОД ЊЕГА СЕ БОРЕ МЛАДИЋИ КОЈИ НИСУ ИМАЛИ ОДГОВАРАЈУЋИ ТРЕНИНГ!

У ЊЕГОВОМ СВЕТУ ВАЖАН ЈЕ САМО НОВАЦ!

ДА! РОНИ ВАРГА ЋЕ ВЕЧЕРАС БОКСОВАТИ!

ВЕЧЕРАС?! МОРАМО ДА ГА СПРЕЧИМО!

НЕ, ИМАМ БОЉУ ИДЕЈУ, ВИНСЕ!

ДА ЧУЈЕМ!

ВИНСЕ, ШТА ТРАЖИШ ОВДЕ?

ПЛАТИО САМ ДА БОКСУЈЕМ! ТИ БОЉЕ ИДИ КУЋИ!

ЗАШТО ТО ЧИНИ, БЕНЕ?

ПИТАЈ ГА КАД СЕ СВЕ ЗАВРШИ!

1605/14

ЗАШТО НЕ ЗАУСТАВЕ ОВО КРВОПРОЛИЋЕ? ВИНС НЕМА КОНДИЦИЈУ!

СТВАР ЈЕ У ТОМЕ ШТО ОН МИСЛИ ДА ЈЕ И ТИ НЕМАШ!

ТО ЈЕ БИО ЈЕДИНИ НАЧИН ДА ТЕ ОДВРАТИ ОД БОКСОВАЊА!

АЛИ, ШТА ЋЕ МУ СВЕ ОВО?

НИЈЕ ИСТИНА! ЈА САМ ТРЕНИРАО!

РЕКАО МИ ЈЕ ДА ИМАМ СЛАБО СРЦЕ, АЛ' НИСАМ ВЕРОВАО ДА ЈЕ СТВАР ТАКО ОЗБИЉНА!

ОН ЈЕ ЗНАО ДА НЕМАШ ПОВЕРЕЊА У ЊЕГА!

ЗАТО САДА ДОЖИВЉАВА НАЈБРУТАЛНИЈЕ ТРЕНУТКЕ У СВОМ ЖИВОТУ!

ХЕЈ, СЛЕДЕЋИ ПУТ ПОКУШАЈ ДА РАЗГОВАРАШ СА МНОМ ПРЕ НЕГО ШТО СЕ ОДЛУЧИШ НА ОВАКО НЕШТО! ТВРДОГЛАВ ЈЕСАМ, АЛ' НЕ И ГЛУП!

САД МИ ТО КАЖЕШ!

© King Features Syndicate, Inc., 1968. World rights reserved.

ТАКТИЧЕЊЕ АМАТЕРА У БОКСУ

ДЕВОЈКУ НИСАМ ЗАДОБИО, АЛ' ЗАТО БРАТА НИСАМ ИЗГУБИО! ИДЕМО КУЋИ, ВИНСЕ!

ДА, РОНИ!

КРАЈ

1605/15 1605/15

НИСАМ МРТАВ, СПАВАМ...

ДЕШАВА ИМ СЕ ДА ЗАДРЕМАЈУ УСРЕД РАЗГОВОРА, ДОК ХОДАЈУ, НА ПОСЛУ, НА КРОВУ... ЧУДНО ЈЕ И ОНО ШТО ИМ ЈЕ СТРОГО ЗАБРАЊЕНО — СМЕХ, НА ПРИМЕР...

Јадни Клаудије. За жене је имао оне две опаснице, Месалину и Агрипину, историја му у грех уписује и што је престо оставио сулудом крвнику Нерону, Сенека га је немилосрдно исмејао у сатири „Претварање у бундеву“ и — као да све ово није доста — несрећном императору се дешавало да усред бела дана (ходао, говорио, читао, свеједно) без икакве најаве, сасвим недостојанствено, пред забезекнутим римским грађанством — захрче...

Цаба ти царство кад спаваш и онда кад ти није до сна...

Оставите ме на миру!

Клаудије ни појма није имао да је његов „обичај“ да више пута дневно пада у сан болест позната у медицини као нарколепсија (од грчких речи: укоченост и обухватити).

Од нарколепсије и данас болује велики број људи. Једном Енглезу — сада излеченом — дешавало се тако да изненада заспе у возу, аутобусу, биоскопу. Како сан у оваквим случајевима најчешће траје свега неколико минута, ништа страшно: вратиш се станицу-две, наставиш да гледаш филм...

Шта, међутим, кад нарколептичар — а управо то догодило се поменутом Енглезу — једног дана одлучи да сам намести телевизијску антену? На крову, разуме се... Човек се испентрао, почео да петља око жица и — заспао. Жена је срећом после десетак минута схватила и позвала — ватрогасну бригаду.

Овај исти Енглез имао је грдне муке да дуже задржи исти посао. Нико неће радника који мало-мало па задрема... А од једног до другог запослења знало је да прође поприлично времена: мученику се често дешавало да усред преговора за нови посао заспе.

На крају му је и брак пропао. Да заборави тугу запослио се као бродски кувар. Једно време је све било у реду док се, једног тужног дана, наш јунак није пробудио, отворио очи и — над собом угледао бродског свештеника како му чита последње слово... Од тада је „васкрсли“ — за сваки случај — око врата носио картицу на којој је писало: „Мада можда изгледа као да сам мртав, молим вас оставите ме на миру. Само спавам“.

Сто напада дневно

Шта је то заправо нарколепсија? Болест, каже савремена медицина, и то болест која нема никакве везе са епилепсијом или неким менталним поремећајем.

Лаички речено, реч је о органском оштећењу мозга — прецизније, центра за сан — услед чега оболели подлеже повременим нападима краткотрајног сна. Лабораторијски је утврђено да нарколептичари прескачу почетне фазе и одмах падају у дубок сан какав се код већине људи јавља тек после сат и по спавања. Напади су често праћени и губитком тонуса мускулатуре услед чега долази и до пада.

Колико траје нарколептички сан? Обично врло кратко, неколико минута, у изузетним случајевима и по неколико сати.

За Клаудија нико ништа није записао, те не знамо: можда је у сан падао пет, можда десет, можда више пута дневно. Познати су, међутим, случајеви пацијената који су дневно имали и по сто напада!

Зна се још да нерколепсија сасвим сигурно није наследна, да напади обично долазе после јаких узбуђења и редовно — после искреног смеха. Једна жена морала је заувек да се одрекне гледања свог омиљеног ТВ комичара: он исприча виц или направи гримасу, она се прохотом насмеје и — заспи... Разни људи, разна узбуђења. Забележен је случај пацијента који је више од свега уживао у вожњи бициклом. Невоља је била у томе што је овог „спорташа“ спопадало такво узбуђење кад год би га неко претекао да је падао у сан и са — бицикла. Најзад је морао да се одрекне вожње на два точка. Забележени су и случајеви рибара и ловаца који су из истих разлога одбацили удице и пушке...

Нарколепсија се, иначе, по правилу јавља у младости, никада пре једанаесте и врло ретко после четрнаесте године. И један статистички податак, за нежнији пол утешан: однос оболелих мушкараца према женама је 5:1.

М. И.

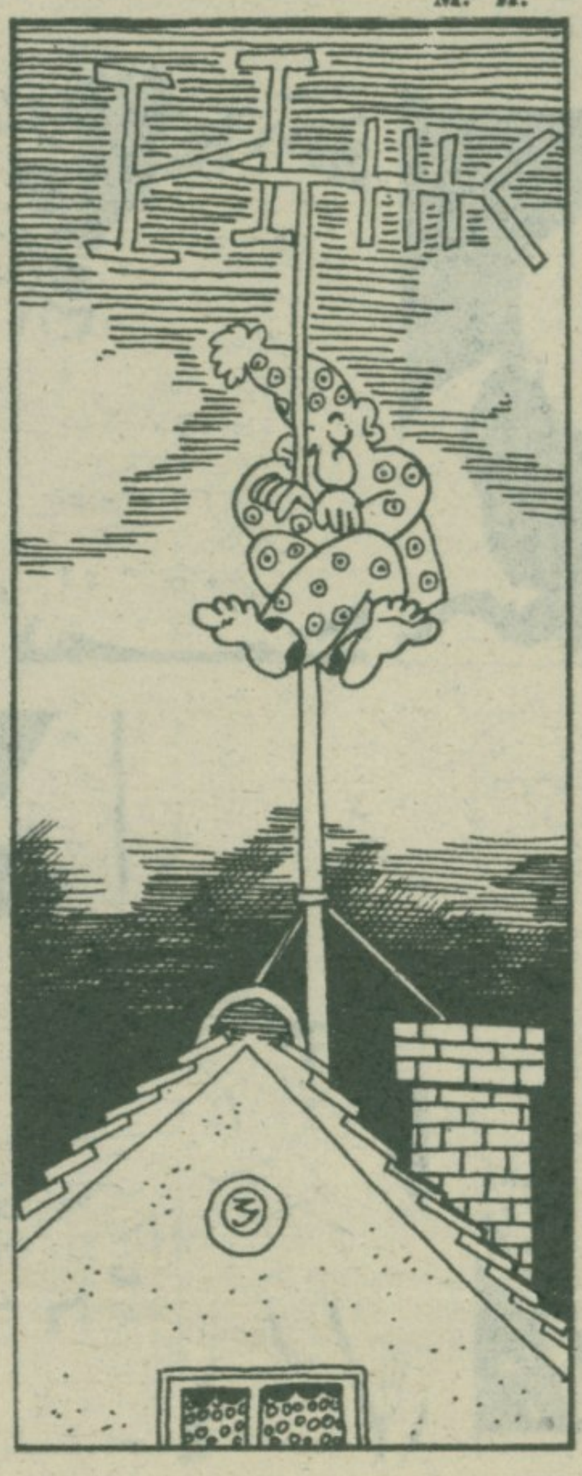

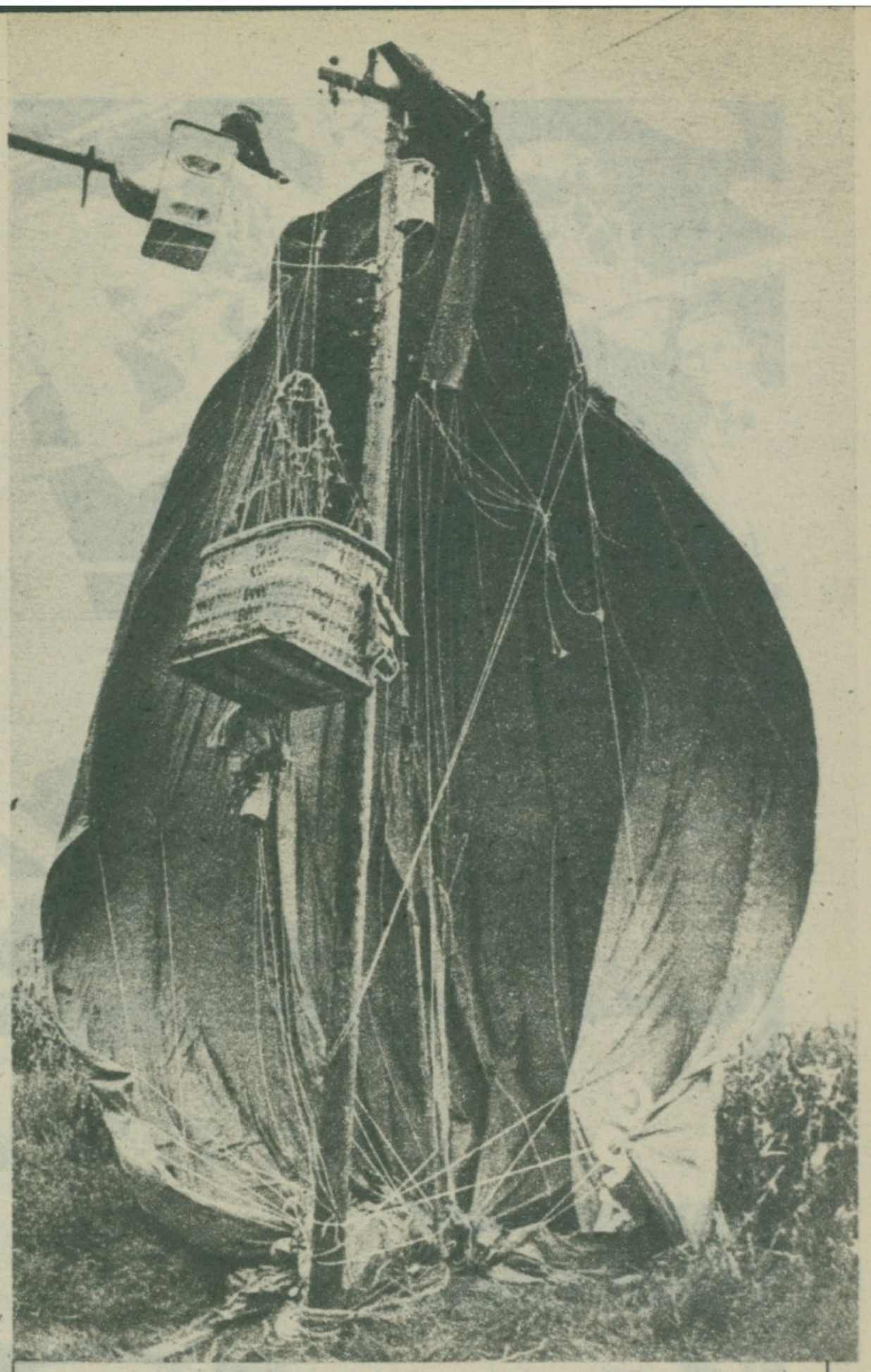

БАЛОН НА БАНДЕРИ

Међу учесницима трке балона која је пре извесног времена одржана у Сједињеним Америчким Државама у једној гондоли налазили су се Тим Паркер, тридесет шестогодишњи зубар из Даласа у Тексасу, и његов пријатељ Норки Мори, фото-репортер из Токија. Тек што су из Албуркеа, у Новом Мексику, кренули према циљу који се налазио на Великом острву у Канзасу захватио их је јак ветар немилосрдно бацајући летелицу тамо-амо.

Два пријатеља, иако врло искусни балонари, нашли су се на великој муци која није обећавала ништа добро. Безуспешни су били покушаји да се присилно спусте, балон је, ношен ветром, као помахнитао летео између жбуња и дрвећа и у једном тренутку закачио гране великог храста. Било је то тако изненадно да је Паркер главачке излетео из корпе и са десетак метара висине стропоштао се у траву. Док је преплашени Мори покушавао да се и сам некако испетља, балон је настазио свој неконтролисан и за балонара надасве опасан пут, ломио је грање нагињући се час на једну час на другу страну. Мори се грчевито држао за ивицу корпе, али му ни то није помогло: и он је излетео као избачен из катапулта.

Балон је наставио сам, ветар га је немилосрдно бацао тамо-амо, под његовим ударима кидали су се водови, пуцале бандере, испадали осигурачи у трафо-станицама. Најзад, недалеко од циља, као да је изгубио снагу: закачио је бандеру и заплео се у сопствене конопце и електричне водове. Узалуд су људи покушавали да га одмрсе, балон пун хелијума претио је да ишчупа бандеру и није било избора — морали су да исцепају платно.

Балон је неславно завршио, док су два путника била боље среће, само су се поштено угрували.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

освануо је тај дан!

ВЕСЕЉЕ,
СМЕХ,
СВЕЧАНА ОДЕЋА,
РАЗДРАГАНИ
ГЛАСОВИ...

11. ЈУЛ
НАЈВЕЋИ
ПРАЗНИК
ВИКИНГА!

ТО ЈЕ ДАН
КАДА СУ
СВИ СРЕЋНИ
И ВЕСЕЛИ...

ДАН КОЈИ СВИ
ВИКИНЗИ И
ЊИХОВЕ
ПОРОДИЦЕ
ПРОВОДЕ У
НАЈВЕЋЕМ
ВЕСЕЉУ!

РАДУЈУ
СЕ
СВИ...
СЕМ
ХОГАРА...

ДАН ЗА КУПАЊЕ!

7-11

DIK BROWNE © 1982 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

505 18

ПЕСНИК МЕЂУ ЛОПОВИМА

ТАМНИЦЕ И БЕКСТВА А. Г. МАТОША

ОДУШЕВЉЕН СУНЦЕМ ИЗНАД ФРУШКЕ ГОРЕ, ЗАБОРАВЉАЈУЋИ ДА ЈЕ ВОЈНИ БЕГУНАЦ, МАТОШ СЕ СТРАСНО ЗАЉУБИО И ЗБОГ ТЕ ЖАРКЕ ЉУБАВИ ЗАКАСНИО НА САСТАНАК СА ДРУГОМ С КОЈИМ ЈЕ ТРЕБАЛО ДА БЕЖИ. ТО ЋЕ ПРЕОКРЕНУТИ ЦЕО ЊЕГОВ ЖИВОТ.

А. Г. Матош (рад сликара Љубе Бебића)

Француски карикатуриста и сликар Андри Рувер записао је у својим „Фрагментарним успоменама": „Други пут успео сам се, и не знам већ зашто, у Матошеву собу. Била је средина лета, а врућина и ноћу спарна и несносна. Било је око два или три сата изјутра. Нашао сам Матоша у кошуљи, на коленима, како на кревету пали свећом стенице, које су у хрпама и батаљонима стизале из пукотина на угловима стропа. Свећа је већ означила великим црним колутима од чађи зидове и ниски плафон... Упркос умору и положају безнадног борца, Матош се смејао и одмах схватио зашто нећу да останем код опасног и крвавог покоља: не би ми било баш мило да их неколико понесем са собом..."

Догодило се то за време петогодишњег боравка Антуна Густава Матоша у Паризу. И иначе, већи део живота песник је провео у беди, боемски, али никада није клонуо духом. Напротив, успевао је, и кад му је било најтеже, да сачува снаге у гладном и изнуреном телу да би насмејао и себе и друге...

Пасји дентист, пилећи бактериолог

„Отићи из Загреба у Београд, то је отићи из отаџбине у отаџбину", писао је Матош. То нису само речи: својим животом, љубављу према оба града, он је то и доказао. А у Београд је дошао на врло необичан и нимало лак начин. Тај вишегодишњи и плодан, и тужан, и весео боравак почео је — затвором.

У време прве љубави, после краткотрајног студирања ветерине у Бечу, младалачко боемство, немире и туче двадесетогодишњег Антуна прекида позив у војску. Тада, у јесен 1893. године Матоша су послали у Беч „да постанем пасји дентист, коњски специјалист, крављи geburhelfer (мушка бабица) и пилећи бактериолог..." Пошто је овај темпераментни младић био, колико-толико, упућен у тајне ветерине, аустроугарске војне власти (а Матош их је мрзео из дна душе) упућују га у коњичку једницу, у Кутјево. Већ тада у њему се јавља мисао да бежи из војске: осетио је сву „брутално тиранију црножутог милитаризма".

Следеће године прекомандован је у загребачку Потковичку школу: требало је издржати пуне три године служења омрзнутом цару и монархији. Узалуд се понадао да ће га послати на продужење Ветеринарске бечке академије...

Најзад, одлучује да бежи из касарне. У стану једног свог пријатеља скида униформу, преоблачи се и са тим истим другом бежи и у Шабац, одакле, у потпуној беспарици, стиже у родни Срем.

Одушевљен сунцем изнад Фрушке горе, заборављајући сасвим да је војни бегунац, Матош се страсно заљубљује. Због те жарке љубави закасниће на састанак са другом у Вуковару и тај недолазак преокренуће цео његов живот. А кад је из тог заноса најзад дошао себи, у глави му је била само једна мисао: „Или натраг у војску или у Београд". Одлучује се за слободну Србију која је за Матоша, после Хрватске, одувек најмилија земља.

Матош је преко Дунава стигао без динара у џепу деда Грги, познатом бачком учитељу, и слагао га да је на одсуству. После три дана гошћења, са нешто новца, обрео се на железничкој станици у Сремској Митровици где је намеравао да се укрца на неки воз за Београд. Међутим...

Воз је каснио, младић је разговарао са лепом женом неког адвоката, када су га одједном у чекаоници опколили жандарми: препознао га је друг из чете који се случајно затекао у Митровици и пријавио властима које су га спровеле у митровачку казниоицу. Због, слободо!

Грађани су радознало гледали како жандарми воде везаног Матоша до тамнице. „Бијаше ми јасно да сам сматран злочинцем и дубоки стид је мој поглед приковао за земљу", забележио је Матош у својој „Аутобиографији". „Послије формалности истресоше ми џепове. Никада више не видјех оно неколико форинта. Турише ме у најгору бухару. Под даскама товар од мангупског ђубрета. За неколико минута напуних се ушима и стјеницама. Пацови ми скачу у панталоне... Од смрада спопада ме мука као у тешком пијанству, падам у леденом мртвачком зноју, повраћам, и када ми се враћа са снагом свијест, сва животна снага, сав револт и пркос ухваћене животиње и понижена човјека обузму ме до лудила, па станем клети, викати, ударати тешка врата и лупати главом о зид..."

Да грозан утисак о новом боравишту буде још црњи, чуо је како у суседној ћелији некога туку и муче.

Два пријатеља узалуд су се на суду заузимали за војног бегунца Антуна Густава Матоша. Истина, пресуда није донета, али је зато упућен у петроварадински истражни затвор. У тренутку тог саопштења Матош се чак и обрадовао јер је помислио да ће га тамо бар нахранити. По сопственом признању, исцрпљујућа глад направила је од њега кукавицу. Зато и није побегао док га је жандарм спроводио преко кукурузних сремских поља.

Пандур је Густла, како су га звали најближи, предао управи Петроварадинске тврђаве у суботу што је продужило мучење глађу: храна за њега више није могла да се требује и морао је да гладује још два дана. Чим је чуо кораке стражара, завапио је кроз решетке:

— Братац, дај хљеба! Комад хљеба, умријех од глади!

Одговор је био ударац кундаком о врата и гадна псовка. Тек у ноћи уочи понедељка, док је стражарио неки Матошев земљак, сужањ је добио пола сомуна који је једноставно прогутао.

Ускоро су га пребацили у велику просторију пуну окорелих криминалаца, лопова и пробисвета. Свака следећа ноћ била је испуњена стравичном мором, а дани размишљањима о бекству и жељом да добије бар оловку и хартију, желео је да пише. Знао је да ће још бар неколико месеци трајати ово неизвесно ишчекивање, све до завршетка истраге. А онда? На

пресуду није смео ни да мисли: монархија, кад су у питању били војни бегунци, није имала милости.

Кандидат за пропалицу

У чланку „Моји-затвори" Матош је о свом спасењу оставио запис: „Побјегох испред straže, имајући и данас у плећима сензацију (осећај) да ме нетко пушком гађа..."

Многи књижевни историчари писали су разне, често невероватне верзије о Матошевом бекству из Петроварадинске тврђаве. Писали су, између осталог, да је песник са Петроварадина скочио у Дунав, храбро га препливао под кишом куршума, а затим се дочепао Београда. Међутим, овакве приче оповргао је сам Матош. Веран опис бекства писан његовом руком, гласи:

„Једног, дакле, јутра концем септембра 1894. вријеме се разиграло. сунце је синуло, а ја посматрах кроз решетку сјајне и црвене нијансе на крпту официрског коња који је мирно пасао траву, а поред њега легао наузнак „фурешец", склопио очи и запјевао. Сјетио сам се на дугачку зиму, на самоћу међу тим гробничким зидинама, на срамоту. Највише ме мучило што нисам смио мислити, читати, па да ћу изаћи из те људске срамоте као кретен, идиот, кукавица, кандидат за пропалицу. Одлучих побјећи, још данас, што прије, одмах. Никад не бијах у том крају, али сам знао отприлике гдје је Нови Сад и Београд. То се осјећа...

Сваки дан послије једанаест сати прије подне долазио би наредник тамничар с онолико момака, колико је било нас робијаша, јер је свакога хранила друга компанија. Споља, два-три корака при тамничком излазу, на унутрашњим бедемским вратима, шета дан и ноћ стражар.

У затвор због јабуке

Требало је уграбити згодан час и стругнути у трену, када је тамничар са момцима најдаље од тамничког изласка и шмугнути на ходник у моменту када ми је војник окренут леђима. Моја судбина и добра срећа је хтела да сам све те моменте могао употребити. Наш стол одгурао сам прије наредниковог доласка дијагонално од врата у најудаљенији ћошак и, када је за тамничаром ушао последњи момак са храном, шмугнем на ходник и опазим да војник стражар шета горе, не према мени. Док још није стигао до горњег стожера градске капије, дотрчао сам до друге, излазне бедемске капије, прешао сам ћуприју и на сунцем обасјаном путу сретнем (malum omen! — лош знак!) бабетину с корпом и сунцокретом. Стаза срећом заокреће и губи се иза зидова, и тако ме са градске капије не могаху опазити евентуални гониоци."

Али ово узбудљиво бекство још није било завршено. „Скочим у један јендек, наставља Матош, прећем преко два-три све нижа и нижа бедема и нађем се на стази што води на новосадски мост. Завучем се у дунавски врбак, и када се нађох на мосту забрујаше новосадска и варадинска подневна звона. Ћуприја врви од свијета, највише војника. Усред моста сретнем официра аудитора (војног судију) који ме примио: тако смо прошли један поред другога, да се није могао видјети због ступова, што дијеле колски пут од пјешачкога. Цијелим путем се нисам окренуо. На леђима сензација, као да ме неколико добрих стријелаца узело на нишан".

Матош је срећно стигао до Новог Сада где га је овчим млеком нахранила нека доброћудна српска сељанка, чега ће се он увек с топлином сећати. Сакривен од војних патрола, Матош је цело поподне провео у високом кукурузу.

„Осјетих да сам слободан", писао је касније. „Ко то није осјетио, не зна како грије слободно сунце, како дува слободни вјетар и како је сладак слободни крух"!

После неколико дана потуцања, Матош се обрео у Панчеву. Преморен од ноћних пешачења и страха да га не открију, легне поред неког плота, не верујући да је близу Београда. Тада је преко плота угледао црвене, зреле јабуке. Глад је била огромна, Густл прескаче ограду и...

Ухватили су га. Исувише уморан, није ни покушао да бежи. Опет жандарми, везане руке, осећај срамоте. Па зар да сада надомак слободног Београда, све пропадне, и то због неколико јабука?

Војног бегунца Густава Матоша извели су пред полицијског шефа:

— Име и презиме? — упитао је он.

— Иштван Јурковић — спретно је слагао Матош.

— Занимање?

— Путујући глумац...

Показало се да је имао среће: полицијски наредник волео је позориште, испитивање се брзо завршило, па је оптужени за путовање добио чак бесплатан „отворени пасош".

Ноћ је Матош преспавао у полицији, а у зору се без збогом искрао и завукао у најгушћи дунавски врбак. А када су у подне наишли лађари, Матош им је помогао да превуку чамац уз воду. Тако су прешли и аустријску граничну стражу да би се пред Земуном укрцали и уз песму завеслали ка Београду...

При прегледу докумената у савској полицијској станици, Матош није имао никаквих доказа да је војни бегунац, како се представио, па су га спровели до Управе вароши. Дочекао га је управник Касидолац:

— Из којих побуда сте дезертирали?

— Мене је у Србију довела жеља за особном слободом — одговорио је спремно Матош. — Нисам могао да подносим аустроугарску бруталну војно-дисциплинску тиранију, јер би ме за мјесец дана затвора убило као оне дивље животиње које као гориле не могу дисати иза браве. Зато и велим да разумијем смртну казну, али не разумијем тортуре затвора...

Газда, наплатите рачун!

Иако без паре у џепу, одрпан и гладан, Матош је ипак био задовољан: успео је да се дочепа Београда, слободног града, где ће убрзо стећи бројне пријатеље, међу којима су били и највиђенији српски писци, глумци и музичари тог времена. О Матошевом боравку у Београду остале су бројне анегдоте. И сам почетак тог бурног плодног и песнику тако драгог периода у његовом необичном животу почиње веселим догађајем.

После два дана гладовања Густл одлучи да се добро нахрани. Али, како? Једноставно: натуче шешир на очи и упути се у познати гурмански ресторан „Ђердап" где је наручио обилат ручак.

Угледавши новог госта затрпаног разним специјалитетима, газда га поздрави и пожеле му пријатно јело.

— Хвала, а како иде посао? — запита Матош.

— Како да вам кажем: покушавам да задовољим све муштерије, али се ипак тешко излази на крај... Трошкови су велики, послуга, многи не плаћају, а њих је поприличан број.

— Е, то ме баш чуди! — зграну се тобоже Матош. — Па јел'те, шта радите с онима који остану дужни?

— Шта радим? Наплатим ја њима рачун врло једноставно — одговори власник показујући према излазу. — Доведем ја те вуцибатине до врата, ударим их добро позади ногом и тако без полиције уредим рачун.

После ручка Матош наручи још три деци „неготинца", а потом устаде, натуче шешир на очи, стаде према излазу и довикну домаћину:

— Газда, молим вас, наплатите рачун!

Много година касније, Матош ће записати: „Никада се не бих, да и могу, знао потпуно одужити за онај комадић срца, душе и слободе, за оно парче братског пријатељства што га имах у Београду у кругу честитих људи, најбољих у Србији, који ме братски привинуше на груди без обзира на наше политичке разлике".

Иван Лончар

Занимљива имена

БРЗО И КРАТКО ТРАЈЕ

Реч **силуета** првобитно је означавала посебну врсту портрета, какви су се јавили у Француској у другој половини 18. века. Рађени по обрасцима сенке портретиране особе, они су приказивали само њен профил у црној боји, без икакве појединости. Име су добили по Етјену де Силуету, француском министру финансија 1759. године.

Зашто баш по њему? Историчари језика на то питање различито одговарају. Једни тврде да је Силует волео овакве слике и да је њима украсио свој дом; други да је као министар препоручио штедњу, па су и „силуете" у сали назване његовим именом, јер су биле много јевтиније од портрета у боји. Најпоузданије изгледа следеће објашњење: пошто је Силует био министар само неколико месеци, од марта до новембра 1759, јавио се израз „а ла Силует" за све што је брзо и краткотрајно — а силуете су се заиста могле на брзину нацртати насупрот уљаном портрету који захтева сате и дане рада.

Сигурно је, у сваком случају, да су Французи и тада и раније, можда више но иједан други народ, волели да од презимена праве изразе општег значења.

Још од петнаестог века, кад су браћа Жил и Жан Гоблен основали у Паризу радионицу уметничких везова и таписерија, такви везови називају се **гоблени**. Франсоа Мансар, архитект Луја XIV, први је почео да обликује кровове на такав начин да се у поткровљу могло становати — и отуда назив **мансарда**. **Гиљотина**, справа којом се осуђенима на смрт одсеца глава, добила је име по лекару Жозеф-Иньасу Гиљотену (старији изговор: Гиљотен), који је октобра 1789, у данима револуције, предложио њену употребу француској Националној скупштини. Тврдио је да је то хуманији начин погубљења од дотадашњих јер осуђеник тренутно гине и не мучи се...

Да пређемо на пријатније теме: војвода од Плеси-Пралена, у 17. столећу, имао је вештог кувара који је смислио нову врсту слаткиша — печен бадем с растопљеним шећером. Назване по војводи то су оне **пралине** које данас углавном познајемо у облику бомбона. Негде у исто време пронађен је и сос **бешамел** (од млека, брашна и маслаца), назван по Лују де Бешамелу који је био управник двора Луја XIV и велики сладокусац.

Још у првој половини прошлог века књижевник Рене Шатобријан могао је себи допустити тај луксуз да има личног кувара. Овај је презименом свог господара назвао једну веома укусну врсту говеђе шницле на жару. Зли језици кажу да га је тиме овековечио, јер је данас лакше у ресторану наћи љубитеља **шатобријана** него, у библиотеци, читаоце Шатобријанових романтично-побожних списа...

Поменимо, из исте епохе, још и Николу Шовена. Био је то неки гренадир Наполеонове војске који је тако претеривао у изразима оданости цару и отаџбини да је око 1830. године, као оличење фанатичног родољуба, приказан у једној комедији, на карикатурама и у шаљивим песмама. Отада се изразом **шовиниста** означава човек који у свему даје предност сопственој нацији, ниподаштавајући остале.

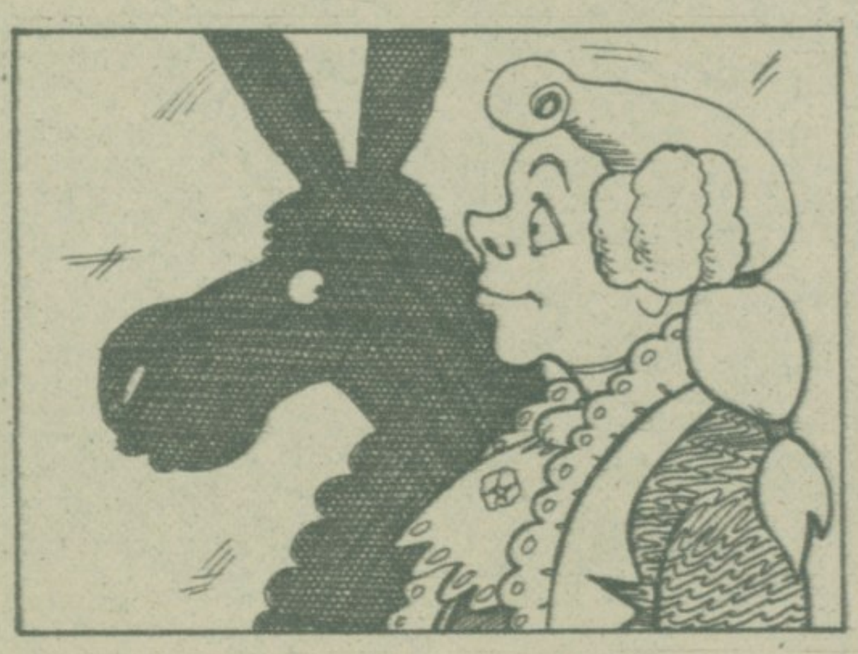

БЕРАЧИ ЗЛАТА

Прах из тучка ових прекрасних цветова вреди читаво богатство.

Берба шафрана у Кастиљи. Сваког октобра узгајивачи грозничаво раде на пољима од раног јутра.

Мерење праха (горе). Читава породица је на окупу јер да би се добио један килограм овог праха потребно је 80.000 цветова (лево).

Лепи цветови шафрана не служе само као украс. Користе се и као зачин, и као лековито биље, али и за бојење ликера, тканина... Наравно, за то се не употребљава читава стабљика већ само један њен део — тучак, који има прекрасну наранџасту боју.

Шафран се од давнина узгаја у Средоземљу и у југозападној Азији, а његови главни произвођачи су Француска, Италија и Шпанија. У неким деловима јужне Кастиље (покрајине у Шпанији) живот сељака буквално зависи од бербе шафрана. Ако киша падне у септембру и октобру, род ће бити добар и биће новца чак и да се уштеди, али зато мразеви почетком године могу да униште читав род и узгајивачи остају без пребијене паре.

Кад је берба добра, на пољима се грозничаво ради од раног јутра, а онда се код куће дубоко у ноћ из тучка шафрана сушаја прах. То су тренуци када је читава породица на окупу и сви удруженим снагама раде. Није ни чудо: да би се добио један килограм зачина шафрана потребно је осамдесет хиљада цветова! За килограм овог праха у свету се плаћа седам милиона старих динара, па и више, а из године у годину његова цена стално скаче. Зато, ако је берба добра узгајивачи шафрана увек оставе покоји грам овог праха као залиху у случају да следећа берба буде лоша.

Шафран се гаји на једном пољу четири године узастопце. За то време земља се толико испости да следећих десет до дванаест година на њој ова биљка не може да расте. Узгајивачи онда траже нова поља на којима ће да засаде луковице шафрана.

Гајење шафрана преноси се с генерације на генерацију, па је у Шпанији уобичајено да младенци као свадбени дар добију луковице ове биљке и традиција се наставља.

Паеља, шпанско национално јело од пиринча, меса и поврћа не може да се замисли без зачина од шафрана (десно).

НОВО »ЧУДО« НА ТРИ ТОЧКА

ЈЕДНОМ И НИКАД ВИШЕ

САМО ШТО ЈЕ ЈАМАХИН МИНИЈАТУРНИ МОТОЦИКЛ СИШАО СА ТРАКЕ, ХОЛАНЂАНИ СУ ОРГАНИЗОВАЛИ ПРВЕНСТВО. ПРОПОЗИЦИЈЕ СУ СТРОГЕ И НЕОБИЧНЕ.

У време кад је јапанска фирма Јамаха почињала, а било је то пре првог светског рата, имала је једну стару зградицу, много планова и жарку жељу да направи најбоље оруље на свету.

Оруље су начињене, али нису биле најбоље, а планови су остали планови. Да није било другог светског рата и освајачке жеђи Јапана, Јамаха би вероватно и даље производила штрикаће машине и свиралке с надом у бољи живот. Овако . . .

После другог светског рата кола су пошла низбрдо. Један од Јамахиних шефова васкрснуо је стару идеју да се направи возило за народ — мотоцикл. Једноставан, јевтин, лаган за вожњу.

Новорођенче је тешко стало на ноге. Време је учинило своје: данас је Јамаха један од водећих концерна јапанске аутомобилске индустрије. А шта све не производи — чак и прибор за баштоване. Музичку виљушку задржала је као амблем.

Преко брда и долина

Јамахини мотоцикли преплавили су свет, нарочито они са мањом запремином мотора. Домаћа конкуренција, фирме Хонда и Кавасаки, прати их у стопу. У Јамахи од производње живи неколико хиљада радника и велики број власника капитала фирме. У дирекцији су размишљали како да увећају зараду.

Ритам се одржава све новим и новим моделима. Продаја иде и све је то у реду, али треба измислити „џаку", нешто што ће само по себи бити атракција, домишљали су се Јамахини шефови. Лупали су главу и најзад им је пукло пред очима.

— Деца! — узвикнуо је један од њих.

Ако и деца живе у духу времена, онда им у руке треба дати техничку играчку, закључили су у дирекцији.

Тако се испилио мотоцикл са ознаком „јамаха PW 50" који би пре могао бити све друго само не играчка. Одрасла особа, чак и кад би могла да се смести на седиште (где ли ће ноге?!) или у приколицу, рђаво би прошла без солидне увежбаности. У Јамахи се нису задовољили само тиме: мотоцикл је предвиђен искључиво за крос, односно, за вожњу по ливадама, ораницама, блату, брдима и долинама. На улицу не може, али то и није потребно — није узбудљиво а и пропис не дозвољава. Максимална брзина је, дакле, занемарена.

Још се мали монструм није појавио на светској пијаци, а Холанђани су већ пожурили да организују право правцато првенство. Некадашњи професионални возачи и учесници многих трка Том ван Хојгтен и Фриц Киген одушевили су се Јамахиним малишом и основали школу у којој децу обучавају вожњи. Бирају се само дечаци који поседују окретност и храброст.

Одмах треба рећи: „јамаху PW 50" не може свако да вози. Јесте мала, али има снажан мотор. При том не треба заборавити и да се вози по гудурама. Без спретности и срца — ништа!

За учешће на трци и уопште за вожњу потребна је и специјална одећа. Довољно је превалити мотоциклом неколико стотина метара па да возач буде сав прекривен прашином или блатом. Најважније је имати на глави кацигу — падови и превртања су чести. Истина, возило није тешко, једва који килограм више од педесет, али котрљање и тумбање низ падину нису пријатни.

Све је исто

Жустра „јамаха PW 50" производи се и вози само као мотоцикл са приколицом. Значи, тражи возача и сувозача. Возач вози, а сувозач балансира на неравном терену и у кривинама повијајући тело лево или десно, одржавајући тако равнотежу целе масе да не дође до превртања. На професионалним тркама посао балансера је најтежи. Одрасли га уче годинама. Најмања грешка и . . . превртање је ту!

Возач је на посебним мукама. Одржати цело возило на џомбастом терену, узбрдо или када се сјури низбрдо, у блату, преко јарка . . . Ко мисли да је лако, вара се.

Том ван Хојгтен и Фриц Киген обучавају групу за групом. Прилив деце је велики, тешко стижу да обаве посао. Деца су одушевљена. Једино им не одговара правило учествовања на првенству Холандије: ко једном освоји звање првака, нема више право да се такмичи. Кратке панталоне може и даље да носи, али занат тркачке стазе је испекао и следеће године прилика се мора пружити другима!

Не зна се колико учитељи Хојгген и Киген наплаћују за обуку дечака, али се зна колико кошта Јамахин малиша. У Холандији и земљама Западне Европе његова цена је 1850 западнонемачких марака, нешто мање од четири милиона старих динара.

О самој конструкцији нема шта много да се каже, осим да се ради о правом возилу за крос у малом. Мотор, точкови, специјалне гуме, огибљење — све је исто или слично као на мотоциклу за одрасле. Предност је што цео мотоцикл може да се стави у аутомобил средње класе и лако транспортује. У „стојадина", на пример.

До сада није било удеса на тркама малих „јамаха". Ипак, ако је и за забаву деце — много је.

М. Тодоровић

ТЕХНИЧКИ ПОДАЦИ

Мотор — једноцилиндрични
Запремина мотора — 49 cm³
Промер цилиндра — 40x39,2
Компресија — 6:1
Број окретаја радилице — 4500 у минуту
Дужина возила — 1245 mm
Ширина — 880 mm
Висина — 715 mm
Тежина — 51 kg

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

СТРАНА

НАПОКОН ПЛОЧА!

БЕРЗА ПЛОЧА

— Назив је управо изашлог албума београдске рок групе »Последња игра лептира«. Момци и девојке из ове групе која успешно и у готово неизмењеној постави наступа већ три године, с правом су свој дуго очекивани првенац тако и назвали. Али, ако су чекали, вредело је. Албум представља изненађење за све љубитеље групе којих није мали број. То потврђују и многи досадашњи концерти за које се тражила »карта више«, а многи, с доста права, тврде да су »лептирићи« моментално једна од најатрактивнијих група у земљи. Могло се очекивати да ће албум, као што се то већ догађало сличним групама, бити лошији од њиховог живог шоуа. Међутим, »Напокон плоча« једно је од најинтересантнијих издања која су се до данас појавила код нас. По концепцији албум подсећа на незаборавне Битлсе и њихов »Sargeant Peper's«. Свака снимљена нумера другог је стила, па су на плочи нашли места и реге, рокенрол, фанки, чан и једна »народњачка« нумера.

»Лептири« су остали верни својој концепцији — свирати све стилове, а овај албум доказ је да то добро раде. Иначе, материјал је снимљен у студију VI Радио-Београда, једном од студија којима многи оспоравају вредност и квалитет. Албум првенац »Последња игра лептира« доказ је више да се квалитетан звук може добити и у нашим студијима.

Чланови групе су: Ненад Радуловић, главни и одговорни вокал, гитара, клавир, усна хармоника, виолина и сви остали пратећи инструменти који се могу наћи у сваком боље опремљеном симфонијском оркестру, Драшко Јанковић, соло-гитара, хармоника, вокал, Зорица Ђерманов, феминистични вокали, »Златни глас Скадарлије 1912«, Саша Богдевски, Фендер и Коњак Бас, Оливера Перић, виолина, Драган Тодоровић, бубњеви, Душан Христић, бенџо, клавијатура, труба, саксофон.

НАТАША

(Н. Радуловић / Н. Радуловић / Д. Булић)

Група „Последња игра лептира"

Гледао сам бело јутро
Дошло је полако
Отерало ноћне птице
Свануло тек тако.
Остао је кључ од стана
И папир од чоколаде
Заборављен упаљач
Од сока празна флаша
Све је ту
А где је Наташа?
Мучи ме то
А где је Наташа?
Јој, јој, јој, јој...
Побег'о је жути месец
Отела га зора
Ником није рек'о: Идем
Вратити се мора
Ал' остао је кључ од стана
И папир од чоколаде
Заборављен упаљач
Од сока празна флаша
Све је ту
А где је Наташа?
Мучи ме то
А где је Наташа?
Јој, јој, јој, јој...

Продајем следеће добро очуване плоче: »Rockabilly Blues« Џонија Кеша, »The Original« Карла Перкинса, »The Original« Џерија Ли Луиса, »Future Shock« и »Glory Road« групе Гилан, »China town« групе Тин Лизи, „Највећи хитови" групе Лед Цепелин, „The Best Of British Ska« на живо, »Same Girls« и »Emotional Rescue« групе Ролингстонс, »No Sleep Till Hammersmith« групе Моторхед, „Зона сумрака" групе Филм, »Denim And Leather« групе Саксон, »Babylon By Bus«, Боба Марлија, »Stray Cats« групе Стреј Кетс, »Little Richard« Литл Ричарда, „Море" групе Ворхед. Све плоче продајем по цени од 100 динара сем дуплих албума који стају 200 динара. Продајем још и плоче Џимија Хендрикса, Ватреног пољупца, групе Кајн, Грима Паркера и групе Статус Кво.

Горан Поњевић,
Охридска 5
56223 Борово

Купујем добро очуване касете: »Stars On 45« — разних извођача, „Највећи хитови вол. 1" групе АББА, »Shaky« Шејки Стивенса, „Хеви метал" — разних извођача, а у замјену нудим касете »The Best Of Rod Stewart« Род Стјуарта, »Argus« групе Вишбон Еш, »Tribute To John Lennon«, »Eagles« групе Иглс, „Златна рибица" Сенда Мемића Вајте и „Срео сам љубав из прве пјесме" групе Сребрна крила.

Порин Ђурић,
Трг Републике 10
72270 Трстеник

Мењам плочу »Ghost The Machine« групе Полис за било коју плочу групе Бијело дугме осим „Доживјети стоту".

Зоран Сјеринћ,
Слазка Родића 4
23241 Лозарево

Купујем следеће ЛП плоче „Плитка грезија" групе Пекиншка патка, »Iron First« групе Моторхед. Цена по договору између 100 и 130 динара.

Жељко Јеремић,
Карађорђева 12
36000 Краљево

Продајем следеће касете: Бијело дугме „Доживјети стоту, Биганга и принцеза, Ето баш хоћу, Кад бих био бијело дугме и Шта би дао да си на мом месту. Цена 120 динара). Еди Грант Can't get Enough, Love In Exile и Valking On The Sunshine — 140 динара), »Jazz« групе Квин 140 динара, »Rockabilly Rebel« групе Мечбокс за 140 динара, AC/CD Back In Black, Let There Be Rock, If You Want Blood youve Got It, Dirty Deeds Done Dirt Cheap — 160 динара), »Lizzy Killers i Chinatown« групе Тин Лизи по цени од 130 динара, »In Through The Ot Door« по цени од 140 динара, »Hot Rock« Раше Белмаша, 120 динара, »Killers« групе Ајрон Мејден 120 динара, »Denim And Leather« групе Саксон за 130 динара, »Mob Rules« групе Блек Сабат — 150 динара, »Ace Of Spades« групе Моторхед 130 динара, »Deepest Purple« групе Дип Парпл — 140 динара, »Double Trouble« групе Гилан цена 250 динара, »Hit And Run« групе Герлскул — 140 динара »Arrival« групе ABBA — 120 динара и »Flesh And Blood« по цени од 120 динара. Касете шаљем поузећем.

Саша Јовић
Никчевићева 4/6
35000 Светозарево

Продајем одлично очуване плоче: »Darkness On The Edge Town« Брјуса Спрингстина, »Don Juan Reckless Daughter« дупли албум певачице Џони Мичел, »Grand Illusion« групе Стикс, »Breakfast In America« Супертремп, »Heavy Weather« групе Ведер Рипорт, „А" групе Четро Тал, први албум групе Карс, први албум групе Б-52, „Највећи хитови" групе Иглс, »A Night At The Opera« групе Квин, први и други албум и „Ручни рад" групе Леб и сол, први албум групе Други начин и „Павиљон 6" групе С времена на време.

Жарко Маливук
Панонска 37
25000 Сомбор

Купујем ЛП плоче следећих извођача: Лед Цепелин, Дип Парпл, Дорс, Четро Тал, Јурџа Хип, Рејнбоу, Гилан, ЗЗ Топ, AC/DC, Назарет, Ајрон Мејден, Блек Сабат, Рибља чорба, Вајтснејк, Скорпионс, Дивље јагоде, Атомско склониште, Леб и сол, Рок машина и Булдожер. Ко има више ових плоча нека ми пошаље списак и цену.

Драган Маринковић
19316 Кобишница
Неготин

Продајем добро очуване плоче »Flesh And Blood« групе Рокси Мјузик, »Unmasked« групе Кис, »Zeniata Mondatta« групе Полис, „Црно бијели свијет" групе Прљаво казалиште, „Нови талт" разних извођача, „Доживјети стоту" групе Бијело дугме. Цијена свих плоча је 100 динара.

Роберт Шарић
М. Грахалића 6
52000 Пула

Продајем нову неупотребљавану ЛП плочу од групе AC/DC »Highway To Hell«. Цена 300 динара. Плоча је стране производње.

Саша Јанковић
11407 Селевац
Смедеревска
Паланка

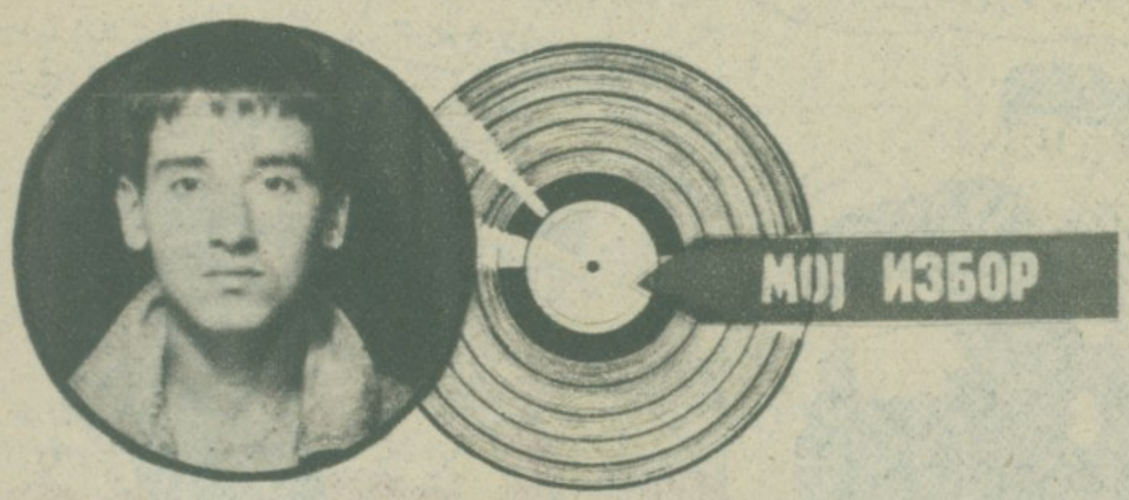

Зовем се Ненад Цветановић. Имам 16 година и живим у Сарајеву гдје сам на школовању. Иначе родом сам из Качарева код Панчева. Највише слушам групу AC/DC што се и види по мом избору најслушанијих плоча.

ДОМАЋЕ:

1. ГРАЦИЈА — Азра
2. НЕКЕ СУ ЖЕНЕ ПРАТИЛЕ ВОЈНИКЕ — Рибља чорба
3. ЈАБЛАН — Азра
4. ИПАК ПОЖЕЛИМ НЕКО ПИСМО — Бијело дугме
5. СРЕЋАН ПУТ, ПИШО МОЈА МАЛА — Рибља чорба

СТРАНЕ:

1. WHOLE LOTTA ROSIE — AC/DC
2. TNT — AC/DC
3. HIGH VOLTARE — AC/DC
4. HELLS BELLS — AC/DC
5. LET THERE BE ROCK — AC/DC

Читаоци јављају

ИЗ РАВНИ

У нашој школи већ две године са великим успехом ради балетска група „Верице". Овај назив група је добила по професорки физичког васпитања Вери Стефановић која обучава ученице а уједно се ангажује око одеће за групу.

Чланице групе „Верице" су: Миломирка Томић, Виолета Марковић, Бранка Жунић, Катарина Ђоговић, Латинка Милинковић, Милица Старчевић, Драгица Старчевић, Миленка Томашевић, Снежана Цицварић, Љубинка Трифуновић, Радмила Радовановић, Мира Старчевић и Соња Човић. Иако су чланице VIII разреда напустиле групу, вјерујемо да ће она и даље постизати запажене резултате на такмичењима. „Верице" су освојиле симпатије не само својих другарица и другова већ и свих мештана нашег села. То се може закључити и на школским приредбама када су њихови наступи пропраћени бурним аплаузима.

Ако ово не вјерујете, дођите у наше село и питајте за ову групу. Знајте, сви ће их похвалити. Зато, пожелимо им много среће и успеха у даљем раду!

Оливер Човић
О. Ш. „Манојле Смиљанић"
31206 Равни

ИЗ НОВОГ САДА

У тренутку када је група Идоли доживела завидну афирмацију, у Новом Саду је основана група Ансамбл младих складбеника. Њихово музичко опредељење је нови талас а узор су им Идоли. Компоновали су више песама од којих се публици највише допала песма „Идоли су моји идоли". Та песма уједно представља и заштитни знак групе. Имали су неколико јавних концерата и они су се допали присутнима. Ову младу и перспективну групу чине: Јован Игњатовић, синтисајзер, Макс Вилсон, соло гитара, и Роберт Семниц, бубњеви.

Александар Попов,
Булевар Маркса и Енгелса 10
21000 Нови Сад

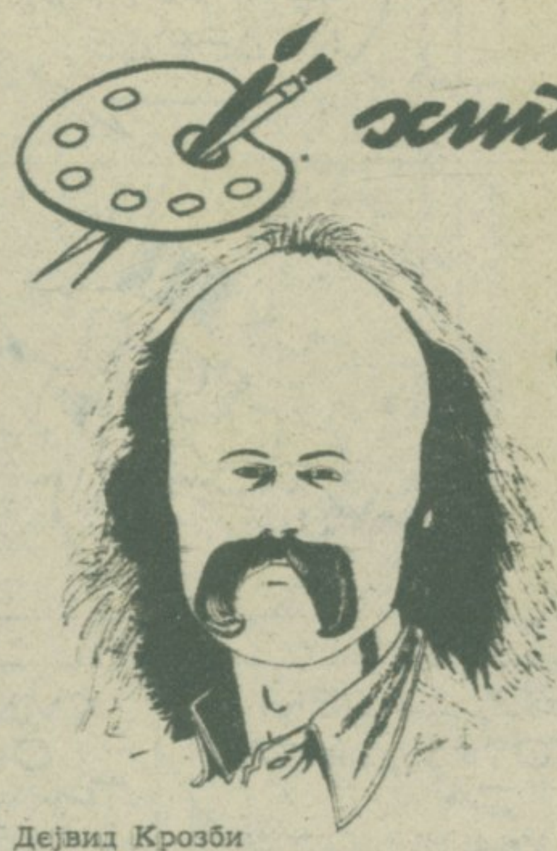

Дејвид Крозби

Фил Колинс

Имам 16 година и редовни сам читалац „Забавника" већ неколико година. Скупљам их и моја колекција износи око 200 бројева. Мислим да је то један од најбољих листова за проширивање знања и забаву. Пријатељи су ме наговарали и ја сам одлучио да пошаљем неке своје радове. Надам се да вам неће представљати препреку што су цртежи фотокопирани јер сам оригинале задржао за себе. Жеља ми је да неки од радова буду објављени у наредним бројевима „Забавника".

Синиша Божуновић,
В. Ц. Емина 18
51000 Ријека

Тоја Вилксс

Дона Самер

Дејвид Ли Рут
(певач групе Ван Хален")

Оливер Мандић

Аутор: Весна Мишон,
Јурија Гагарина 111
11070 Нови Београд

БИМ И БУМ

ШРАФКО

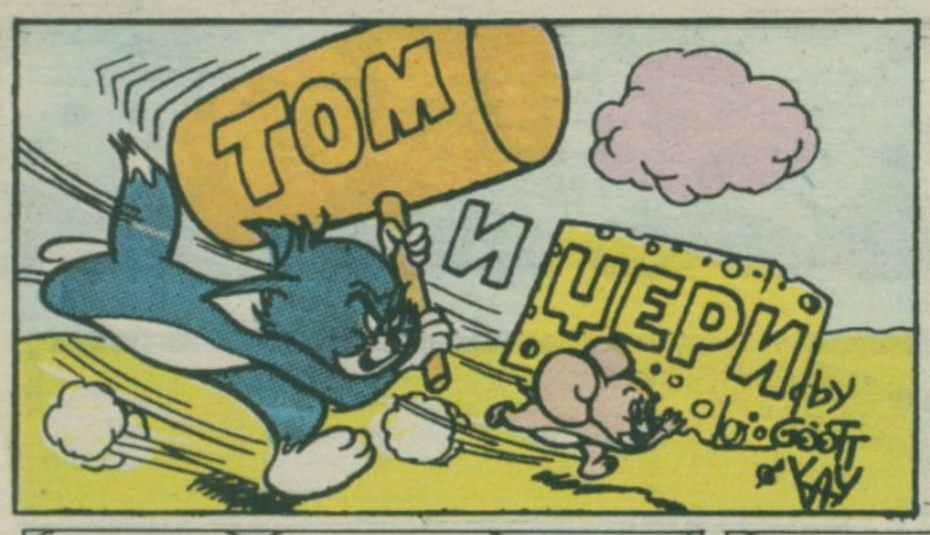

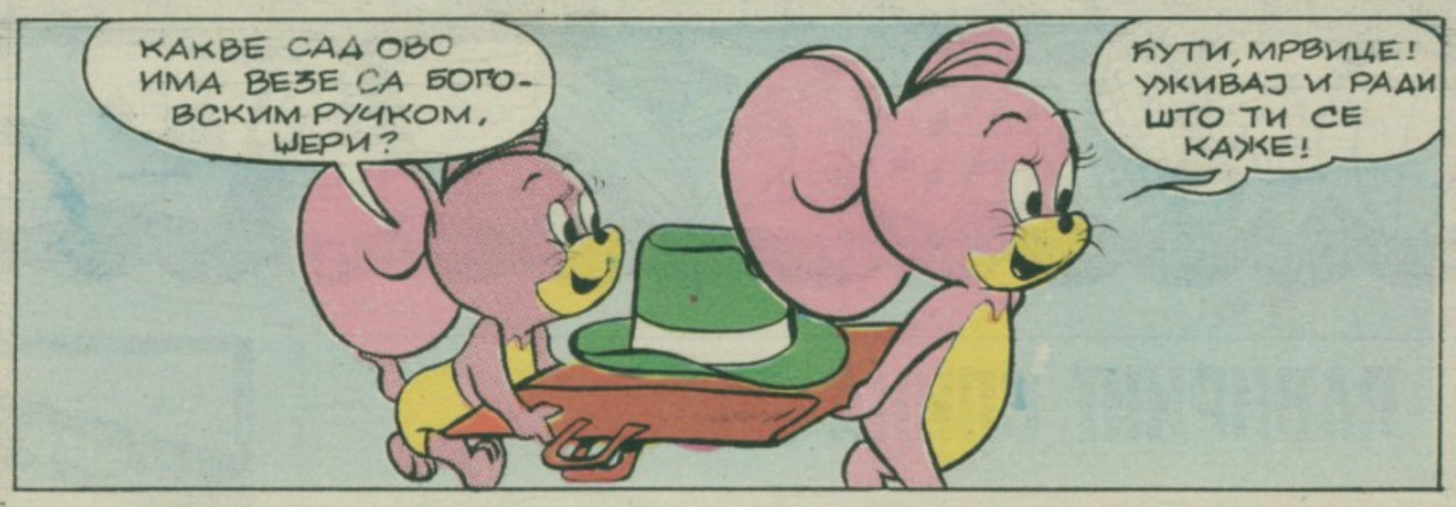

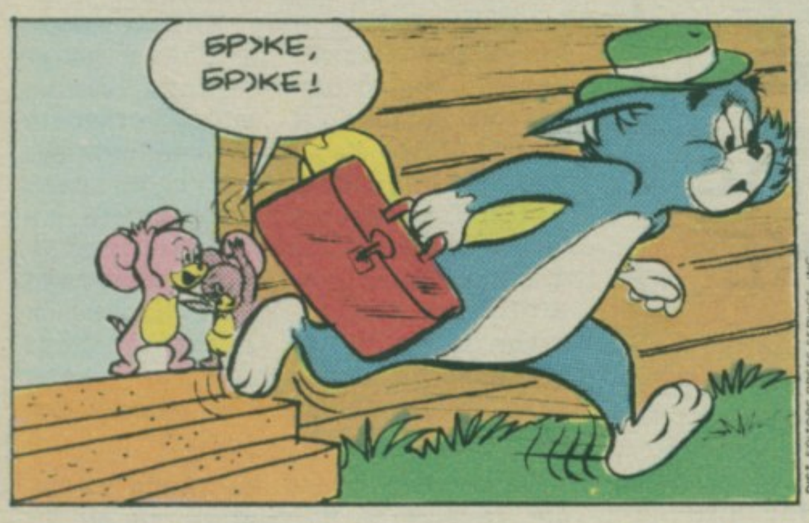

Kolinska

PEZ KLUB

нова погодност за пријатеље PEZ-а

Драги пријатељи PEZ-а
Поново смо за вас, пријатеље PEZ-а припремили лепе клупске капе и мајице са знаком PEZ које видиш на слици.
На залихи имамо 2.000 капа и 2.000 мајица, зато пожури са наруџбом.
Наша адреса је: ПРИЈАТЕЉ PEZ-а
61110 ЉУБЉАНА, пп 38
За капу ћеш поштару платити 100, а за мајицу 140 динара.

Купон испуни (штампаним словима) исеци и налепи на дописницу

Презиме и име

Улица и кућни број

Место становања

поштански број | ком. | Датум рођења

ЛАВИРИНТ СЛИКА

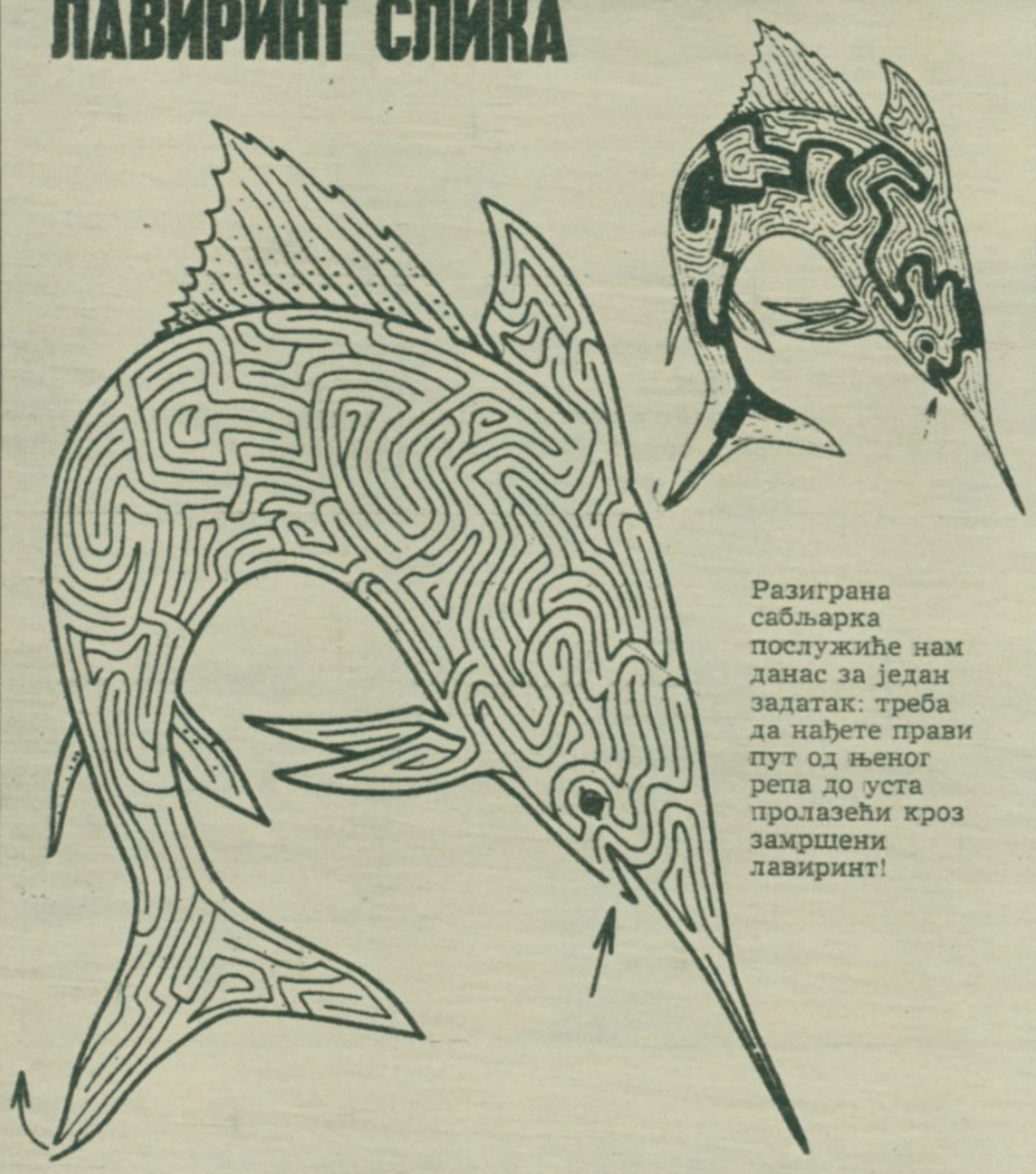

Разиграна сабљарка послужиће нам данас за један задатак: треба да нађете прави пут од њеног репа до уста пролазећи кроз замршени лавиринт!

САМО ЗА ВАС

ТРИКОВИ

БИГ ЛАЛЕТА

ЧАРОБНЕ ОЛОВКЕ

За овај трик потребне су вам две флаше, две оловке, две „рајхснадле“, а најважнији је конац. Тај конац треба да буде боје ваздуха (ово се ја мало шалим, наравно) односно да буде што неутралније боје да се не би примећивао. Крајеве конца завежите за „рајхснадле“ и добро пазите да вам се не подвежу (цртеж a). Кад сте ово урадили, „рајхснадле забодите са доње стране оловака, а слободне крајеве конца вежите за дугме од капута или кошуље (цртеж b). Све ово, наравно, урадите пре него што се окупи друштво: нико не сме да примети да су оловке привезане „за вас“! Кад другари дођу, рећи ћете им да имате тако јаку снагу мисли да ћете успети да дижете оловке а да их ни прстом не такнете.

Убаците оловке у флаше (цртеж c) и почните да изговарате речи „хокус — покус — препарандус“ и слично полако удаљавајући флаше од себе (цртеж d). Радите мирно и полако да нико ништа не би посумњао. Пазите да флаше не удаљите много од себе како оловке не би испале и свима открише трик. Исто као што сте полако удаљавали флаше од себе, сада их полако поново примичите да би се оловке поново „вратиле“ у флаше. Трик ћете завршити тако што ћете мирно узети оловке и ставити их у џеп, а флаше ћете ставити на сто да се сви увере како су то две сасвим обичне боце.

Запамтите: нико не треба сувише да вам се приближи да не би видео конац! Ћао, поздравља вас ваш Биг Лале!

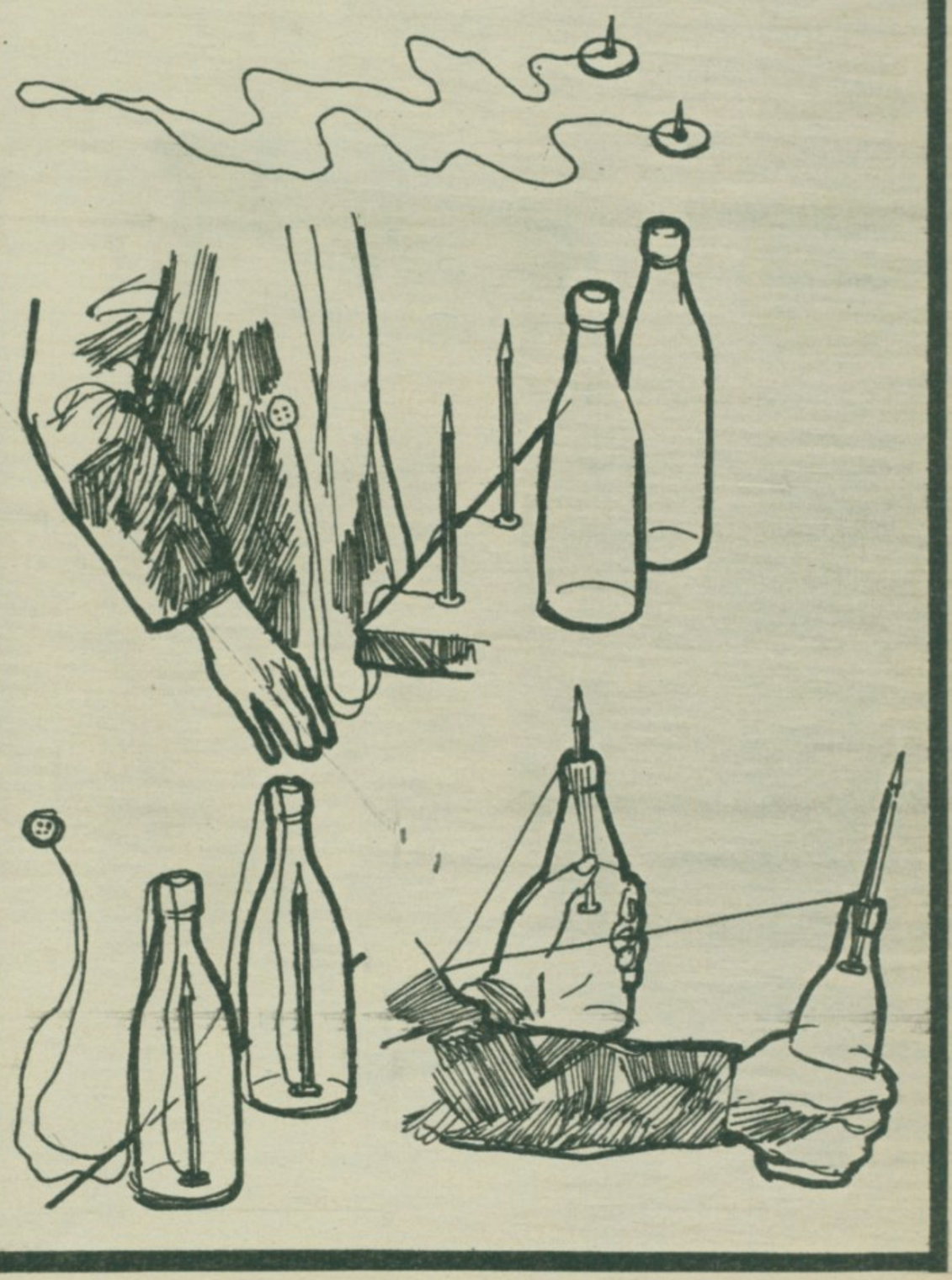

ИСПРИЧАЈ МИ ВИЦ!

Неки човек тежак преко сто тридесет килограма и висок око два метра ушао је у самоуслугу и затражио од продавца пола купуса. Продавац је љубазно покушао да му објасни да се продају само читаве главице.

— Али ја желим само пола главице — био је упоран купац — схватате ли ви мене?

— У реду, господине, — у продавцу је бес све више растао. — Сачекајте тренутак, питаћу шефа!

Продавац је изашао иза тезге и упутио се ка шефу који је био на другом крају самоуслуге, крај гондоле са „грицкалицама“.

— Шефе, тамо неки огромни тип, будала очигледно, тражи да му продам пола купуса. Шта да му кажем? — док је то говорио приметио је да шеф не гледа у њега већ иза његових леђа. Кад се и сам окренуо, схватио је да делија стоји тик уз њега и слуша.

— И, тај лудак, знате, хоће једну половину, а овај господин иза мене другу половину купуса — брзо се снашао продавац.

Умрла је нека жена која је за живота била толико љута, антипатична и нељубазна према свима, укључујући ту и своје укућане, да је једва неколико најближих присуствовало сахрани. Још док су сви били на гробљу, почела је да пада страшна киша, а огласили су се и громови. Један из погребне поворке шапнуо је човеку који је ишао крај њега:

— Добро је, већ је стигла на небо!

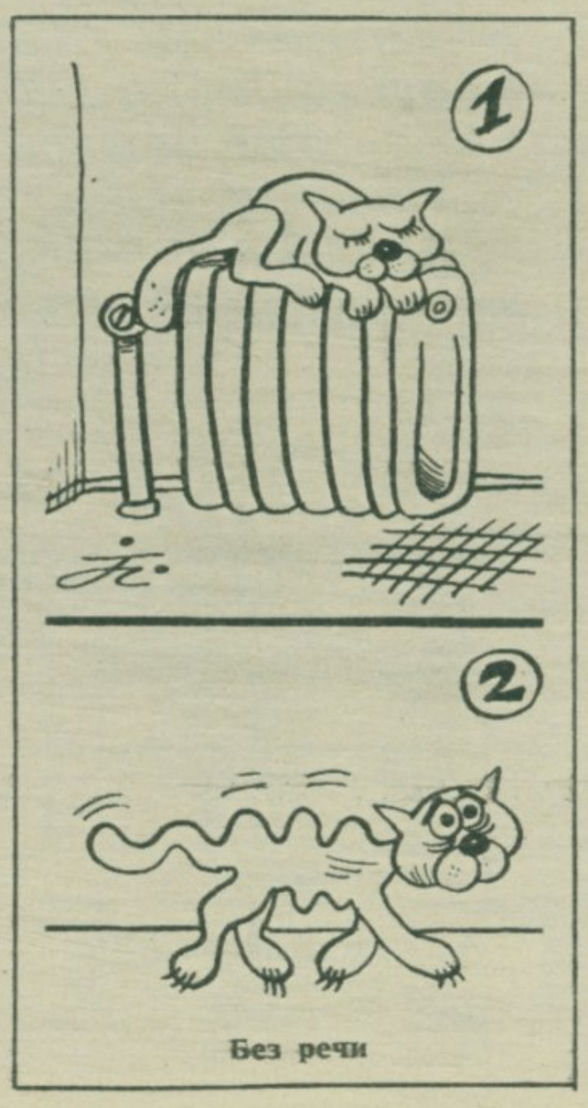

Без речи

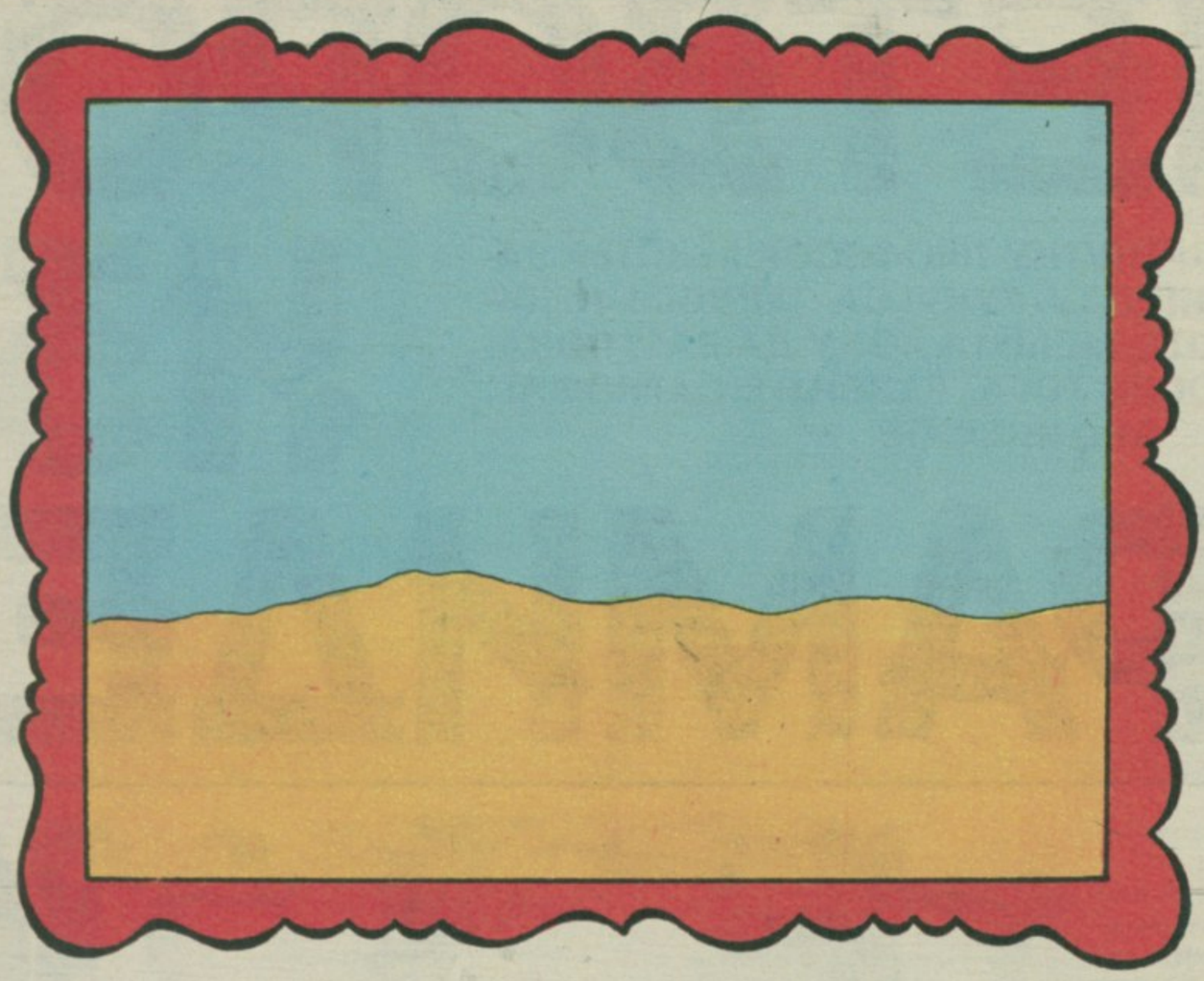

Ушући кутак

НАПРАВИТЕ САМИ СЛИКУ

Ваш посао није тежак али је занимљив: илустратор вам нуди различите детаље од којих треба да изаберете оне који вам се највише свиђају и склопите слику за своју собу. Да би подлога била чвршћа, залепите картон испод слике, а затим пажљиво налепите оно што сте одабрали. Не заборавите да на кућици за пса напишете име свог љубимца (ако га имате) или оно које вам се допада. Ако нећете слику да лепите на зид, направите од картона подупирач који је шири у основи него горе, залепите га на полеђину слике и поставите је на свој сто.

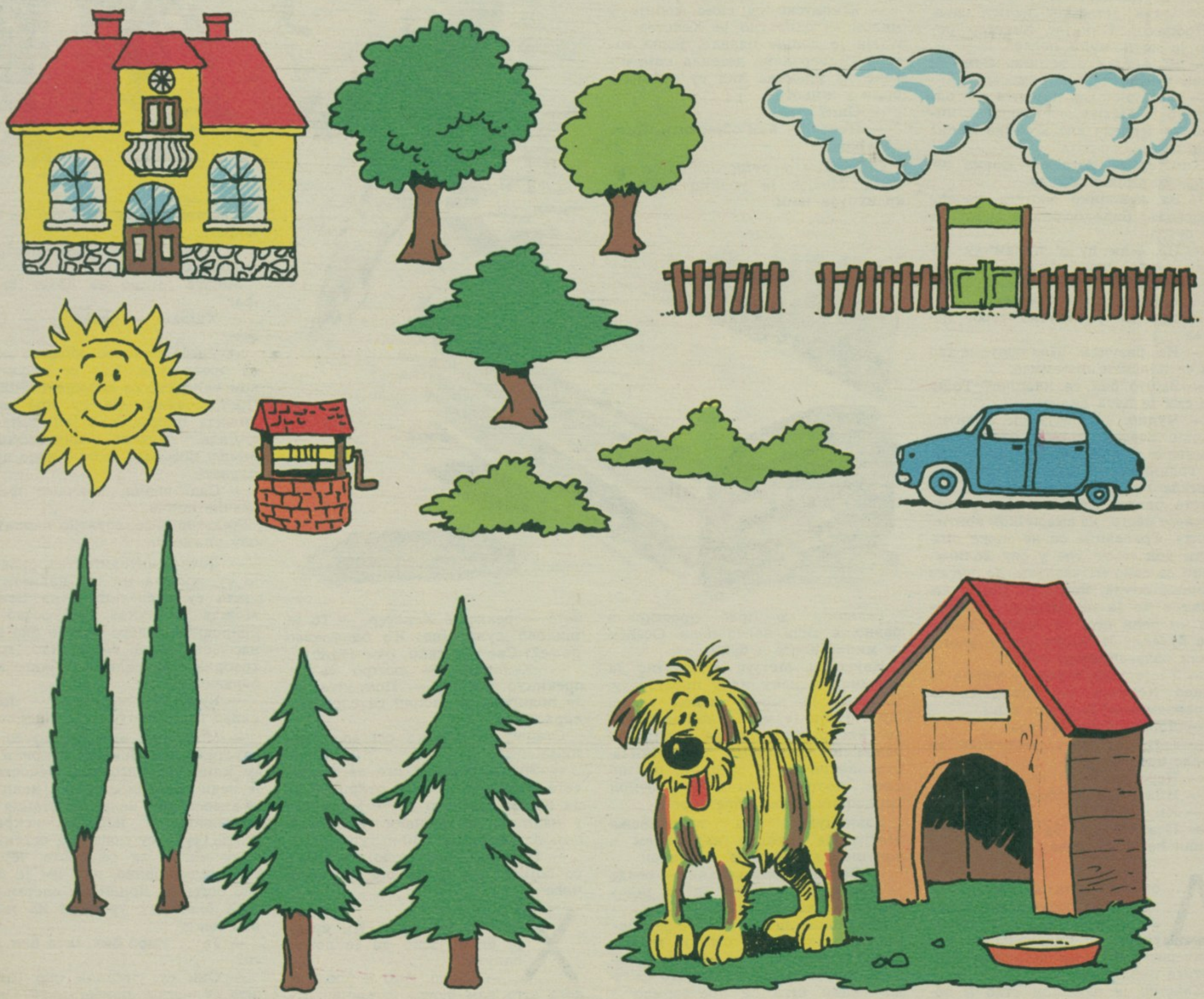

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

Р. Де Вит Милер

ЧЕТВОРО ИЗ ПИРАМИДЕ

У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ ПРОФЕСОР ХЕКСТЕР ЗАДРЖАО ЈЕ ПОДИГНУТУ РУКУ СА ТЕШКИМ ЧЕНИЋЕМ: — САЧЕКАЈТЕ, МЕТЈУС! ХОЋУ ДА ВАМ ПОКАЖЕМ НЕШТО. ПОСЛЕ ТОГА, РАЗБИЈТЕ САРКОФАГ, АКО ЖЕЛИТЕ.

Гаврин Метјус из Међународног антрополошког друштва посматрао је с неверицом циновску белу пирамиду која је била виша од врхова ланца стрмих планина. Призор је деловао потпуно нестварно: блага светлост сунца блистала је на странама грађевине од белог камена и јасно се издвајала од тамног зеленила јукатанске џунгле.

Метјус просто није могао да верује да је пирамида човеково дело, мада онако праве линије нису могле да буду резултат случаја. Мора да ју је саградио човек. Али, како... и у коју сврху?

Иза пирамиде скупљали су се црни облаци који су наговештавали невреме. Брзо се смркавало. Метјус се отргао чари нестварног и обратио се старцу поред себе:

— Биће то најзначајније откриће овог века. Тражићу од Друштва да пошаље научну експедицију ради детаљног испитивања.

Професор Пинијас Хекстер рекао је не дижући поглед:

— Није толико велика. Само је први утисак чини огромном.

— Не причајте којешта — одвратио је Метјус. — Кеопсова пирамида изгледа као играчка према овој овде.

Хекстер је погледао према застору од црних облака.

— За неколико минута почеће непогода. Биће боље да сачекамо до сутра.

— Не. Ући ћу у пирамиду ноћас... ако улаз уопште постоји.

— Постоји. С друге стране. Биће већ мрак кад тамо стигнемо.

Метјус му је упутио строг поглед.

— Не разумем. Понашате се као да се плашите пирамиде.

— Зашто бих се плашио? Толико сам је пута видео.

— Чудно. — Метјус је испитивачки гледао старог професора, мршавог и препланулог од сунца. — Годинама сте знали да ова пирамида постоји, а никоме ни реч нисте рекли. Ово је најнеприступачније место на америчком континенту. Грађевина се не може опазити док се не уђе у ову долину: види се само из ваздуха. Да нисам наишао овуда, могли су проћи векови а да је не пронађу. Хоћете ли ми рећи шта то значи? Зашто сте ћутали? И зашто сте се улогорили овде, потпуно сами?

— То је моја ствар — мирно је рекао Хекстер. — Бавим се истраживањем, баш као и ви.

— Добро. Хајдемо сада.

— Јесте ли заиста одлучили да ноћас идемо тамо?

— Наравно.

— Имате ли карбидску лампу?

— Имам их две.

— Пратите ме. За четврт сата стићи ћемо до улаза.

Док су ходали, Метјус је пажљиво посматрао. Камени блокови били су распоређени с прецизношћу карактеристичном за најлепше египатске пирамиде.

Хекстер је одједном стао и показао степенике у зиду, једва видљиве.

— Воде до улаза у галерију — објаснио је.

Пошли су уз степенице. На висини од тридесет метара степенице су се ширили. Пред њима се указао улаз у неки ходник: водио је у унутрашњост пирамиде.

— Слично египатским — тихо је приметио Метјус.

— Египатске су само копије у малом — одвратио је Хекстер. — Идеја је дошла одавде: једна готово универзална легенда која потиче из времена кад су они још били у животу.

— Они?

— После ћу вам објаснити. Прво да уђемо.

С лампом у руци пошао је напред. Метјус је упалио другу и кренуо за њим.

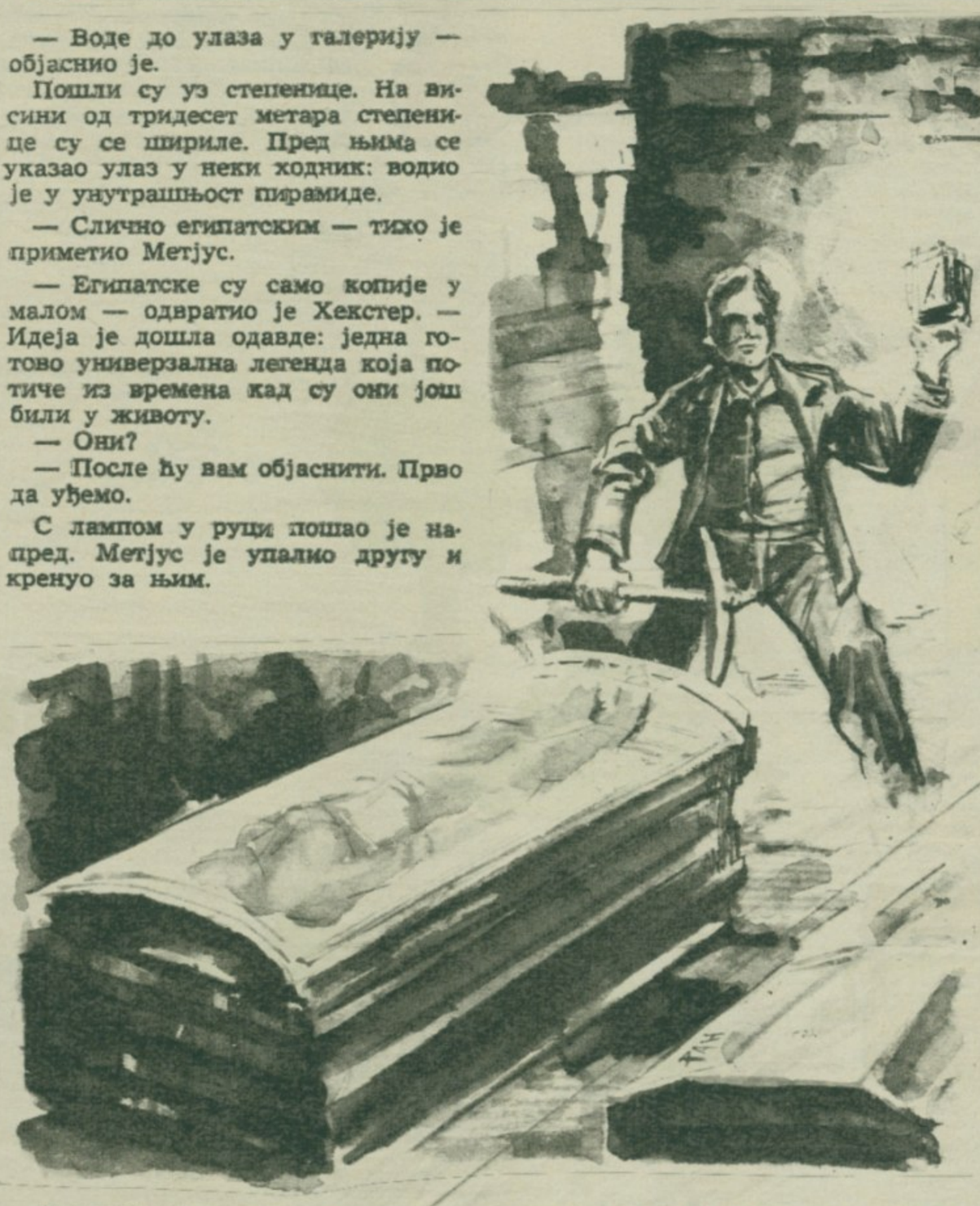

Галерија се прво простирала равно, а онда нагло пела. Осећао се мирис влаге и буђи.

Наједном, Метјус је схватио да су ушли у неку малу просторију. Подигао је лампу изнад главе. Просторија је могла имати двадесет квадратних метара и била је обложена блоковима од ружичастог пешчара. У средини, на ниском постољу, била су четири саркофага, фино изрезбарена.

Узвикнувши од изненађења Метјус је пришао најближем и покушао да подигне поклопац.

— Остаћете разочарани — рекао је Хекстер и помогао му да помери тешку камену плочу.

Приневши лампу Метјус је спазио остатке нечега што је можда некад имало људски облик: неколико белих костију и нешто слично ткиву што се претворило у прах чим га је дотакао.

— У осталим саркофазима је исто — рекао је Хекстер. — То је њихово лукавство. Ко би гледао даље? Све је тако очигледно...

— Хекстере! — оштро га је прекинуо Метјус. — Помозите ми да подигнем поклопац са следећег саркофага.

Старац је уморно слегао раменима.

— Значи, решени сте да поднесете извештај о овом открићу? И да потом доведете друге научнике у нади да ће пронаћи тајни пролаз. А затим ће стићи туристи...

— Па шта? Чега се бојите? Чега се бојите? Па и ви сте научник, човече!

Хекстер је ћутао. На крају је било јасно да је донео одлуку.

— Добро. Ако и после онога што вам будем испричао останете при своме, свакако нећу моћи да вас спречим.

— Причајте.

Хекстер је сео на један од саркофага.

— Хтео бих да вам поставим неколико питања.

Метјус је сео на други саркофаг.

— Хајдете — рекао је. — Само брзо.

— Треба прво ослободити мозак од предрасуда. Кад се кључ једном нађе, све се савршено уклапа. Претпоставимо да су пре много хиљада година, кад још није постојала људска цивилизација, Земљу посетила бића с неке друге планете.

— Сад, значи, причамо фантастичне приче.

Хекстер није, обратио пажњу на ову упадицу.

— Дакле, интелигентна бића која су живела на тој планети послала су експедицију на Земљу. Можда је њихов свет остао без природних извора или је био пренасељен. Било како било, група храбрих покушала је да нађе ново боравиште.

— Будите конкретнији — пожуривао га је Метјус.

— Можда су они, кад су се већ спустили на Земљу, открили да им клима не одговара. Недостајао је неки основни елемент: неки гас у атмосфери, нека, супстанца незаменљива у њиховој исхрани. Дакле, ту нису могли да остану. А нису могли да се врате, јер су утрошили гориво, или им је брод био оштећен приликом слетања... Шта бисте ви урадили на њиховом месту.

— Ја... Умро бих, шта бих друго?

— Они су учинили оно једино што су могли: прибегли су хибернацији... Претпостављам да бисте и ви то учинили.

— Да. Заледио бих се и чекао. Ипак је боље остати тако вечито него одмах умрети.

— Не вечито. Могуће је да су чланови експедиције имали разлога за надање да ће, ако остану залеђени довољно дуго, моћи да се спасу. Да ће, рецимо, нова експедиција доћи по њих... Него, шта бисте ви учинили пре хибернације?

— Заштитио бих своје тело тако да буде недирнуто кад дође дан да се одледим.

— Управо су то и они учинили. Подигли су ово грандиозно здање да заштите своје тела у периоду хибернације.

— Изгледа логично — признао је Метјус.

— Та грађевина је имала још једну намену: да покаже спасиоцима где се они налазе. Треба знати да у то време на Земљи нису постојале зграде довољно велике да се виде са висине. А ова се видела. И било је на први поглед јасно да то није природна творевина. У природи нема правих линија. Дакле, забуне није могло бити.

— Заиста, интересантна теорија — признао је Метјус уз осмех. — Али где су докази?

— Идемо корак по корак — рекао је Хекстер.

Прешао је преко собе, нешто брзо прорачунао и изабрао један огроман камени блок. Наслонио се на њега свом тежином: камена маса се померила, без шума.

— То је један пример равнотеже који наша наука није у стању да копира — казао је Хекстер. — И скривен је савршено. Месеци су ми били потребни да га пронађем.

Сад је блок потпуно нестао. Пролаз који се указао био је мањи од онога кроз који су ушли у унутрашњост пирамиде.

Пут је имао јак нагиб. Дошли су до места где се галерија проширивала. Метјус је закључио да се налазе испод нивоа тла.

Соба је била нешто пространија од претходне, али није имала ни украсе ни натписе по зидовима.

У средини су била четири саркофага која су светлуцала при дрхтавој светлости лампи. Изгледало је да су од метала.

— Као што видите четири саркофага, као и тамо — рекао је Хекстер. — Али, оно горе су била људска бића, убијена, а затим тако закамуфлирана да личе на њих. После извесног броја година, и уз овакву климу, нико не би могао да примети разлику. Евентуални посетилац би закључио да је то све и не би даље тражио...

Али, Гарвин Метјус није слушао. Гледао је у први саркофаг. Није могао да верује у оно што види.

Саркофаг је био покривен неким провидним материјалом, сличним стаклу. Унутра је лежало тело младе жене.

Црте њеног лица, фино обликоване, нису имале ни трага од укочености мртваца. Спавала је.

Метјусу је још нешто привукло пажњу. Та чудна пастелна боја коже... Имала је фину светлозелену нијансу. Стицао се утисак да је то њен природан тен.

— Погледајте руке — тихо је рекао Хекстер.

Две руке, витке и нежне, имале су по шест прстију!

— Види се да није са наше планете.

Метјус се полако враћао из шока. Постојао је само један начин да се разјасни ова мистерија: позабавити се науком.

Истргао је тешки геолошки чекић који му је висио о појасу и подигао га изнад главе.

Брзим покретом, Хекстер му је задржао подигнуту руку.

— Чекајте! — рекао је. — Хоћу да вам покажем још нешто. После тога, разбијте саркофаг ако желите.

Метјус је полако спустио руку.

— Какве то везе има? — упитао је.

— Ови саркофази су запечаћени с тачно одређеним циљем: морају их отворити само научници из њиховог света.

Метјус се приближио осталима. У сваком је било по једно успавано биће. Једна жена и два мушкарца, сви млади.

Кад је престао да их гледа, Хекстер га је повео према ходнику који води у горњу просторију. Показао му је текст на зиду.

— Сигурно можете да разумете — рекао је. — Осим последњег реда. Природно, писали су на језику овог краја.

Метјус је дешифровао на брзину. Натпис је имао традиционално значење: призивање срџбе богова против онога ко би оскрнавио гробове. Кад је дошао до последњег реда, лице му је добило зачуђен израз.

— Нешто није јасно — рекао је. — Има неки датум... али у будућности. Требало би да буде датум кад проклетство престаје: према нашем календару одговара 2040. години.

Хекстер је рекао, наглашавајући сваки слог:

— Ако њихова планета има продужену путању око Сунца, једног дана ће се вратити: рецимо, две хиљаде и четрдесете године.

— Шта хоћете да кажете?

У Хекстеровом гласу било је неке чудне благости.

— Зар не осећате дивљење према овим створењима? Помислите тако су одбили да се препусте судбини и започели неравноправну борбу са свемиром. Потребна је изузетна интелигенција да се ово смисли, па и поверење да се мирно опруже у ове саркофаге, с надом да ће преживети стотине година. Помислите такође на оне који су остали да запечате сандуке. Умрли су мирно да би други могли да живе. Ви сада хоћете да уништите све то, шездесетак година пре датума који очекују.

Метјус није гледао Хекстера. Поглед му је био прикован за натпис, али га није видео.

Кад је Хекстер поново проговорио, глас му је био оштар:

— Шта би се десило кад би сународници створења која су изградила ову пирамиду, према којој наша модерна здања изгледају као куће за лутке, дошла и нашла саркофаге отворене, а тела чланова експедиције мртва и изложена у неком нашем музеју? Био би то сигурно дан велике срамоте за човека и његову цивилизацију.

У соби привидно мртвих владала је тишина. Споља су допирали пригушени звуци невремена које је беснело над јукатанском џунглом.

На Метјусовом лицу био је тврд израз. Дисао је кратко и испрекидано. А онда је рекао:

— Поднећу извештај, али... пирамиду ћу изоставити...

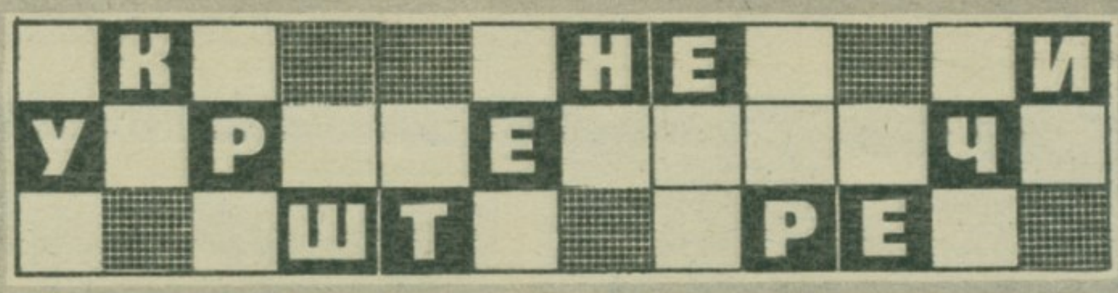

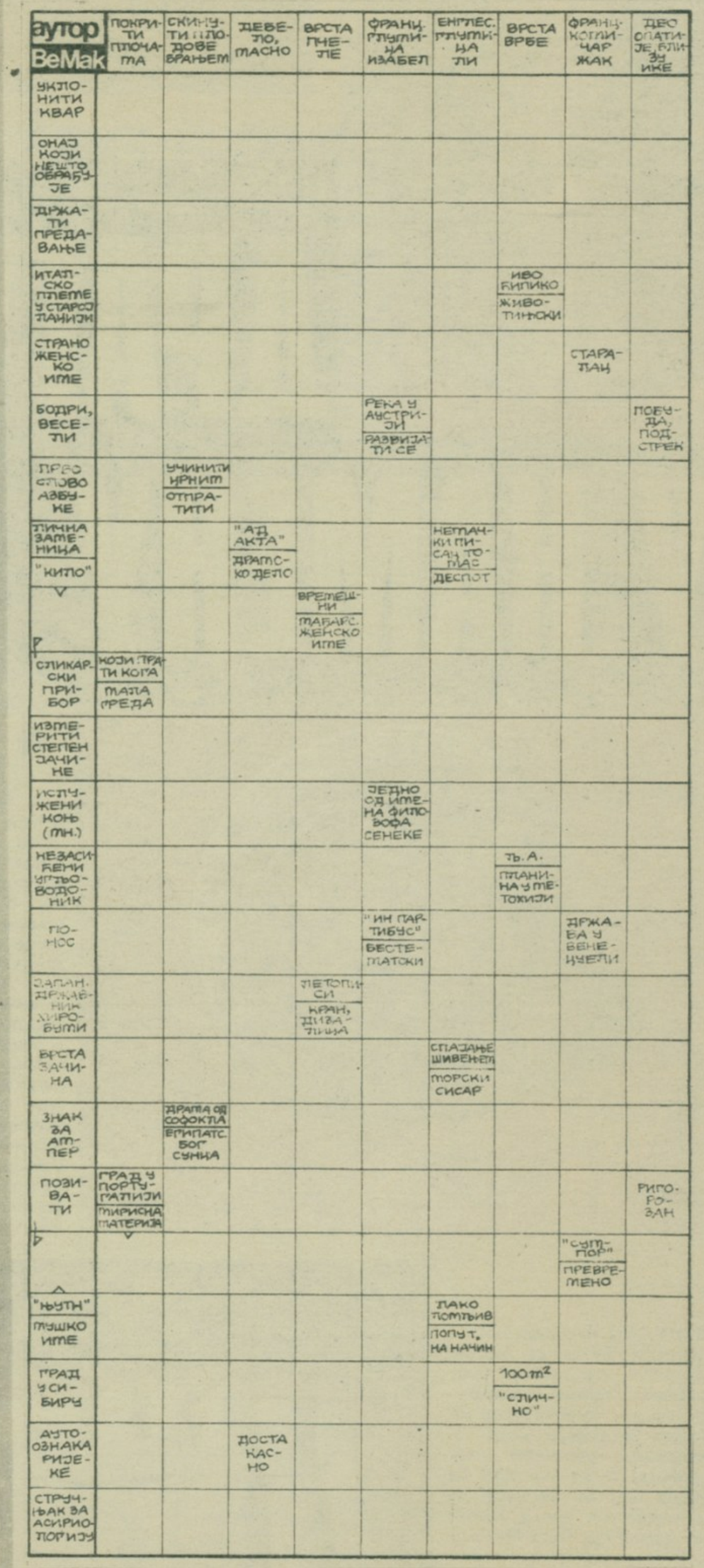

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Распасано, антипирин, картотека, испитаник, т, а, Ерато, ластекс, а, писати, о, СА, крвник, В, пакосно, Изола, тип, Ладо, Раца, ар, прелив, ред, утија, докторат, затварати, отравити, риал, киви, к, ји, а, ас, нарата, ш, П, елеватор, квота, Ема, инсанитет, ситничари.

УМЕТНИЧКО БЛАГО ПИВСКОГ МАНАСТИРА

ДРАГУЉ У КАМЕНУ

Пивски манастир посвећен Успењу богородице који је одолео турским временима, вуцима и хајдуцима, злогласној Принц Еуген дивизији за последњег рата сачувао се и пред таласима великог акумулационог језера ХЕ „Мратиње". Уз помоћ човека „скокнуо" је три километра даље. Здање чије се богатство пореди са Дечанима пренето је на ново место — камен по камен, њих 10 хиљада, а преко 1300 квм живописа већ је на зидовима.

Себоа започета пре дванаест година коначно је завршена. Једна од највећих црквених грађевина из поствизантијског периода код нас недавно је осветштана. На изглед дуг период — толико се и градио од 1573. до 1586. — али кад се има у виду да се у Пиви може радити само за летњих месеци, да су стручњаци имали проблема да све уклопе са грађевинским „грешкама" старих мајстора и да је потребно доста времена да би се зидови просушили и прихватили фреске, рад на премештању Манастира је, и са те стране, прави подвиг.

Споља гледано Пивски манастир не представља неку значајнију вредност. Међутим, богатство фресака ове тробродне базилике без кубета, иконостас израђен у дрвету па позлаћен, богат књижни фонд, мобилијар украшен слоноваčом, вез и ризница црквених предмета од злата и сребра чине Пивски манастир једним од најдрагоценијих споменика наше културно-историјске баштине.

ОД ФЕРМАНА ДО ПЕЧАТА — Мада је турским ферманом у нашим крајевима било забрањено подизање нових цркава а допуштено обнављање старих, Пивљани су се досетили и на месту негдашње богомоље никао је Манастир. Утицајем и златницима помогао је Мехмед-паша Соколовић, а оснивач је био херцеговачки митрополит и близак рођак великог турског везира Саватије Соколовић, касније српски патријарх. Из времена оснивања потиче и овај печат Манастира урађен вештом руком непознатог мајстора.

У ПРАВИ ЧАС, БАЈО! — Легенда каже да једног пролећа, тек што је снег окопнео, према Манастиру кагрину турска сила да казни калуђере који су пружили уточиште хајдуцима. И ко зна шта би било, бар по легенди, да у последњи час у помоћ не прискочи Бајо Пивљанин са својом дружином и нападаче натера у бег. Можда су калуђери баш тада од легендарног јунака и добили ове фишеклије са дрвеним фишецима, драгоценост ризнице.

СЕКИРОМ НА ВРАТА — У манастиру се налази фреска, истина доста оштећена, са ликом, како неки тврде, Мехмеда Соколовића, једина „турска" фреска у православној цркви. Многи кажу да је она била и нека врста заштитнице од турске похаре али врата на слици као да то оспоравају. Наиме, и данас се јасно виде два трага од удараца секире. То, међутим, није и једини знак турског присуства: у овим вратима за која се тврди да су најлепша на Балкану, уденути су и елементи исламске уметности.

СТОЛ СТОЛУЈЕ ИГУМАН... — Ни игумански стол у храстовини са слоноваčом настао 1601. није без орнамената исламске уметности. Иако је Пива била далеко од царских друмова, до ње су допирала најсавременија уметничка стремљења јер су њени калуђери стизали до Русије, Италије, Молдавије, Свете Горе. Звучи невероватно, али неки наши историчари уметности у далеком Дар ес Салему недавно су открили кревет са готово истом интарзијом као и овај игумански сто.

Петар Милатовић
Снимио
Љубомир Патрногић
за време изложбе „Уметничко благо манастира Пиве“ у Народном музеју у Београду.)

КАКО И СКИТИ СТИГОШЕ? — У дубокој забити, а на раскрћу Истока и Запада, Пивски манастир и његово уметничко благо претрпели су знатне и многе утицаје: хришћанства и ислама, ренесансе и готике... Запањују, међутим, елементи који се јављају још у скитској уметности а најуочљивији су на овим појасевима пивских јунака из 17. века. Мајсторије начињене од сребра, позлаћене и богато уметнички украшене јунаци су даривали Манастиру, симболу борбе и народног отпора, а калуђери до данашњих дана сачували 13 појасева.

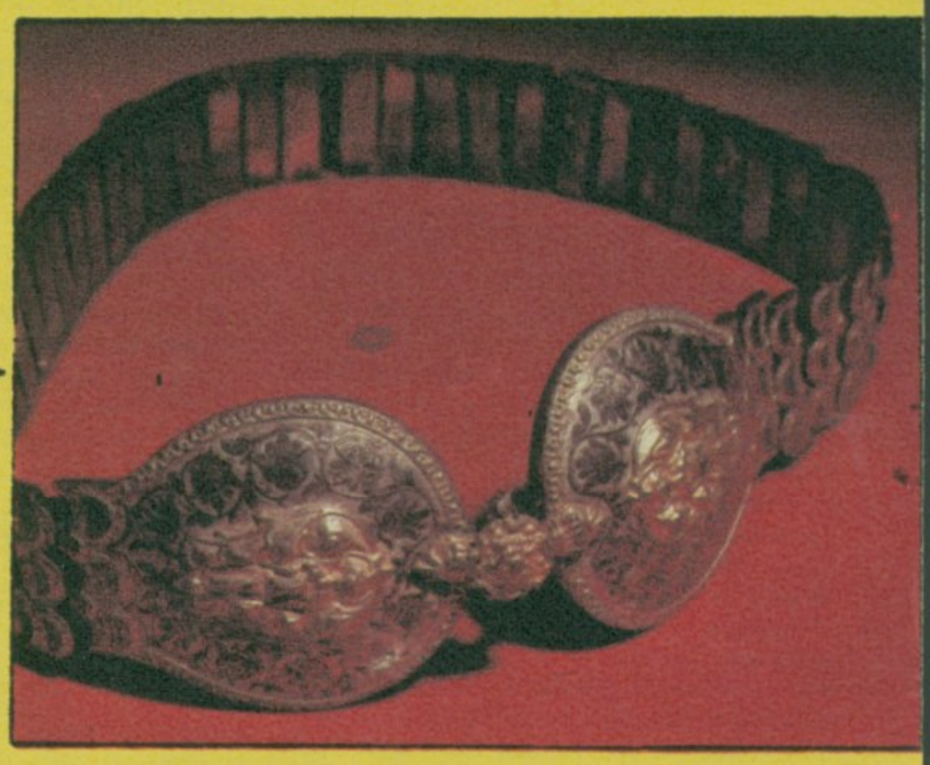

ВЕНЧАЊА ЈЕ БИЛО... — Приликом преношења Манастира откривене су и неке врсте калупа које недвосмислено упућују да се овде некада налазила и златарска радионица. Отуда није ни чудно што су многи предмети из манастирске ризнице украшени златом као што је и ова свилена хаљина извезена златним нитима. У Пиви је некада био обичај да се после венчања које се обављало у цркви свечана одежда невесте поклања Манастиру. Венчања је засигурно било доста али су време и људи учинили да ова венчаница данас буде уникат.

КЊИГЕ СТАРОСТАВНЕ — Једно време је, говоре списи, у окриљу Манастира радила и нека врста преписивачке школе о чему сведочи и изузетно богат књижни фонд. У манастирској библиотеци се пре свих истичу књиге из Ободске штампарије као и оне које је у Венецији штампао наш први штампар Божидар Вуковић Подгоричанин. Три од четири рукописна илуминарана јеванђеља (на слици је једна од минијатура) опточена су сребром и украшена полудрагим каменом.

Масарикова улица

Молимо вас да нам одговорите да ли је Масарикова улица у Београду, Светозареву и другим градовима добила име по предратном чешком председнику Томашу Масарику или по имену неког нашег револуционара, реформатора.

Група читалаца
из Глоговца код Светозарева

Масарикова улица добила је име по Томашу Гаригу Масарику, чехословачком филозофу, државнику и родољубу који је био први председник Чехословачке Републике од 1918. до 1935. године. Томаш Масарик се, између осталог, борио и против политике Аустро-Угарске на Балкану, против анексије Босне и Херцеговине. Јако је утицао на југословенску националистичку револуционарну омладину пред први светски рат који је провео у емиграцији настојећи да придобије савезнике за независност Чехословачке.

Творац модерног романа

На недавно одржаној књижевној вечери у мом граду (реч је била о модерном роману у нас) учесници су често помињали име Џемса Џојса и његов роман „Улис" па ме интересује нешто више о њему и његовом делу. У школској литератури о њему сам сазнао тек два-три податка.

Сретен Маровић,
Крагујевац

Није ни чудо што се на тој књижевној вечери у твом граду често помињао Џемс Џојс (1882—1941) и његов роман „Улис". Јер кад је реч о модерном роману име овог сјајног енглеског књижевника ирског порекла је незаобилазно. Његов необичан роман „Улис" у коме на 700 страна описује један дан живота свог јунака, чим је изишао изазвао је незапамћену полемику у књижевном свету, чак је и америчка цензура умешала своје не баш нежне прсте. „На већ и каткад неприметан начин, лица и догађаји паралелни су онима у Хомеровој Одисеји, чији се безмало сваки детаљ може наћи прерушен у „Улису", а за разумевање и тумачење романа Џојс је написао тзв. кључеве који су опширни готово као и сам роман.

И поред свих скепси једног дела критике роман је означио револуцију епског облика и имао несумњиво најјачи утицај на развој модерне књижевности. Џојс је за историју књижевности значајан и по роману „Финеганово бдење", радио га је пуних 17 година, који је, како су утврдили теоретичари и историчари књижевности, први покушај артикулисања немог света сна. Међутим, грех би било бар не напоменути његове збирке песама и приповедака „Сабране песме" и „Даблинци" као и аутобиографски роман „Портрет уметника у младости"...

Женама је било забрањено

Пишем ти први пут с надом да ћеш успети одмах да ми одговориш на моје питање. Наиме, интересује ме који су спортови били на програму Првих олимпијских игара у Атини и да ли је међу такмичарима било и жена. Још ме занима да ми одговориш на који начин је слављен победник.

Данило Ракић,
Београд

У твом питању постоји једна недоумица: наиме, не зна се да ли мислиш на прве античке олимпијске игре или прве модерне.

Прве историјски тачно утврђене олимпијске игре (мада постоје индиције да су се оне и раније одржавале) забележене су 776. године пре наше ере. За време трајања олимпијских игара, пет дана је владао „свети мир" и сва међусобна ратовања у хеленском свету тих дана су била забрањена. Забрањено је било да жене буду чак и у гледалишту, а камоли да се такмиче. Можда и због тога што су се такмичари надметали потпуно голи. Основ такмичења било је трчање, испрва на стази од око 200 метара, а једна од важних дисциплина било је и трчање под пуном ратном опремом. Такмичари су се надметали и у бацању копља и диска, у скакању у даљ, рвању. Тадашњим олимпијским победницима одавале су се највеће могуће почасти: подизали су им споменике, песници су им посвећивали стихове, вајари њихов лик преносили у камен.

На Првим модерним олимпијским играма, одржаним од 5. до 14. априла 1896. у Атини, на програму су била такмичења у атлетици, гимнастици, мачевању, стрељаштву, пливању, бициклизму, тенису, дизању тегова и рвању.

Опасна најрава

Можеш ли да ми одговориш како се прави харпун?

Зоран,
Штип

Харпун се прави од челика или дуралуминијума: врх му је зашиљен и опремљен зупцима који се расклапају кад се забоде у тело животиње. Саставни део харпуна је и челични прстен за који се привезује конопац или кабл спојен с пушком или спигоном, специјалним топом без којег је незамислив лов на китове. Додуше, некада су се на китове харпуни бацали руком из чамца на весла, али је то био прилично мучан и опасан посао јер је рањена животиња покаткад и по читав дан вукла чамац. Тако се дешавало да китоловци не само да буду одвучени далеко од матичног брода него чак и да се у магли изгубе. Године 1864. Норвежанин Свен Фојн је направио експлозивни харпун који се и данас користи а избацује се из топа на прамцу брода.

Харпун за лов на китове је спојен с топом помоћу врло јаког али еластичног конопца који се углавном прави од синтетичког влакна. Поред експлозивног, данас се све више користи и електрични харпун. И он се избацује као и сви остали: разлика је само у начину убијања кита. Уместо најлонским

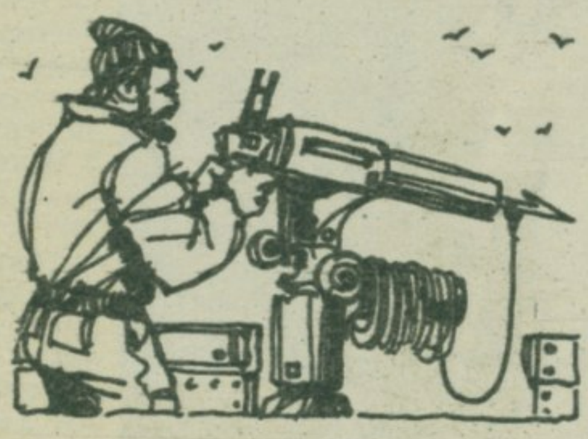

конопцем овај харпун је за брод везан релативно танким електричним каблом, брижљиво намотаним на чуњасти бубањ крај топа. Кад погоди кита, из електричног кондензатора се пушта струја од 100 ампера и 220 V која за 10 до 15 секунди омами животињу. Да би се усмртила, потребно је да прођу још 3 минута.

Поред тога што се употребљавају у лову на китове, харпуни се користе и у спортском риболову подводном пушком на белу рибу, као и у привредном риболову на туне, морске псе, плискавице и јаглуне.

Листа чекања и за бубреге

Јављам ти се у нади да ћеш ми помоћи да решим један велики проблем: ради се о мојој болесној мајци која већ четири године сва ког другог дана иде на хемодијализу и гаји наду да ће једног дана моћи да изврши трансплантацију бубрега на који чека већ пуне 4 године. Интересује ме на који начин може да се дође до бубрега, било у нашој земљи било у иностранству. Лекари иначе кажу да би, када би се нашао идентичан бубрег, моја мајка поднела операцију јер су јој резултати прилично добри. Међутим, како је идентичан бубрег веома тешко наћи, многи пацијенти су принуђени да га потраже и ван граница земље па би то покушала и моја мајка. Зато те молим да ми одговориш да ли је могуће наручити бубрег из Француске, Јапана или неке друге земље? Ако јесте, коме би требало да се обратимо и колико кошта трансплантација а колико бубрег?

Жана,
Кладово

Из твог писма се не види баш сасвим јасно да ли се твоја мајка налази на такозваној листи чекања Центра за дијализу у Кладову или не. Ако се налази, онда је необично да вам нису објаснили поступак око добијања бубрега из неке друге земље. У сваком случају, таква могућност постоји па ти предлажемо да се за детаље обратиш Центру или Удружењу за дијализу и трансплантацију хроничних бубрежних болесницима II булевар 59, блок 23, 11070 Нови Београд. Телефон Удружења је 011-148-093.

Ипак јоврће!

Недавно сам са једним пријатељем расправљао да ли су диња и лубеница воће или поврће. Ја сам тврдио да су воће а мој пријатељ да нису. Ко је у праву?

Обрад Вукосављевић
Београд

И диња и лубеница спадају у поврће и то у фамилију тикава, род лубеница.

Зашто само за таксисте

Мада знам да си већ одговарао на питања у вези добијања дозволе за ношење оружја, молим те да то још једном учиниш јер нисам баш све најбоље разумео. Хтео бих да знам да ли било који грађанин који није осуђиван може да је добије или је она резервисана само за таксисте и неки службена лица?

Читалац из Смедеревске Паланке

Дозволе за ношење оружја издаје станица милиције општине на којој станује лице које је тражи. Да би је добило, неопходно је да је пунолетно и здравствено способно. Сви они који испуњавају ове услове могу да поднесу захтев на прописаном обрасцу и уз одговарајућу таксу, као и уверење да се о подносиоцу не води истрага код надлежног суда. Све остале појединости око издавања дозволе, дознаћеш у самој станици милиције.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Много ми се допада Југославија па бих желео да стекнем пријатеље у вашој лепој земљи. Имам 21 годину и радим у руднику угља, волим поп и рок музику и волео бих да са пријатељима размењујем плоче и постере. Дописивање на руском и српскохрватском. **СССР Ворошиловградска обл, Червонопартизанск — 1, Л. Н. Толстоја 10, Захаренко Коља.**

Аднан Зечевић, 75320 Бијељина, Светозара Ћоровића бб — 15 година, воли хард рок, сакупља значке и постере музичких група

Тања Адамовић и Снежана Ихас, школске другарице, **21426 Вајска, ОШ Алекса Шантић, VII/I** — одговарају на свако писмо

Дејана Пржуљ, 71000 Сарајево, Љењинова 40д — 10 година, жели да се дописује са вршњацима из СР и ДР Немачке

Тања Кос, 41020 Нови Загреб, Храшће 29х — 12 година, воли добру музику, посебно рок

Жаклина (16) и Биљана (11) Милошевић, 16220 Грделица, Данила Бошковића — сакупљају постере, значке, писма и разгледнице, воле Сребрна крила, Нове фосиле и Рибљу чорбу

Оливера Пеурача, 25000 Сомбор, Цара Душана 15 — 12 година, сакупља марке и постере, воли забавну музику и рок

Валентина Тањга (14), Трг Осмог корпуса 4 и Сузана Симић (11), Душка Дамјановића 10, 59300 Книн — воле рок, сакупљају марке и салвете

Оливера Илић. 19000 Зајечар, насеље АВНОЈ-а Б-9 II/17 — 13 година, сакупља значке, марке салвете, разгледнице и постере

Презасићено тржиште

Молим те да ми одговориш да ли 100 динара које је 6. децембра 1929. године издала Народна банка Краљевине Југославије има неку вредност и где бих могао да их продам?

Читалац из Новог Сада

Новац који поседујеш не спада у нумизматички вредне и има га доста на „тржишту", па зато немој да очекујеш да ћеш моћи добро да га уновчиш.

Лепота се плаћа!

Имам 15 година и клempаве уши па бих те молио да ми одговориш којој болници треба да се обратим ради операције? Интересује ме и да ли је та операција тешка?

Читалац из Новог Сада

Хтела бих да се решим клempавих ушију јер због њих постајем искомплексирана. Да ли да се јавим на ВМА? Желела бих да знам и колико та операција кошта?

Биљана,
Крагујевац

Пишем ти већ четврти пут али без успеха: ти никако да одлучиш да ми одговориш. Надам се да ћеш то бар овог пута учинити и рећи ми где да оперишем те проклете клempаве уши?

Читалац из Крушевца

Операције клempавих ушију раде се на клиникама односно у болницама за уво, нос и грло. Колико ће трајати зависи од тога да ли је у питању једно или оба уха: у овом другом случају обично је потребан час и по. Операције клempавих ушију се не сврставају у ред тешких и „по живот опасних" али оне који им се подвргавају очекује 8 до 9 дана лежања у болници. Како смо сазнали на Оториноларинголошкој клиници, Вишеградска 22 у Београду, сама операција се не плаћа али један болнички дан кошта око 1000 динара. То важи и за оне који јесу и за оне који нису социјално осигурани с обзиром да је у питању естетска хирургија.

Први ватерполисти света

Твоји смо редовни читаоци и молимо те да нам одговориш ко је шампион света у ватерполу за ову годину?

Дејан и Лара,
Београд

На недавно одржаном светском првенству у ватерполу у колумбијском граду Калију титулу светског првака освојила је репрезентација Совјетског Савеза.

»Марк 5«?

Желео бих да сазнам где бих могао да набавим мини шах-компјутер као што је „Марк 5"?

Ф. Рудолф,
Суботица

Како се у нашој земљи још ниједна фабрика не бави производњом ових мини-направа, једини начин је да покушаш у иностранству. Шах-компјутера има у СР Немачкој, Француској и другим западним земљама.

32 произвођача

Већ други пут вам се јављам с истим питањем: колико произвођача пива има у нашој земљи? Можда ће вам се моје питање учинити неозбиљним, али вас ипак молим за одговор. Интересује ме и колико врста пива има код нас?

Душица Радешић,
Нови Козарац

У нашој земљи пиво се производи у 32 фабрике а разврстава се према садржају екстракта у основној сладовини. На основу ове поделе постоје 4 врсте пива: са 12, 13, 14 и 16 процената екстракта. Поред тога, а то ти је верујемо познато, постоје и светла и тамна пива.

Гума за бицикл

Пишем ти у нади да ми нећеш ускратити помоћ: имам бицикл марке „партизан" на којем ми је пукла гума па не могу да га возим. Како у Зрењанину где живим тих гума нема, саветовали су ми да се обратим фабрици. Можеш ли да објавиш адресу фабрике „Партизан"?

Влада,
Зрењанин

Адреса Фабрике бицикла „Партизан" је Моше Пијаде 76, 24000 Суботица.

Трико у »Спорту«

Хтела бих да те замолим да ми одговориш где могу да купим балетски трико и по којој цени? Ја иначе носим број 10.

Зорана,
Београд

Трико број 10 кошта 214 динара, можеш да га купиш у продавници „Спорта", Теразије 29.

Пошаљи допис!

Молим те да ми одговориш где и по којој цени могу да набавим српскохрватско-италијански речник?

Јелена Сојильковић,
Шишава

У „Југословенској књизи", Кнез Михаилова 2 у Београду имају речник који ти је потребан. Цена му је 500 динара. Да би ти послали речник, неопходно је да им прво пошаљеш допис. Адреса на коју треба да пишеш је: „Југословенска књига", Палата „Албанија", 11000 Београд.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	65.—
СР НЕМАЧКА	DM	115.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr.	107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr.	267.—
ШВЕДСКА	Škr.	271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

WALT DISNEY

МИКИ

НЕ ВЕРУЈЕМ ОВОМ САВРЕМЕНОМ **МИШ БЕЛИ СРЕЋУ ДЕЛИ!** ХМ... КАЖЕ: „Пријатељи су вас напустили!"

ТЕЖИНА БУДУЋНОСТ

ГЛУПОСТИ, ЈА ИМАМ НАЈВЕРНИЈЕ ПРИЈАТЕЉЕ НА СВЕТУ! ШИЉО...

ИЗВИНИ! КАСНИМ...

ХЕЈ, ГАВРО...

НЕМАМ ВРЕМЕНА! ЛЕТИМ НА САСТАНАК!

ОХ, МИНИ! ХАЈДЕМО НА РУЧАК!

МОЖДА СУТРА, МИКИ!

ПА ЗАР И ТИ...

ХЕЈ, МИЋО, СЛАДОЛЕД ЈЕ...

НЕ ДАНАС!

ИСТИНУ НА СУНЦЕ, ХОРАЦИЈЕ! ЗАШТО МЕ СВИ ИЗБЕГАВАТЕ?

ЈА... ОВАЈ ИМАМ ЗАКАЗАНУ ПОСЕТУ ПРИЈАТЕЉУ!

НЕВЕРОВАТНО! ОНА ГЛУПА КАРТА ЈЕ ГОВОРИЛА ИСТИНУ!

МИКИ

Copr. 1953, Walt Disney Productions
World Rights Reserved

СРЕЋАН РОЂЕНДАН, МИКИ!

WALT DISNEY

Distributed by King Features Syndicate.